

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 783. Kiadóhivatal 706.

A lehetetlenség problémája.

Budapest, december 1.

Erre se volt még példa a magyar parlamentarizmus történetében. El kell dölnie annak a kérdésnek, hogy pusztán és kizárólag a királyi akarat lánczán helyén tartható-e egy kormány, mely egyrészt menni akar, másrészt a felülről és alulról egyaránt sulyosított helyzet kényszere alatt helyén nem maradhat?

Miről van szó? A kormány beadta lemondását, mert az aktuális feladatok teljesítése szempontjából ellentétek merültek fel kebelében. A király a lemondást nem fogadta el, hanem utasította a kormányt, hogy az ellentétek kiegyenlítése iránt folytasson tárgyalásokat saját körében s a többséget alkotó pártok körében is. A kormány meghajolt a királyi kívánsága előtt s a szükséges tárgyalásokat megindította. A tárgyalások során kiderült, hogy bizonyos nemzeti engedmények esetén a kormány képes volna szolidáris kormányzati programot teremteni s e nemzeti engedmények megadása a pártok olyan új tömörülését is elősegíthetné, mely az új kormány programjának többséget, a kormányzásnak pedig állandóságot is biztosíthatna. A király ezt tudomásul vette, de azt követelte, hogy a pártoknak ez az új tömörülése előzze meg a to-

vábbi diskussziókat. A kormány megint meghajolt a királyi óhajta előtt, megtörtént a függetlenségi párt szakadása s a mérsékelt elemek olyan tömörülése, melyet a kormány kilátásba helyezett. Most aztán már mégis annak kellett volna következnie, hogy a korona az ő kívánságainak előzetes teljesítése ellenében megadja azokat a nemzeti engedményeket, melyeknek reményében az új alakulás történt.

De nem ez következett. A korona annyi előzékenységre nem engedményekkel válaszolt, hanem újabb követeléssel. Ha együtt van a többség, adja vagy szerezzé meg ez a többség az indemnitást.

Nos, itt van az a pont, ahol a királyi akaratának is meg kell törnie. Végzetes tévedése a királynak, ha azt hiszi, hogy a nemzeti engedmények reményében sorakozott többség nemzeti engedmények nélkül is többség. A lehetőségek alapján sorakozó pártok föltételét szabták tömörülésüknek. Ha lesznek nemzeti engedmények: lesz többség. Ha nem lesznek nemzeti engedmények: nem lesz többség. Az a többség pedig, mely most rendelkezésre áll, csak elméleti többség, mely gyakorlati feladatok megoldására nem alkalmas mindaddig, míg a nemzeti engedmények teljesítése gyakorlati többséggé nem tette. Ez az

elméleti többség tehát indemnitást sem adhat, mint ahogy egy papíron kiszámított teherbírási hid még nem bírja el azokat a terheket, melyeknek viselésére feltétlenül képes lesz, mihelyt felépítették.

A kormány tehát, mely a nemzeti érdekek szemmel tartása mellett elment az előzékenység legszélsőbb határáig: a legutolsó királyi óhajtaival szemben egyszerűen tehetetlen. A kormány megcsinálhatja, mint lelkiismeretes építőmester, a legerősebb hid tervrajzát, de nevetséges vagy örült volna, ha a tervrajzra akarná rakni azokat a terheket, melyeket csak a hid lesz képes elviselni. S ha a korona mégis azt kívánja tőle, hogy egy többség elméleti tervrajzával szerezzé meg azt az indemnitást, melyet csak a nemzeti engedményeken felépült gyakorlati többség szerezhethet meg: akkor a kormány legfőlegb csodálkozva rázhatja fejét az ilyen lehetetlen kívánságon, de a kötelező lojalitás dacára is csak azt felelheti, hogy a mechanika törvényeit a király se tudja megváltoztatni s egy papíros hid a királyi kívánságára se bírhatja el azt a terhet, melynek viseléséhez vashid kell. Ha pedig a király nem akar törödni sem a kormány kijelentésével, sem a mechanika törvényeivel s a lehetetlenséget is követeli a kormánytól: akkor nincs egyéb hátra,

A trafikosné karácsonya.

Írta: Dr. Falk Zsigmond.

(Utánnovás tiós.)

A forgalom már elcsendesedett. Nem szálguldanak többé a villanyosok, nagy néha viszi egy-egy vágató konflisó még az elkészett ajándékokat. Elvéve egy-egy sietve haladó gyalogjáró és egyéb semmi. Esti kilencz óra felé jár az idő. A boltok is majdnem mind már zárva vannak. A főváros utcái rövid néhány órára elnémulnak, hogy azután az éjféli míse megkezdésével újra egy egész hosszú esztendőre ne szüneteljen a szakadatlanul zibongó élet bennük és rajtuk. Semmiféle más nagy és legnagyobb ünnepen nincs olyan nyugalom a főváros utcáin, mint december 24-én esti kilencz és tizenkét óra között. A forgalom szünetel, az élet megáll, a tülekedés nem látható, legalább rövid néhány órára szent a béke és a lelkekbe egyedül a megbocsátás és az ennek nyomán fakadó boldogság vonul be...

Végigsétálok a körutakon és hirtelen szemembe ötlök egy kis nyilású szivar- és dohányáruda, avagy közszólással mondva: trafik.

Benyitok és britannikát kérek. Két skatulyával tesz elém a barátságosan kiszolgáló hölgy válogatás céljából. Csodálkozva néztem, amikor találatomra kiszedtem néhányat és megjegyeztem, hogy nem is volt még eddig olyan vevője, aki legalább tíz szivart végig ne nyomkodott volna, amíg kettőt kivett. Mire én azt válaszoltam, hogy a ropogtatás

sikere avagy a világos szín még nem bizonyíték a szivar jósága mellett, tehát egészen felesleges a válogatás. Így azután megindult a beszélgetés, amely rövid tíz perc alatt annyira közelebb hozott egymáshoz, hogy a kis helyiség sarkában elhelyezett székeken ülő helylyel kínált meg a trafikosné és ő maga is mellém telepedett.

Az est ünnepélyes alkalmá megadta a beszélgetés tárgyát. Kérdést kérdés követett és én hűségesen elmondtam, hogy aznap immár három karácsonyfa meggyújtását átéltem. Délután még órákor egy aranyos asszonyka egyetlen fiának meglepetésénél segédkeztem. A kis fiúcska a nálánál is kisebb fűcskának annyira megörült, hogy az éretlen gyermek ismert naivságával darabokra akarta szedni a gyertyafényben és aranydíszben tündöklő szép kis fenyőcskét. Polyton kapkodott a gyertyák után, ugrándozott a fa körül, míg végre az egyik gyertya a ruhájára esett és a gyermek égni kezdett. A megdöbent anya rémsikolya az ijedelem első pillanatában borzalmas volt. Maga a veszély hamarosan elmúlt. Felkaptam a fűcskát, alaposan magamhoz öleltem és ezzel elfojtottam a láng terjedését. A gyermek meg volt mentve, de az est minden öröme nyomtalanul elillant. A megszeppent kölyök persze most már elfordult a karácsonyfától, melyet hamarosan el is oltottunk. Az anya azután háláadó könyvek között ágyba fektette hűn imádtott magzatját és oda ült melléje örködni. Én pedig kissé meghatva vettem bucsut tőle és magamban azt gondoltam: ime milyen bizonytalan a világon a boldogság és tán még azok a legszebb órák, amikor vágyódunk

utána, mert ilyenkor mámorunkat a jövőbe vetett bizalom fölvást élesztgeti.

Azután elmentem egy nagyszámu család karácsonyestélyére. A három méter magas fa szinte bántotta a szemet a maga moderu pompájában azzal a tulrakottsággal, melylyel a jólét fitogtatását tárta a látogatók elé. A fát busásan ajándékokkal megréselt asztalok festőiesen elrendezett csoportja úgy tüntette fel, mintha a fegebeli tündérvilág adományt szóró Herkules telepedett volna le közéjük. Sok volt rajtuk, nagyon sok, de az óriási karácsonyfa mégis uralkodott felettük. Sok gyermek és még több unoka vett részt a családi ünnepen. Az öreg nagyszülők arcán az elmulás fájdalmas vonása vonult végig. „Ennyien vannak már a fiatalok, mit akarunk még mi öregek itt e földön. Hisz kiszorítanak a világból.”

Kiki rézegette a maga ajándékát, de persze megelégedve nem volt senki. Aki pénzt kapott, az keveselte az összeget, aki ajándékot kapott, az úgy találta, hogy kevesebb pénzzel szebbet vett volna a maga izlése szerint. Az unokák nem nagyon törődtek a felnőttek kis bajaival. Élvezték a sok drága játék újdonságából eredő örömet és azt a szabadságot, amelyet erre az estére a szigorú szülőktől a jólelkű nagyszülők kikönyörögtek.

Végül mégis csak ezen a kérdésen zördült össze az egész familia. Az óra hetet ütött, eljött tehát az apróságok lefekvésének ideje. A nagyszülők még egy fél órácskát kértek számukra és amikor a szigorú szülők ezt megtagadták, megindult a sirás a gyermekábramban. Sehogysem lehetett rendet teremteni. A nők az anyóssal kellemetlen vitába kevered-

mint végére járni annak a problémának, hogy tarthatja-e a király pusztá akaratának jogán a kormányt akkor is, ha ez a kormány menni akar s ha maradásának föltételei fenn is, lenn is hiányzanak?

A miniszterelnök, aki a mai minisztertanács egységes megállapodásával indul a király elé: ezt a problémát viszi magával. Be kell jelentenie, hogy a korona utolsó kívánsága teljesíthetetlen és sürgetnie kell, hogy a korona mentse fel a lehetetlenségig eljutott kabinetet. S akármilyen súlyos helyzetekben állott már Wekerle a király előtt: ez a mostani helyzete precedens nélkül való. Mert a miniszterelnöknek most kötelessége lesz illő formában megértetni a királlyal, hogy a lehetetlenség nagyobb ur a királynál is. Meg kell értetnie, hogy ez a többség nemzeti engedmények nélkül nem többség, hogy ez a kormány többség nélkül nem kormány s hogy amikor indemnitást kérnie fizikai lehetetlenség, akkor indemnitás nélkül kormányoznia és az állam pénzeit folyósítania erkölcsi lehetetlenség. Ha pedig a korona mindezek daczára a kéttős lehetetlenség követelése mellett akarna maradni, akkor a miniszterelnöknek még azt is meg kell értetnie a koronával, hogy a felülről megkövetelt lehetetlenségre alulról olyan lehetetlen válasz érkezik, mely az elmaradhatatlan felfordulásért megadja a politikai feloldást a jobb szándéka ellen visszatartott kormánynak; de az egész parlament egyhangu megállapodásával háritja át a felelősséget azokra a tényezőkre, melyek a kormányt a felfordulás elhárítására szükséges fegyverekkel felszerelni nem akarták s a megjósolt felfordulás daczára helyén tartották.

Súlyos probléma küszöbén járunk. De megoldását kell kapnunk. Mert ha

lehetetlenséget követelnek a kormánytól, akkor nem szabad lehetlenné tenni távozását. Ha pedig lehetlenné teszük távozását, nem szabad tőle a lehetetlenséget követelni. Két lehetetlenség közé állítani egy kormányt: ez kedves czirkuszi látványosság lehet Bécsnek, de a magyar parlament meg fogja találni a módját, hogy ilyen kegyetlenül kedves látványossággal ne szolgáljon ellenségeinek.

A kormány sürgeti felmentését.

— A mai minisztertanács. —

Wekerle a királyhoz utazott.

Budapest, december 1.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma este Bécsbe távozott és holnap délelőtt külön kihallgatáson jelenik meg a király előtt. Utazását hosszú és igen jelentős minisztertanács előzte meg, amelyen a kormány igen határozottan foglalt állást a hosszú válság megoldásának kiürítésére.

A mulhatatlanul sürgős folyóügyek tárgyalása után tért át a minisztertanács a politikai helyzet megvitatására. A szombati audienciák lefolyásáról és eredményéről a kormány tagjait Wekerle Sándor miniszterelnök már hétfőn kimerítően tájékoztatta és így a minisztertanács azonnal az ily módon alakult helyzet részletes megbeszélésébe foghatott. A kiindulási pontot gróf Tisza Istvánnak ismeretes javaslata adta meg. Gróf Tisza István ugyanis azt az indítványt terjesztette a király hozzájárulásával a kormány elé, hogy a vitás kérdéseknek függőben tartásával vállalja el újból a kinevezését és az indemnitást megszerelve ez idő alatt folytassa a végleges megoldásra irányuló tárgyalásokat. A kormány beható megbeszélés után teljes egyértelműséggel arra az eredményre jutott, hogy ez a megoldás elfogadhatatlan. Nyolcz hónapos tárgya-

lás után a helyzetet a maguk részéről annyira tisztázták, hogy további tárgyalások sem vezethetnek más eredményre. Ilyen tisztázatlan helyzetben azonkívül az ellenzékkel szemben sem tudnának kellő erővel fellépni és így, ha meg is próbálnának az indemnitás benyújtásával, az idő rövidségét tekintve, annak megszavazását sem tudnák biztosítani. Politikailag elhibázottnak tartják azt az eljárást is, hogy Justh Gyulát, mint az ellenzék vezetőjét — a király útján próbálják kapacitálni, hogy az indemnitás megszavazását ne akadályozza meg. Ezek az okok indították a kormányt arra, hogy Tisza István javaslatát ne fogadja el.

Megállapítván ezt a helyzetet, a kormány konstatálta, hogy elérkezett az utolsó terminus, amikor még eleget lehet tenni a törvény ama rendelkezésnek, hogy az országgyűlés oly időben hivandó össze, hogy a jövő évi költségvetés még elintézhető legyen. A költségvetés azonban par excellence bizalmi kérdés, amelyet természetesen csak törvényesen kinevezett kormány terjeszthet elő. Olyan kormány, amely akár a képviselőház, akár a korona bizalmának elvesztése miatt beadja lemondását, a költségvetést elő nem terjesztheti és nem is képviselheti. Az indemnitás a költségvetéssel azonos megbirálás alá esik. Ebből világosan következik, hogy amennyiben a kormányválság rövidesen az alkotmánynak megfelelő módon nem intéztetik el, a jövő évi január hó elsejével megkezdődik a költségvetés nélküli állapot. Már pedig az exlexben a kormánynak nincsen felhatalmazása sem az adók beszédésére, sem a kiadások folyósítására, s így január elsejétől kezdve a kormánynak, ha megmaradna, nem volna joga semmiféle kiadást tenni. Nem utalványozhatná tehát a közös költségeket, ezek között elsősorban a hadügyi költségeket, valamint az udvartartás költségeinek fedezésére szolgáló czivillistát sem.

Mérlegelés tárgyává tette a kormány azt a körülményt is, hogy a képviselőház összehi-

tek. Tiltakoztak nevelési rendszerük megbolygatása ellen. Kissé erős szavakkal követelték apai tekintélyük elismerését, majd pedig elezippelték a gyermekeket a szobájukba. Erre az asszonyok elvonultak a szalonba, a férfiak pedig a kártyaszobába. Én persze menekültem ettől az épületes hangulattól és elgondoltam magamban: ime a sok a jóból is megárt. Mégsem boldog az, akinek mindene van, ha lelkében nincs meg a harmónia, amelylyel meg tudja érteni az égből küldött biztató hangokat, hogy ezek segítségével az egyes egyének gondolkozási különbségeit szerencsésen áthidalja.

A harmadik karácsonyestnek örvendtem legjobban. Néhány régi czimbora, mondjuk hoppon maradt legény, akinek nem akadt felesége és nem voltak gyermekei, meghívott a törzskoreszmába, amint ők nevezték: az igazi karácsonyestre, a magunk közt való mulatozásra. Mire megjelentem, élénk jó kedvtől visszhangzott már a terem. Lehettek vagy huszan, köztük a feléül több már teljesen beállítva. A kevés józan is erőszakkal iparkodott felemelkedni az alkohol birodalmába. Sűrűn durrogatták a pezsgőket, szünetlenül hozták a fekete kávékat és a snapszókat, a szivarfüst pedig szüntelenül ömlött minden szájából. Kurjongatva fogadtak és nyomban megkisérelték józanságom kifigurázásával engem is belevinni az önkívületi állapotba. A vendégüknek mondtak és megtiltották a fizetést. És hogy ezt kellőképp megértsem, az oldalzelebemből a nagy pénztárczát kihúzták, melyet aztán többé nem voltam képes viszontlátni. A felköszöntők szakadatlan sorozatában töviről-hegyire letárgyalták minden egyes tagnak gyengéit és pellengérré állították a

fársaságban résztvevők valamennyi hibáját. Ebből természetesen végül parázs verekedés keletkezett, amelyből igazán csak véletlenül tudtam bevérte fej nélkül megmenekülni.

Mikor aztán már biztonságban voltam és tovább hallgattam, a csendes utcákon némileg filozófiai gondolkodás fogott el. Flammarion szerint a boldogság nem egyéb, mint az egyénben levő tehetségek kifejlődése és azoknak kellőképp érvényre való jutása. Hát abban a díszes férfítársaságban volt igen sok olyan, aki elérte mindazt, amit az élettől várt és ime mégis milyen boldogtalanok! Hiszen csak nem mondható boldognak az, aki az önkívületi állapot hajszolásában találja örömét!

A trafikosz né buzgó áhitattal figyelte karácsony estéim történetének elmondását. A végefelé láttam, kissé nyugtalanodik és itt-ott közbeszólni kíván, de hamarosan megint elmerült gondolataiba. És azután közvetlen megszólítással fordultam hozzá.

— Bocsásson meg, — mondtam — amiért a magam élményeivel untatom. Holott mindenekelőtt azt kellett volna kérdeznem, miért nem zárja be a boltját a mai szent estén, amikor ugy sem akad vevője?

— Valóban furesának találom érdeklődő kíváncsiságát egy olyan embernek, aki még be sem mutatkozott, — válaszolta ő kissé energikus hangon.

Hamarosan nem tudtam felelni e támadásra. Nevemet megmondani csak azért nem akartam, mert az ismeretlenség édessége előtem sokkal izgatóbb és úgy vélem, más ember hasonlóan gondolkozik. Elütöttem tehát a felszólítás élet néhány udvarias mondással és végül megjegyeztem, hogy én sem kuta-

tom a származását, egyedül életének fordulatait szeretném ismerni.

— Ugyan kérem, — kezdte rövid elbeszélését — mit mondhat egy nő, aki megszületett, felnőtt és végül férjhez ment.

— Tehát férjes asszony, — vágtam szavába.

— Kérem, kérem, csak türelem. Férjhez mentem és tíz évi mintaházasság után az uram szépen itthagytott. Elment a másvilágba. Sem gyermekek, sem vagyonom nem maradt. De megmaradt a bizalmam az élethez, a jövőbe vetett remény. Másodszor is férjhez mentem és gyakorlatilag átszenvedtem azt az általános felfogást, hogy aki másodszor férjhez megy, soha sem lehet boldog. Két hónap után szétmentünk, mert az együttmaradás valóságos pokoli kinszenvedést hozott a nyakamba, amit nem bírtam elviselni. Azután adósságra megvettem, azaz helyesebben mondva átvettem ezt a trafikot. Reggel fél hatkor kelek és bejövök az üzletbe. Itt reggelizem, itt ebédelek, itt vacsorázom és itt fogadom a látogatóimat. Este tízkor megyek aludni a kis hónapos szobámba, hogy másnap reggel fél hatkor előlről kezdjem. És nem panaszkodom. Annyira megszoktam ezt a lekött életet, hogy a vasárnap délutánokat is legszívesebben a boltomban töltöm, ha a törvény megengedné, hogy nyitva tartsam. Az én örömöm az üzletem. Ha jól megy, elkerül a gond, ha rosszul megy, azon töröm a fejem, mikép tudnám fellendíteni; de akkor is lelkesen, örömmel foglalkozom vele. Azért szívesen vennék egy olyan férjet, amilyen az első volt; de, ebből a fajtából ugylát-szik még nem is minden asszonynak legfeljebb egy juthat. És ha másodszor férjhez

vását sem lehet már tovább halasztani. A képviselőház legutóbbi ülésén azzal bizta meg Gál Sándor képviselőházi elnököt, hogy a maga hatáskörében intézkedjék a Ház összehívása iránt, vagy akkor, amikor a kormányválság befejeződött, vagy pedig amikor törvényes intézkedések szükség szerűen megkívánják. Minthogy pedig a költségvetés tárgyalása törvényben megállapított határidőhöz van kötve, a házelnöknek most már rövidesen össze kell hívnia a Házat, hogy megsürgessék a költségvetés előterjesztését s ezzel együtt a közel háromnegyed esztendő óta húzódó válság elintézését. Természetes, hogy ilyen körülmények közt több határozati javaslatot is fognak benyújtani és a kormány ma már foglalkozott, ha csak általánosságban is, azzal a kérdéssel, hogy a kormány mögött álló pártok milyen irányú határozati javaslattal lépjenek fel. Ez a kérdés azonban csak a miniszterelnök audienciája után lesz tulajdonképpen aktuális.

A minisztertanács megállapodásával dr. Wekerle Sándor miniszterelnök már ma este Bécsbe utazott és holnap délben egy órákor különkihallgatáson jelenik meg a király előtt. Részletesen ki fogja fejteni az uralkodó előtt a minisztertanács határozatait és ezek alapján még egyszer nyomatékosan kérni fogja a királyt, hogy vagy járuljon hozzá a kormány által ismételt előterjesztett kibontakozási tervhez, melynek alapján az alkotmányos kibontakozás még lehetséges, vagy pedig mentse fel nyomban a kormányt.

A holnapi audiencia tehát mindenképpen igen nevezetes esemény lesz a hosszú válság történetében, mert a kérdés most már olyan határozott formában van fölvetve, hogy a királyi döntést most már aligha lehet tovább halasztani. Bécsből ugyan már előre jelentik, hogy Wekerle holnapi audienciája még nem hozza meg a döntést, azonban ezt már csak úgy lehet érteni, hogy a király nem kívánván alkotmányellenes kormányt kinevezni, még egy

mennék — mert hisz az a kéthónapos házasság nem számít — akkor is megtartanám az én pénzt hozó kis boltocskámat. Együtt dolgozunk és együtt keresünk az urammal és az együtt végzett munka után a közös piénzes még jobban esne. Az egyedül töltött éjszakákat bizony nem szeretem és mindig szívesen veszem a reggel beköszöntését, hogy apró szobám esendőségéből és a merev falak hallgatagságából megszabadulhassak. Az az egy bizonyos, hogy egy kedvelt férjjel eltöltött éjszakák páratlanok. Hisz, ha volna gyermekem, akkor nem is kellene férj. De a legjobb barátom, avagy a leghűségesebb eseléd nem helyettesítheti a férjet, esetleg a gyermekét.

Erős zörgetés hallatszott az ajtón. A házmester arca tünt fel az üvegtáblán keresztül. Intettünk, hogy jöjjen be. Szörnyűködő hangon adott megbotránkozásának kifejezést. Karácsony szent estéjén, amikor az összes színházak, az összes orfeumok zárva vannak, hogy tarthatja a trafikosné a boltját nyitva fél tizenegyre, holott más napon még tíz óra előtt szokta bezárni!

Persze mi is elesdálkoztunk az idő gyors elrepülésén és megállapítottuk a legkedvesebb karácsonyest jellegzetességét, ami persze minden más estére is szól: ha két egymást megértő lélek szórakoztató beszélgetéssel tölti be szabad idejét. Ime a lelkek harmóniája lehozta, illetve elfogta az égi hangokat, amelyek elrendelik az embereknek egymás mellett békés egyetértéssel való megmaradását. Ez az igazi boldogság! Ezt hirdeti a megváltó születésének szent ünnepe. Csakhogy igen kevesen vannak, akik a karácsonyest eme mélyes értelmét keltezőképp méltányolják.

szer magához hivatja Kossuth Ferenczet, gróf Andrássy Gyulát és gróf Zichy Aladárt, és ezeken az újabb tanácskozásokon, amelyek azonban már csak igen rövidek lehetnek, megadja hozzájárulását a kormány kibontakozási tervéhez. Bizonyos, hogy Bécsben annak a lehetősége, hogy a kormány január elsejével a törvényre hivatkozva beszünteti a kiadások folyósítását, igen nagy hatást tett és a kormányválság elintézésére sürgetőleg hatott.

A képviselőház összehívásának kérdése a holnapi audiencia eredményének ismerete után lesz aktuális. A pártok azonban már előre meg fogják állapítani a követendő eljárást.

Egyéb híreink itt következnek:

A minisztertanács.

Délután négy órákor gyűltek össze a kormány tagjai a kereskedelmi minisztériumban, ahol Wekerle Sándor miniszterelnök elnökléte alatt minisztertanácsot tartottak. Este hét óráig vitatták a politikai helyzetet. A tanácskozásról elsőnek gróf Andrássy Gyula távozott Darányi Ignác, Jekelfalussy Lajos és Josipovich Géza társaságában. Az előcsarnokban várakozó újságírók üdvözlésére gróf Andrássy mosolyogva mondta:

— Azt hittem, hogy az urak már nem érdeklődnek irántunk. Pedig mégis kirukkoltak. Tárgyalásainkról a miniszterelnök ur kommunikét fog kiadni. En csak annyit mondhatok, hogy megsürgöttük fölmentésünket.

Később Wekerle Sándor távozott gróf Zichy Aladárral. A miniszterelnök így nyilatkozott.

— Még ma este Bécsbe utazom és holnap audienciára megyek ö felségéhez. Szólcitánki fogom fölmentésünket, amennyiben a korona nem hajlandó kívánságainknak eleget tenni.

Gróf Apponyi Albert még hosszabb ideig maradt Kossuth Ferencznel.

A minisztertanácsról a következő felhivatalos jelentést adták ki:

A kormány tagjai ma délután négy órákor a kereskedelmi minisztériumban minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács elnök Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével résztvett a kabinet valamennyi tagja. A jegyzőkönyvet dr. Márffy Albin államtitkár vezette. A minisztertanács harmadfelőre beszédet tartott s valamivel fél hét után ért véget.

A minisztertanácsban a kabinet tagjai, mint illetékes helyről közlik, ismét megvitaták a politikai helyzetet és a válság alkotmányos megoldásának módjait s arra a megállapodásra jutottak, hogy amennyiben ö felsége a kormány előterjesztett programjához hozzá nem járulna, a kabinet tagjai sürgetni fogják hivataluktól való fölmentésüket. E célból Wekerle Sándor miniszterelnök ö felségére fog járulni, hogy a minisztertanács határozatát a király elé terjessze.

A minisztertanács után Kossuth Ferencz és gróf Apponyi Albert miniszterek egy ideig még együtt maradtak s tanácskoztak egymással.

A miniszterelnök a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma este tíz órákor titkára, dr. Bárczy István kíséretében Bécsbe utazott s holnap ö Felségénél ki hallgatáson jelenik meg. A miniszterelnök ki hallgatása déli egy órákor lesz a Hofburgban. A miniszterelnök bécsi tartózkodása egy napra van tervben.

Gróf Zichy bécsi útja.

Gróf Zichy Aladár ö Felsége személye körüli miniszter holnap reggel 7 óra 55 perczkor Bécsbe utazik.

Kombináció Zichy Jánosról.

A „Zeit“-nak azt jelentik Budapestről, hogy a kormány legközelebbi előterjesztésében a koronának Zichy Jánosnak miniszterelnökké való kinevezését

fogja javasolni. Zichy János állítólag Ferencz Ferdinánd trónörökös rokonszenvét bírja és parlamenti körökben is meglehetősen tekintélynek örvend. Gróf Zichy János meg fogja kísérni, hogy indemnitást kapjon és azután új választásokat fog elrendelni s az eredmény szerint a válságot azután véglegesen meg lehet majd oldani. A „Zeit“ szerint ez az egyedüli valószínű kombináció.

Tanácskozás Kossuth Ferencznel.

Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter ma délelőtt Sztéryny József államtitkárral, tanácskozott, majd Tóth János államtitkár látogatását fogadta. Dél felé Apponyi Albert gróf kultuszminiszter kereste fel Kossuth Ferenczet. A két miniszter hosszabb ideig tanácskozott egymással.

Az osztrákok és a válság.

Az a hír, hogy a magyar kormány abban az esetben, ha a király nem menti föl állását s az exlex-állapot beköszönt, január elsején tul nem fogja többé utalványozni a közösgyi kiadásokhoz való hozzájárulást, Bécsben igen mély impressziót keltett. Pénzügyi körökből jelentik, hogy az osztrák kormány néhány bécsi pénzügytel tárgyalásba bocsátkozott egy nagyszegű folyószámla-kölcsön fölvétele ügyében. Eszerint abban az esetben, ha a magyar kormány nem folyosítaná a hadsereg és a diplomácia költségeit: az osztrák kormány fedezné az összes kiadásokat, amelyeket azután a politikai viszonyok javulása után Magyarországra hárítanak éppen úgy, mint ahogyan 1867-ben az abszolútizmus alatt föl vett államkölcsönök egy részének törlesztését is áthárították Magyarországra.

Bécsi tudósítónk jelentése szerint a „N. Fr. Pr.“ közli:

A lappangó kormányválság Ausztriában és a nyílt kabinetkrízis Magyarországon olyan időben, mikor nemcsak költségvetés nincs, de még csak költségvetési provizoriumot sem szavaztak meg a törvényhozások, maival hozza a közös ügyekben is a válságot. A szláv unió, amely eddig a költségvetési provizorium tárgyalását akadályozta, ma 13 szavazattal 3 ellen elhatározta, hogy nem gátolja a költségvetési provizorium napirendre tüzését. Feltételül azt kötötte ki, hogy mihelyt a költségvetést a pénzügyi bizottság letárgyalta, be kell következnie a kormány rekonstrukciójának. Ez azonban még nem jelenti a költségvetési provizorium sima letárgyalását. Politikai körökben tisztán látjuk, hogy ha a kormány nem nyújtja be lemondását, az obstrukcióra hajlandó pártok esetleg beérnek a kabinet részleges rekonstrukciójával olyképpen, hogy a földművelésügyi minisztérium jelenlegi vezetője helyébe cseh agrárius miniszter jön és cseh nemzetiségi miniszter lép a kabinetbe. A jövő hét már meg fogja hozni a döntést, vajjon egyáltalán létre fog-e jönni a költségvetési provizorium és ha igen, mi lesz az ára. Magyarországon is együttjár a kormányválsággal a budgetválság. Wekerle miniszterelnök holnapi ki hallgatásán fog dönteni a korona, vajjon jóváhagyja-e a magyar kormány programját, avagy végleg fölmenti a Wekerle-minisztériumot. Ha a korona ragaszkodik ahhoz, hogy a mostani kormány tegye meg a kísérleteket a költségvetési provizorium megszavazására, akkor magától értetődik, hogy a Wekerle-minisztérium iparkodni fog megfelelni az uralkodó kívánságának, noha már eleve meg van győződve arról, hogy ettől a képviselőháztól provizoriumot nem kaphat. Amj azokat a híreszteléseket illeti, hogy a Wekerle-minisztérium sarokba szorítottva nem fogja teljesíteni a hozzájárulási fizetéseket a közös költségekhez, erről szó sem lehet, mert akkor kénytelen volna az államhivatalnokok fizetését és a képviselői napidíjak fizetését is megszüntetni. Annál bizonyos, hogy armennyiben Ausztriában és Magyarországon nem sikerül hamarosan elsimítani a válságot, akkor a közös költségekben ex-lex fog bekövetkezni.

A pártkörökből.

A negyvennyolczas függetlenség Kossuth-párt körhelyiségében a nagy számmal egybegyűlt párttagok feszült érdeklődéssel várták a

minisztertanács határozatát. Amíg a hírek megérkeztek, általánosságban beszélgettek a helyzetről és különösen a Justh-párt viselkedésével foglalkoztak. Jellemzőül felhozták, hogy míg egyrészt Justhék állandóan fölki-nálkoznak Bécsnek és *Lubács* Lászlóval trafikálva nagy hajlandóságot mutatnak a kormány átvételére, másrészt a párt tagjai a vidéken agítva annyira kuruczknak, hogy még a királysértéstől sem riadnak vissza. Így legutóbb vasárnap este Aradon a Központi szálloda éttermében *Szokoló* Tamás, a nagyváradi követ, aki *Nagy* Sándort kísérte beszámolójára, vacsora közben olyan tőszót mondott a császárra, akinek a meghívását pedig *Justh* Gyula olyan epedve várja, hogy a rendőrség királysértés miatt kénytelen volt ellene a bünvádi eljárást megindítani. A kuruczok-dás alaposságának másik bizonyítékául elmondták, hogy *Hock* János, a szintén Justh-párti, aki a Kossuth-mauzó-leum felavatása alkalmával, mint tizedik kerületi plébános beszentelte *Kossuth* Lajos feleségének és leányának hamvait, ezért az egyházi funkcióért, amelyet minden hazafias pap lelkesedéssel végzett volna, 40 koronás számlát nyújtott be *Almády* tanácsoshoz, aki a főváros megbízásából az ünnepet rendezte. Ez a két eset élénken világítja meg Justhék-nak egész politikai szereplését. A miniszter-tanácsról hét óra után érkezett az első hír s a párt tagjai a legnagyobb elismeréssel fogadták a kormányt az az erélyes fellépését, hogy végre a döntést előidézni igyekeznek. Sok szó esett a képviselőház összehívásáról is, amelyvel különben a párt intéző-bizottsága holtnapon fog foglalkozni. Azt beszélik, hogy amennyiben *Wekerle* holtnapon audien-cziája ismét eredménytelenül végződnék, a jövő kedden ülésre hívják össze a házat. *Gál* Sándor elnök, akihez e tárgyban kérdést intéztek, még nem volt abban a hely-zetben, hogy határozott választ adjon.

Az alkotmánypárt körhelyiségében a tagok ma este nagy érdeklődéssel várták a miniszter-tanácsról érkező híreket. Este nyolcz órakor jelent meg a körben gróf *Andrássy* Gyula bel-ügyminiszter, a párt vezére és hosszabb beszél-getést folytatott a jelenlevő gróf *Hadik* János államtitkárral. Azután a nagy társalgóba ment, ahol nagy csoport vette körül. A csoportban ott voltak *Balgár* Ferenc államtitkár, *Nagy* Ferenc másodelnök, gróf *Thorotzkai* Miklós, örgróf *Pallavicini* Ede, gróf *Semsey* László és mások. Igen élénken megvitatták a politikai helyzetet s osztatlan helyesléssel fogadták a kormányt az az álláspontját, hogy kérni fogja ő felségétől a kormány mielőbbi fölmen-tését, amennyiben a király a kormány pro-gramjához hozzá nem járulna. A párt tag-jai ugy értesültek, hogy *Wekerle* miniszterel-nök holtnapon kihallgatása aligha fog a válság-ban végleges döntést hozni és valószínű, hogy a döntés a kihallgatást követő napok valamelyt-kén történik meg.

A néppárt ma este hét órakor gróf *Zichy* Aladár elnöklésével értekezletet tartott; az értekezlet jegyzőkönyvét *Beniczky* Odön ve-zette. Az értekezleten a párt tagjai részletesen megvitatták a politikai helyzetet. Megállapi-tották, hogy a párt csak olyan kibontakozást támogató, amely a válság megoldását alkotmá-nyos úton, a nemzeti kívánságok teljesítésével teszi lehetővé. Gróf *Zichy* Aladár elnök is-mertette a mai minisztertanács megállapodá-sait, amelyet tudomásul véve, a párt tagjai elhatározták, hogy a követendő eljárást ille-tőleg a kooperáló pártokkal lépnek érintke-zésbe.

A Justh-pártban ma este jelent meg be-tegsége után először *Justh* Gyula is, gróf *Batthyány* Tivadar is. *Justh* Gyula már a kora esti órákban ellátogatott a pártkörbe, ahol a politikai helyzetről folyó eszmecsereben nagy élénkséggel vett részt. Főként a ma dél-utáni minisztertanácsról beszélgettek és a ki-adott hivatalos kommunikéhoz különféle kom-binációkat fűztek. Általában az volt a nézet, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök bécsi útja nem a kormány felmentését fogja ered-ményezni, hanem a miniszterelnök audien-cziája kiindulási pontja lesz egy újabb, való-

színűleg utolsó akciónak, amelyvel a mos-tani kormány ő felsége elé kíván járulni. Sok szó esett ma este is az indemnitás kérdéséről, és körülbelül egyértelmű volt a vélemény arra nézve, hogy a párt költségvetési felhatalmazást csak olyan kormányt adhat, amely iránt bi-zalommal viseltetik. Ez a kérdés különben a politikai helyzet megvitatása kapcsán a párt-nak pénteki értekezlete elő került és már ma este is igen sokan han-goztatták, hogy az indemnitás megta-gadására vonatkozó nézetüknek az értekezleten is a leghatározottabban kifejezést fognak adni. Behatóan beszélgettek arról is, hogy hir sze-rint a király legközelebb *Justh* Gyulát, mint a képviselőház legnagyobb pártjának elnökét fogja meghallgatni azonban mindeztideig sem mi pozitív értesülés nincs arra, hogy ez az audienzia mikor fog megtörténni. Egy na-gyobb képviselői társaságban igen beható eszme-esere folyt a választói reform kérdéséről és a vitában részt vevők többiben hangsúlyozták, hogy a pluralitások javaslat immár megbukott-nak tekinthető. A politikai eszmecserekből a pártban igen sok tagja vett részt: *Justh*, gróf *Batthyány*, *Holló* Lajos, *Bakonyi* Samu, *Földes* Béla, *Lányi* Mór, *Lovássy* Márton, *Haviár* Dániel és még mások.

Csatlakozás a Kossuth-párthoz.

A kecskeméti felsőkerületi függetlenségi negy-vennyolczas párt- és népkör november 28-án köz-gyűlést tartott és elhatározta a negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-párthoz való csatlakozását. Az ülésből *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi mi-niszternek a következő táviratot küldötték:

A kecskeméti függetlenségi és negyvennyol-czas párt és népkör a mai napon tartott közgyű-lésében egyhangú határozattal csatlakozott a negy-vennyolczas függetlenségi Kossuth-párthoz. E ha-tározatot annak hangsúlyozásával bátorodunk az alábbiakban Nagyméltóságod tudomására hozni, hogy a függetlenségi eszmékért és az ország jövő-jéért folytatott nehéz munkájában mindig számíthat ragaszkodásunkra. Határozatunk a következő:

A kecskeméti felsőkerületi függetlenségi negy-vennyolczas párt és népkör egyhangú határozattal csatlakozik a Kossuth Ferenc vezetésű alatt álló negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-párthoz abban a rendíthetetlen meggyőződésben, hogy a most folyó nehéz küzdelemben a függetlenségi el-vek épségben tartása mellett a magyar haza poli-tikai és gazdasági érdekeinek érvényesítése szem-pontjából böles belátással, becsületos meggyőző-déssel teljesíti államférfiai és pártvezéri kötelességét. *Horváth* Mihály vezérelnök, *Garzó* Béla ügyvezető elnök.

Kristóffyék jelentkeznek.

A letűnt korszak gyászos emlékei lovagjai ismét életjelt adnak. *Lányi* Bertalan volt igazságügyi mi-niszter tiszteletére ugyanis abból az alkalomból, hogy a Fejérváry-kormány alatti korszak heves politikai küzdelmeit ismertető nagyjelentőségű könyve megjelent, tegnap este fényes bankettet ren-deztek barátai és tisztelői a Deli-féle étteremben. A lakomán az ünnepelten kívül megjelentek *Kristóffy* József, *Vörös* László, báró *Feilitzsch* Arthur volt miniszterek, *Kaffka* László és *Sényi* Kálmán volt államtitkárok s még mások. A társaság hajnali két óráig volt együtt és nagyokat ivott előre annak örömére, hogy Bécsben ismét megvan a hajlandóság a törvénytelen kormány kinevezésére. Abban biza-kodnak, hogy akkor ismét fölvirrad nekik. Már föl is köszöntötték egymást a különböző nagy hivatalok elfoglalásának örömére.

A Justh-párt értekezlete.

A Justh-párt pénteken este hat órakor értekez-letet tart, amelyen elsősorban a bizottságokat fogja kiegészíteni, megválasztja a sajtó-bizottságot, a szervező- és vitarendező-bizottságot s azután beható megvitatás tárgyát fogja képezni a politikai helyzet.

Budapest, december 1.

A megsemmisített kongresszusi határo-zatok. Nagyszebenből jelentik: A görög-keleti román egyházi kongresszus határozatainak kirá-lyi leirattal történt megsemmisítése még mindig élénken foglalkoztatja a hazai románság jogászai és lelkesi körét. Még a mérsékelt körökben is ta-lálkoznak igen sokan, akik azt vitatják, hogy gróf *Apponyi* kultuszminiszter tullelt a czélon,

midőn a királynak oly határozatok megsemmisíté-sét javasolta, amelyeknek érdemleges jelentőségük nincs. Vallási kérdésekben ugyanis a végleges dön-tés a püspöki zsinatnak van fentartva. Ha a pü-spöki zsinat véglegesen határozott, az ellen felebbe-zésnek helye nincs. Arra az ellenvetésre, hogy ilyen körülmények közt a kongresszus megtartá-sára semmi szükség nem volt, a kongresszus ama tagjai, kik a miniszteri rendelettel szemben a leg-merevebb ellenállást hirdették, most azt mond-ják, hogy a kongresszusnak nem is volt czélja, hogy a püspöki zsinat határozatát megerősítse, hanem csak az, hogy a püspöki zsinat és a kon-gresszus felfogásának azonosságát a románság előtt nyíltan dokumentálja. Ilyformán pedig jo-gszok és lelkesek oly magyarázatot adnak a dol-gok mai állásának, hogy a megsemmisítésnek semmi hatálya nincs, mert az egyház álláspontja a hittantantási rendelettel szemben a püspöki zsi-nat tiltakozó határozatában jutott kifejezésre. A kérdés egyébként csak theoretikus jelentőséggel bír, mert a gyakorlati tapasztalat azt igazolja, hogy a hitoktatás nagyrésztben mégis csak a mi-niszter rendelkezéseinek megfelelőleg történik.

Az osztrák pártok megegyeztek.

— A szláv Unio határozata. —

Budapest, december 1.

Ausztriában ma nagyjelentőségű ese-mény történt. A szláv unio hosszas tárgyalái-sok után elhatározta, hogy belemegy a költ-ségvetési provizio tárgyalásába. E határozat azért döntő fontosságú, mert tudvalevőleg *Bienert* báró ettől tette függővé a Reichs-rath együttmaradását. Az osztrák kormány ezt a kétségkívüli sikerét elsősorban a len-gyel-klub közvetítő akciójának köszönheti és természetesen annak a jelszónak is, hogy az osztrák pártoknak össze kell fogniok Ma-gyarország ellen. *Glombinski* képviselő csak ezzel a jelszóval operálhatott sikeresen, ami bizonyítéka annak, hogy az osztrák pártok között a legélesebb ellentét is elsimul, ha ar-ól van szó, hogy Magyarország ellen kell so-rakozniok. Hiszen alig néhány hét előtt a szláv unio a leggyűlöletesebb határozatot hozta a *Bienert*-kormány ellen. Kifejtette, hogy ezzel a kormányval, mely az összzslá-vok ellensége, nem áll többé szóba. Az egyes pártok nagy előkészületeket tettek már arra, hogy szükség esetén botrányokkal megakad-lyozzák a parlament munkaképességét. A lengyel-klub elnökének közvetítő javaslatát kezdetben visszautasították és már-már ugy látszott, hogy az egész békítési akció kutha-esik. Még a mult hét elején, közvetlenül a Reichsrath megnyitása előtt is a helyzet vi-gasztalan volt, ekkor hirtelen, ugyszólv minden átmenet nélkül, békésebb hírek kez-dek szállingózni Bécs felől. A pártvezérek gyűlésén a szláv unio küldöttei kijelentik, hogy a sürgősségi indítványok benyújtása nem jelenti azt, hogy ők obstruálni akarnak. A mérsékelt hangból, mely ezen a gyűlésen uralkodott, már arra lehetett következtetni, hogy a halálos ellenfelek békejobbot készü-lnek egymásnak nyújtani. A szláv unio mai határozata aztán végleg eloszlatta azokat a kételyeket, mintha a magyar válság nem vol-na alkalmas arra, hogy Ausztriában a leg-ádázabb ellenségeket is kibékítse.

Ma a képviselőház is ülést tartott, mely-nek lefolyásáról a következő tudósítást kaptuk:

A kisebbségi iskolákra vonatkozó sürgős ja-vaslatok további tárgyalása során *Benkovic* képv-iselő szóváltette a stájerországi szomorú iskolaügyi viszonyokat. *Lizy* a bécsi cseh ellenes tüntetések-ről szól, amelyeknek főleg *Schreiner* képviselő a ludas. *Glombinski* képviselő szerint a lengyelek klubja a javaslatok ellen foglal állást, még pedig azért, mert az erre vonatkozó törvényi rendelkezés a tartománygyűlések feladata. A lengyel klubja nem hagyhatja jóvá a nemzetiségi sovínizmus tul-zásait és ezért *Kalina* javaslatának első szakaszát elfogadja. (Helyeslés a lengyeleknél.) *Ertina* képv-iselő szerint az a körülmény, hogy a ház az utóbbi ülésszakban tevékenységét *Metelka* javaslatának le-tárgyalásával befejezte, és most ugyanezt az ügy-

holnaputánra halasztani, a jegyzők választását azonban még ma elvégezni. Hosszabb házszabály-vita után Normann javaslatának első részét névszerinti szavazással 220 szóval 90 ellon elfogadják. A második részét az indítványozó visszavonja. Következő ülés pénteken.

Orosz készülődés. Varsóból táviratozzák, hogy az orosz kormány körrendeletben szólította föl a Galiciával határos orosz-lengyelországi kormányzóságok hivatalnokait, hogy azonnal jelentsek be, vajjon háboru esetén Oroszországnak milyen helyrészebe kívánunk menni. A körrendelet tudatja, hogy elutazás esetén a kormányzósági hivatalnokok csak legközelebbi rokonaikat és meghatározott személy sulyu podgyaszt vihetnek magukkal. Meghagyja a körrendelet azt is, hogy a kormányzósági hivatalnokok legyenek készen, hogy 24 óra alatt el kell hagyniuk Orosz-Lengyelországot.

A keletásiai helyzet. Pétervárról jelentik, hogy Kokovcev pénzügyminiszter és Timirjasev volt kereskedelmi miniszter tegnap Livádiába utaztak. A hadügyminiszter holnap érkezik oda. Minden hivatalos czáfolattal szemben tartja magát az a hír, hogy Kokovcev nagyon elégedetlenül tért vissza keletásiai utjáról s hogy különösen a japánok fegyverkezése nagy aggodalommal tölti el. Ennek az aggodalomnak megfelel az a kárbini hír, hogy a japán kormány a kínai kormánnyal egyezséget kötött, amely szerint Japánország a délmandszországi vasutat egészen átengedi Kínának, amiért viszont Japánország egészen szabad kezet kap a liáotungi félszigeten, úgy, hogy ez a félsziget teljesen átmeny Japánország birtokába. Pétervárott már most attól félnek, hogy a két régi ellenség szövetekezni fog egymással és közösen fog eljárni Oroszország ellen. Az aggodalmat az is fokozza, hogy az új háboru valószínűleg még az Ámur-vasut és a kelet-sibériai vasut második sárpánjának kiépítése előtt fog kitörni.

A partvidék főkormányzója egy hirlapíróval beszélgetve, nem titkolta, hogy a kormánynak tudomása van Japán hadikészülékseiről és ha a jelek nem csalnak, új véres háboru előestéjén áll Oroszország. Megbízható értesüléseink vannak — úgy mond a főkormányzó — hogy Japán titokban lázasan fegyverkezik. A japán alattvalók felszámolják üzleteiket és menekülnek vissza hazájukba, ami azt bizonyítja, hogy Japán elérkezettnek látja az időt a végső leszámlásra. A hirlapírónak arra a kérdésére, vajjon Japán fegyverkezése nem fogja-e Oroszországot készületlenül találni, a főkormányzó így válaszolt:

— A multak tapasztalataim mi is okultunk. Miránk is áll az a régi közmondás: Si vis pacem, para bellum.

Alkotmány Kínában. Párisból jelentik, hogy a kiskoru kínai császár mellé rendelt régens herceg a mult hét végén nagy feltűnést keltő rendeletet intézett a legfőbb hivatalokhoz. A rendelet szerint elérkezett annak ideje, hogy a kínai alkotmány tervezete belátható időn belül elkészíttessék és életbe léptetessék már csak azért is, mert az elhunyt császár népének megígérte az alkotmányt.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Iparmunkásházak. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter leiratban értesítette Temesvár város közönségét, hogy ipari munkásházak építésére 200.000 korona segélyt engedélyez. A város 600.000 korona költséggel készül ipari munkásházakat építeni és az összegnek egy harmadát a kereskedelmi miniszter felajánlotta.

Makó polgármestere az upesti bankrablás után elrendelte, hogy a városi pénztárt és a városházát a rendőrök állandóan őrizzék, sőt az őrzés hatályosabbá tételére a városi közgyűlés a rendőrséget a városháza épületébe akarta áthelyezni. Csánádmegey alispánja a város ezen határozatát most megsemmisítette azzal az indoklással, hogy Makó város közel 40.000 lakossal bír és csak 19 rendőre van és ha ezeket a városháza őrzetére rendelik ki, nem lesz, aki a közbiztonságra felügyeljen. Makó város rendőrrállományát képtelen emelni óriási pótlódi miatt. Az alispán e határozata következtében a makói városháza őrzet nélkül maradt.

Lombroso a szekrényben.

3

Ez a világraszóló tudós, aki amíg élt, a szenvedélyes kutatóóosztóm rideg tárgyilagossággal megnyuzta, fölbontotta, centiméterrel fölmérte embertársai hulláját, hogy csipesszel és czirkulivel keresse bennük a megfoghatatlant: a lelket, halálában is stilszerű maradt és hü önmagához. A maga husával, a saját esontjával ugyanolyan hideg számítás-sal hánt el, mint ahogy eddig a másokéval tette. Önként, szabad elhatározásból a klinikai névtelen senki-halottak sorsát választotta: miután ezer és ezer objektumot megvizsgált, fölmért, ő maga is objektum kívánt lenni, akin az utódok folytatják az elmetermékenyi tanulmányozást. Saját akarata volt a sírja felé hanyatló agg tudósnak az, hogy muzeumba beállított, átlátszó üvegszekrény legyen a mauzoleuma, melyben, miután husát forró dugban lemaratták, a bordáit fehérre pázolták, drótra fűzött esontokkal áll időtlen időkéig. Nekünk, akik szeretjük a husunkat s gondolni is ritkán merünk arra a vázemberre, akit a forró, átizzó testmögében bebugyolálva folytonosan magunkkal hordunk, nekünk, akik irtóznak a meztelen esont vigyorgó fehérségétől s legjobban irtóznak attól a halállárvától, melyet egy könnyű kéztapintással tulajdon arczunkon bürmikor kitapogathatunk, borzalmas vízió ez a gondolat. Új, ijesztő danse macabre, hasonlatos azokhoz a groteszken riasztó rémképekhez, amelyeket annyira kedvelt a romantikus fantázia. Halálvázak tánczához, éjféli esontlovagok vágatásához, sírjukon dárdozó kísértetek lakomáihoz csatlakozik ez a kép: a testetlen skelet, aki nyitott muzeumi szekrénybe költözködik.

A leginkább érdekelt, maga a nagy tudós azonban legkevésbé sem érezhette ezt a riasztó rémületet. Ezek az emberek, akik folytonosan a lét, nem lét határain kutatnak, megszókták, hogy hideg tárgyilagossággal s filozof nyugalommal vizsgálják a halált. A tulajdon halálukat is. S Lombroso bizonyára legnagyobb szeretetének és legteljesebb bizodalmanak akart kifejezést adni azzal, hogy mielőtt a maga szekrény-pantheonját elfoglalta, koponyáját tudományos vizitre küldte barátjához s munkatársához: Roncoroni egyetemi tanárhoz.

Ime, a másik ijesztő vízió, a másik danse macabre: Máskor laboratoriumban tett-vett együtt, vagy a dolgozószoba angol zsölyéibe ereszkedve vitázott a két jó barát. Most a házigazda benne ül a zsölyében, rajta a szokott házikabát, szájában illatos szivar, a vendéghartának azonban mincsem zsölyére szükség. A vendéghartát könyvek, műszerek közt egyszerűen az asztal tetején foglal helyet. Mert hogy sem husa, sem keze, sem lába többé, minden, ami belőle a többi hozzátartozó rész nélkül jelen van, — egy fehér, vigyorgó koponya. Bemélyedő árnyék a szeme helyén, nagy üregek lyuk ott, ahol máskor az agyveleje gondolkozott, hogy kérdésre válaszolt, a válasza kérdést dobjon a barátja felé. Most hallgat a koponya, nem kérdez és nem válaszol. A házigazdának kezében czirkulivel és centiméterrel kell arra kényszeríteni, hogy mondjon valamit. Lombroso koponyáján czirkulivel és centiméterrel mások nyomozták a lelket. Azt a lelket, amelyik szárnyaló, merész volt, új igazságokkal dobálózó, minden előítélettel szakító, minden konvencionális tudásnak hadat ízenő. Lombroso mincs többé és mérve, számítva, töprengve, boszankodva s aprókat diadalmaszkodva Roncoroni professzor egyedül üzi tovább a rejtyelt.

S a koponya? A kísérleti objektum? A koponya vigyorog. Ennek a kísérleti objektumnak az árnyékos, üres szengödrei már minden látó, tudós szemnél mélyebben nézik a rejtyelt.

Ben.

Abraham a Santa Clara.

— Halálának 200-ik évfordulójához. —

Az egyik hagyomány szerint 1709. december 1-én, mások szerint december 3-án halt meg Bécsben páter Abraham a Santa Clara. Ez az egyszerű augusztinus-barát egyike volt a leg-harmonikusabb és legnyiltabb szívű természeteknek úgy mint ember és ugys mint pap, tüzes humorista a szószéken, egyike a legszellemesebb és legeredetibb hitszónokoknak.

Igaz, prédikációiban mindenek előtt a hást kereste és semmi eszköztől se réttent vissza, hogy előadását fűszerezze, de épen ez a friss és nyers stílus tetszett, vonzott, lelkesített abban a széles néptömegben, mely valóban fanatikus szeretettel és odaadással esüngött személyén.

Jól ismerte embereit. Ha olykor alá is fűtött nekik, humorral és pajkos szemhunyorítás közt tette, mert jól tudta, hogy komor és szigorú intelmeket a profán világ sokkal nehezebben vesz be, mint egy jó tréfát, mely hizeleg a fülnek s észrevétlenül bemászik az elmébe, kedélybe.

A tréfa álarca alatt a nagyoknak és kicsinyeknek, a gazdagoknak és szegényeknek egyaránt megmondta a legmélyrehatóbb igazságokat, melyet azok derülten el is fogadtak, bár a tréfás burk alatt megéreztek a keserű magot.

Telhetése és tiszteletreméltó s kellemes jelme segítségével élete folyása mindvégig gondtalan volt. Családi nevén Megerle Ulrichnak hívták, s egyszerű polgári szülőktől, 1642. július 4-én, a sváb Kraehenheimstettenben jött a világra. Már gyerekkorában elárulta tanulási vágyát, 16 éves korában a salzburgi papnöveldebe vonult, 1660-ban Bécsbe ment, a mariabrunni mezitlábás augusztinus-barátokhoz lépett be, egy évvel később lelkészszé avatták, majd később — már mint a theologia tudora — előbb a Taza-i zárdába, majd Grácba helyezték át, utóbb Bécsbe visszahívatott, még pedig I. Lipót kívánságára, aki őt udvari lelkészszé nevezte ki, mely állását még I. József alatt is viselte.

Ami e hivatásában, — jobban mondva ennek ellenére — megengedett magának, ma már szinte hihetetlennek látszik, s talán a mesék birodalmából valóknak tartanók, ha történelmi följegyzések nem bizonyítanák.

Egy példa: A mostani Lobkovitz-téren tartották abban az időben a sertésvásárt. A rőfőgő négy-lábuak hangversenye, természetesen nem tetszett a környékbeli lakóknak és „illetékes hatóságoknál“ ismételtén kérték, hogy szüntessék be a sertésvásárt. De hiában. Ekkor Abraham a Santa Clara a városi tanácshoz — sőt állítólag a császárhoz is — beadványt intézett, melyben hangsúlyozta, hogy a papság szívesen szoltározzik Dáviddal, de nem E-san-val. (San=dizsnó.) Ez használt. A sertésvásárt a Kaerntnerthor-on kívül helyezték el.

A nemesi osztály előtt se hallgatott az éles nyelve. Elenkezőleg. Sokszor szemükre hányta az ősi gögöt és előítéleteiket. Ily módon:

Amikor Ádám szántott és Éva font,

Sehol se láttuk a „Herr von-t.“

A mai napig is sok jellemző mondás maradt fenn és őrizte meg időszertűségét. Hogy csak egyet említsünk: „Kleine Diebe haengt man, grosse lasst man laufen“. Hányszor idézzük, anélkül, hogy eszünkbe jutna, hogy kitől származik.

Nemcsak a szószéken, a mindennapi életben is fején találta a szegét egy-egy szellemes szóval, találó fordulattal. Egyszer egy kikapós hirben álló asszony a cselédjét küldte Abraham a Santához, azzal a kérdéssel, fog-e másnap prédikálni. Mire ő ezt üzenté:

— Igenis fogok, még pedig a házasságtörő asszonyokról.

Más alkalommal egy udvaronc arra kérte, hogy a másnapi prédikációt nagyon rövidre fogja, mert neki korán kell mulatságba menni. Páter Abraham ennek következtében ezeket mondta a szószékről:

— Épen ma egy éve szoltam szent Sebestyénről. Minthogy tudommal ez a szent azóta semmi

ujabb tettekkel nem szerepelt e valószínűleg nem is fog, befejezem prédikációmát és a mult évben mondottakra utalok. Amen.

Ez a rövid szónoklat, természetesen, feltűnt a császárnak, tudakozódott és páter Abraham elmondta, hogy az udvaronc mulatsága kedvéért kellett ilyen rövidre szabni a prédikációját. Lett aztán a mulató udvaroncoknak — ne mulass!

Abraham a Santa Clara sok műve nyomtatásban is megjelent. Némelyike még ma is érdekes olvasmány, bár a mi századunk ízlésétől meglehetősen messze állnak. Már a címek is furcsán hangzanak, de a hőbortos külső mögött nem egy gyöngyszem rejlik, melynek most is meg van a becsé.

December 1-én — vagy 3-án — csendesen és fájdalom nélkül fejezte be gazdag és gazdagító életét. Holttestét a bécsi augusztinusok templomában helyezték örök nyugalomra.

A méregkeverő főhadnagy.

— Névtelen levél névtelen tettes ellen. —

Bécs, december 1.

Hofrichter Adolf főhadnagyt menteni akarják, Báró Waigel altábornagy linzi hadosztályparancsnok ma reggel névtelen levelet kapott, amelyben azt írták, hogy Hofrichter főhadnagy ártatlan és a merényletet olyas valaki követte el, aki közel rokona a levél írójának.

Első tekintetre látszik, hogy a névtelen levél írása készakarva el van ferditve, nem lehetetlen, hogy balkézrel írták, de míg a levél tele van iráshibákkal, a címzés helyes és írása gyakorlatilag kézzel vall. A hadosztályparancsnok átadta a levelet a rendőrségnek. Időközben jelentkezett egy öreg asszony a rendőrségen és azt vallotta, hogy egy ismeretlen férfi megkérte őt egy levél címének megírására és a levél báró Weigl altábornagynak szolt.

A linzi rendőrség most ezt a titokzatos levélírókat kutatja. Ma délelőtt kihallgatták a rendőrségen azokat a cselédleánvokat, akik Hofrichter főhadnagnál szolgáltak, de egyikük sem mondott figyelemreméltót. Elvitték a rendőrségre a bűnös főhadnagy Troll nevű kutyáját is és onnan átszállították a bécsi állatorvostani akadémiára, hogy megvizsgálják, vajjon tényleg beteg-e, mert Hofrichter főhadnagy tudvaleg az, vallotta, hogy csakugyan vásárolt a gyógyszerárban ostyakapszulákat, mert azokban akart beadni beteg kutyájának féregporokat.

Hofrichter főhadnagy még mindig tagadja bűnösségét. A fogság nem törte meg és régi kedélye ismét helyreállt. A mai nap eseményeiről részletes tudósításunk ez:

A vizsgálat.

A bécsi pilulák homályos és titokzatos ügye, úgy látszik, még nincs a teljes kitértetés útján Hofrichter főhadnagy letartóztatásával. Semmi határozottat sem tudhatni. A vizsgálat csak közvetett bizonyítékokra támaszkodhatik. Hofrichter pedig ártatlanságát hangoztatja. Az sem igaz, hogy már kihallgatták volna. Még egyáltalában nem történt kihallgatás. A bécsi helyőrségi törvényszék eddig Hofrichter főhadnagyt egyáltalában nem hallgatta ki és kihallgatása a hét vége előtt aligha fog megtörténni, mert be kell várni, amíg a periratok az innsbrucki hadtestparancsnokságtól megérkeznek és mert még Bécsben és Linzben nagyobb keretben folyamatban van a vizsgálat. Linzből jelentik, hogy a hadbíró, szükségesnek vélvén a főhadnagy elmebeli állapotának megvizsgálását, ezzel Drastisch Brunó dr. törzssorost bízta meg. Az előéletéről beszerzett adatokból is lehet arra következtetni, hogy Hofrichter nem tartozik a normális gondolkodású emberek közé. Más részről azonban az az értesülés terjedt el, hogy

eddigelé semmi intézkedés sem történt a letartóztatott főhadnagy elmebeli állapotának orvosi megvizsgálására.

A fogságban.

A letartóztatásban levő főhadnagról csak kevés hírt hallhatni. Tegnap a fogház irodájában megjelent Hofrichter sógora és pénzt tett le az élelmezés költségeire, mivel a főhadnagy letartóztatása idején éppen kész pénz hiányzott. December elsején, vagyis ma folyósították Hofrichter fizetését: csupán naponta két korona jár neki a szabályzat idevonatkozó rendelkezése értelmében. A felesége máttól fogva, további intézkedésig, a házassági kauczió kamatait kézhez veheti. Hazuról ma egy nagyobb ládában fehérneműket és ruhákat küldtek neki, de a ládát előbb a fogház felügyelőségén átkutatták. A sógora a vizsgálatot vezető hadbíróhoz azzal a kérelemmel fordult, hogy négy szemkört beszélhessen vele; ezt a kérelmét azonban a hadbíró megtagadta azzal az indoklással, hogy a kihallgatás befejezése és általán a nyomozási és vizsgálati eljárás elintézése előtt a főhadnagy senkivel sem érintkezhetik. Az esetben is, ha Hofrichterről kiderülne, már a vizsgálat során, hogy ártatlan — ezt a fölmentést is a haditörvényszéknek kell kimondania. A haditörvényszék február végén ül össze. Hofrichter egyébként a legrigorubb őrizet alatt tartják. Három altiszt, egymást felváltva, éjjel-nappal folyton figyel: akik arra is vigyáznak, hogy senki semmi hírt ki ne vihessen. Mégis annyi kiderült, hogy Hofrichter már egészen nyugodtan viselkedik és hogy kedélye is helyreállt.

A stréber.

Egy újságíró beszélgetést folytatott Gerersdorffal, a főhadnagy sógorával, aki elmondta, hogy Hofrichter teljesen ártatlannak tartja, aki a körülmények és a látszatok végzetes találkozása és felületes gyanúok miatt került sulyos helyzetébe. Reményli azonban, hogy az igazság ki fog derülni és csak hamar rehabilitálni fogják az igazságtalanul meghurcolt embert. Azt állítják róla, hogy stréber volt, aki, sértve érezvén magát mellőztetése miatt, boszúért vágyott. Sógora, mint aki őt közelről is jól ismeri, kijelenti, hogy Hofrichter szorgalmasan és sokat tanult urvan, de stréber nem volt. Fájtn neki a mellőztetés, de, mint engedelmes katona, belenyugodott. Hofrichter eleve tudta már, hogy a vezérkarban nincs mit remélnie és tudta, hogy sohasem fog oda bejutnia. Ezt még a kinevezések előtt tudta. De megnyugodott. Két hónapi szabadságra ment nejevel Gmundenbe és minden ismerős tudja, hogy csupa életkedv, derűs kedély volt ez az ember, egyáltalán nem busult és nem haragudott. Kárpótlást talált neje odádo szerelmében. De Hofrichter egyáltalán nem titkolta, hogy Bécsbe akar utazni. Ezt Linzben, elindulása előtt, számos tisztársával közölte.

Annie Mirtley színésznő, a cziánkálipilulákkal elpusztított Mader vezérkari százados menyasszonya, aki Frankfurtban van szerződötve, idézést kapott a bűnügyi rendőrséghez és sulyosan terhelő vallomást tett Hofrichter főhadnagy ellen. Biztosan tudja, hogy Hofrichter gyűlölte Madert, aki őt megelőzte a vezérkarnál. Völegénye mondta neki, hogy Hofrichteret mellőzték és több kortársa előbb fog a vezérkarhoz jutni, semmint ő. Azt is völegényétől tudja, hogy közte és Hofrichter főhadnagy közt heves összekocczanás volt Bécsben egy hadijátékon, amelyet a hadiskola vezetősége rendezett.

Cziánkáli és chinin.

Mikor Hofrichter főhadnagy kíségetőképpen a hadosztályparancsnoksághoz volt beosztva, ugyanakkor a 14. gyalogezred 9. századának egy Harring József nevű altisztje oda volt rendelve ordonányszolgálatra. A bécsi helyőrségi törvényszék felszólítására ez a Harring József jelentkezett a 14. gyalogezred parancsnokságánál s elmondotta, hogy ő volt az, akit Hofrichter főhadnagy annak idején a Védangyal-gyógyszertárba küldött orvosi rendelettel. Szóval ki van derítve, hogy Hofrichter főhadnagy számára kellett a chinin és a

vegyi vizsgálat bebizonyította, hogy a cziánkálipilulákba obinin volt keverve, az vette el a méreg kellemetlen szagát. Most még csak az van hátra, hogy kinyomozzák azt a tisztit szolgát, aki a Ritzberger-féle drogériában járt cziánkálit vásárolni.

Beszélgetés Hofrichter feleségével.

Egy bécsi újságíró hosszabb beszélgetést folytatott Hofrichter főhadnagy feleségével, aki nagy bizakodással néz a további események elé és biztosra veszi, hogy a közel jövőben kedvező fordulat fog beállni sulyos váddal terhelt férje javára. A beszélgetésből álljanak itt a következő érdekes részletek:

„— A házkutatás után, — mondta Hofrichterné — a férjem vigasztalt engem. Előtte az íróasztalon megtöltött revolver feküdt. Ha bűnösnek érezte volna magát, bizonyára a revolver után nyult volna. Szívesen haltam volna meg vele. Az én férjem nem gyáva. Ezt már ismételtelen bebizonyította. Én nem fogok eltántorodni s ha az egész világ azt hiszi is, hogy ő a tettes, én sohasem fogom hinni, mert ő nem lehet az. És nem is hiheti senki, aki őt ismeri. Az én férjem nagyon jó ember. A szolgálaton, a tanulmányain és az otthonán kívül nem törődik semmivel. Stréberséget vetnek a férjem szemére és csztelen nagyra-vágyást és azt mondják, ez vitte rá arra a cselekedetre. Vajjon házasodik-e ilyen nagyra-vágyó ember szereléből? Száz ezer forintot is kaphatott volna hozományul, velem csak 40.000 koronát kapott, ebből is 36.000 korona a kauczióra kellett.

Hofrichterné elmondta azután, hogy férje az emízius napon az ő kivánságára utazott Bécsbe, ahol annyi mindenféle dolga volt, hogy elutazásakor éppen csak hogy az utolsó pillanatban érkezett a pályaudvarra. Igazi mestermunka lett volna egy Bécsben egyébként idegen ember számára, hogy még a postára is eljusszon, anélkül, hogy a vonatot lekésse. Azonfelül egy csomag is volt nála és a kutyája is vele volt, ami szintén akadályozta a sietésben.

A nálunk talált skatulyák és ostyák miatt támadt gyanu is az én hibám, — folytatta Hofrichterné — aminthogy egyáltalában sok tekintetben vagyok hibás. Az uram egy neccsáret akart számomra csinálni, az én varrókészletem számára és emiatt volt szüksége skatulyákra. Elaint gyufaskatulyákat akart e cziára használni, de ezek nem feleltek meg és ezért vásárolta azokat a kis pirulás dobozokat, amelyek most annyi bajt okoznak neki.

Az ostyákra azért volt szükség, mert a beteg kutyánk semmi áron sem akarta beszédni a gyógyszerporokat. A férjem ekkor arra a gondolatra jött, hogy ostyában adja be neki. Az ostyák azonban folyton kiszakadtak és ezért a férjem ostyakapszulákat vásárolt a gyógyszerárban, ahol természetesen az iránt is érdeklődött, hogy mi az eljárás ezeknél a kapszuláknál. Ugyanilyen magyarázata van a nálunk talált chininnek is.

A hektográfról mitsem tud Hofrichterné, aki a férjétől a fogházból két levelet kapott, amelyben házi teendőkre való utasításokat ad neki és azt írja, hogy nemsokára hazatér.

Arra a kérdésre, hogy az előléptetéseknél történt mellőzés sulyosan érintette-e a főhadnagyt, ezt felelte Hofrichterné:

— Az új rendelkezés miatt, mely szerint évente csak harminczan kerülhetnek a vezérkarba, mindenki el volt keseredve, de az én férjemnek nem volt erre különösebb oka. Ő a törzstiszti tanfolyamot „nagyon jó“ eredménnyel végezte, ahová harmadfél évig volt beosztva. Sor szerint a negyvenedik vagy negyvenkettedik volt. Miután csak harminczan juthattak a vezérkarba, be kellett vonulnia ezredéhez. Elismerésül azonban azt kapta, hogy rangban két évvel megelőzte a többieket. Hogy az előléptetésre nem számíthat, ezt már májusban tudta s soronkívüli rangemelésre pedig nem is számított. Így is harminczkét éves korában százados lett volna.

— Így hát semmi oka nem volt a méregküldésre?

— Nem, semmi. Sohasem juthatott volna már be a vezérkarba s nem is volt szüksége erre. Kép-

zetsége folytán nagyon használható tisztje lehetett volna a brigádnak, a hadosztálynak így is. Hiszen folyton és folyton tanult és pedig mindenkélt nyelveket. Miután esehül tudott, a többi szláv nyelveket is könnyen megtanulta, orosz és török nyelvből pedig a keleti akadémián is vizsgázott. Azután megtanult horvátul és amellet még tud magyarul és francziául is és természetesen németül.

— Tehát hét nyelven.

— Magyarból éppen most fordít németre egy történetet a török háboru idejéből. Meg is kért, hogy küldjem be ezt a munkáját a fogházba.

— Nem biztatta talán ön fel arra, hogy a vezérkarba jusson? Hiszen ért engem, tábornok-nának lenni sok asszony legfőbb célja.

— Igen, ez előfordul, de nekem más a nézetem. A tábornokságot a vénséggel kell megfizetni. S már én inkább vagyok fiatal főhadnagyné.

Kasszafurás a kártyagyárban.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 1.

A betöröbanda, amely hónapok óta fölfedeztetlenül garázdálkodik a fővárosban és vakmerőbbnél-vakmerőbb dolgokat követ el, ma éjjel újra s pedig teljes sikerrel működött. A legújabb kasszafurás színhelye *Piatnik* Nándor és fiai *Rottenbiller-utca* 17. szám alatt levő kártyagyárának irodahelyisége. A kasszafurók, amint a vizsgálat megállapította, kapuzárás előtt osontak be a házba és kapunyitás után távoztak tekintélyes zsákmányukkal. Eddigi vizsgálat szerint 4250 korona készpénzt és egy tízezer koronáról szóló takarékpénztári könyvet vittek magukkal. A helyszínen megjelent rendőrszolgálat megállapította, hogy a betörést ugyanazok követték el, akik az előző két esetben próbálkoztak hasonlóval. A banda elfogására a legszélesebb körű intézkedéseket tették és az eddig kijátszott detektívek valóságos dühvel keresik a vakmerő fizzőket.

A betörés részleteiről a következőket jelentjük:

Ma reggel nyolc órakor a főkapitányság telefonértesítést kapott a VII. kerületi kapitányságról, hogy az elmúlt éjszaka *Piatnik Nándor és fiai* *Rottenbiller-utca* 17. szám alatt levő kártyagyárának irodahelyiségében betörők jártak, akik megfúrtak és kiraboltak két hatalmas pánczélos szekrényt. A jelentésre a főkapitányságról *Krecsányi Kálmán* detektívönök és *Csósán Jenő* rendőrkapitány több detektívvél a helyszínre szedtek, hogy megejtsék a betörés színhelyén a helyszíni szemlét.

Megállapították, hogy a betörők — akik minden valószínűség szerint csak úgy, mint a legutóbbi kasszafurásoknál, legalább is hárman lehettek — az eddig ismert és megfigyelt módon dolgoztak. Egyikük bizonyára az utcán maradt, hogy figyeljen, míg társai dolgoznak, mert alig ötven lépésnyire a tett színhelyétől, rendőrszem van felállítva s a közelben rendőrszoba is van, ahová folyton jönnek-mennek az egymást felváltó rendőrök.

A másik kettő minden valószínűség szerint az est sötétjében osont be a házba s az udvaron valahol elrejtőztek. Ezek aztán az éj folyamán alkuleszal felnyitották az irodahelyiségbe vezető ajtót, amelyet távozásuk után ismét bezártak.

Az irodahelyiségben két nagy, 8-as számú *Wertheim*-szekrény van. Mind a két kasszát az oldalfalon fúrták meg a betörők. Az egyik vasszekrény oldalán egy 25 szeptiméter hosszú és 15 szeptiméter nyílás tátong, a másikon egy 18 csm. hosszú és 10 csm. széles lyuk látható.

A betörők a két pénztárból — 4250 korona készpénzt és egy tízezer koronáról szóló takarékpénztári könyvet vittek el, amelyet a kávék és pinczerek bankja állított ki.

A pánczélszekrényekben levő értékpapirokat és váltókat, amelyek a betörőkre nézve értéktelenek, kiszórták a földre s azokat ma reggel az iroda személyzete ott találta meg szanaszójjal heverve a padlón.

Munkájuk befejezése után a kasszafurók távoztak az irodahelyiségből, bezárták maguk után az ajtót és ismét elrejtőztek valahol a nagy, há-

romemeletes bérházban. Reggel aztán kapunyitás után észrevétlenül kisonhadtak az utcára.

A betörők nagy biztonsággal dolgozhattak, hogy elég merészek voltak mindkét vasszekrényt megfúrták, ami feltétlenül igénybe vett legalább két teljes órát, mert nemcsak a szekrény külső burkát kellett kibontaniok, hanem a treszorok felső falát is, ami pedig ugyancsak kemény munka és megbízható szerszámokat igényel. A fáradságos munkát leginkább bizonyítják a szoba padlóján szerteszét látható olajfoltok és olajtölcsök, melyek a furóeszközök gyakori, csaknem folytonos olajozása folytán keletkeztek.

A betörők az irodában csak nagyon sovány és a nyomozásra jelentéktelen nyomokat hagytak hátra. Találtak a padlón egy kézelőgombot, amelyet az egyik betörő a nagy erőlködés közben vesztett el. Ezenkívül hátrahagytak egy olajos dobozt is és néhány szem sült gesztenyét.

Találtak a detektívek az egyik vasszekrény tetején egy olajos ujnymatot is, amelyet lefényképeztek.

TÁVIRATOK.

György herceg utazása.

Belgrád, december 1. (Saját tudósítónktól.)

A *Mali Journal* szerint György herceg újév után Rómába kíséri Helena hercegnőt, aztán Pétervárra utazik, ahová ugyanakkor fog megérkezni Péter király is Sándor trónörökösrel.

A nikaraguai forradalom.

Newyork, december 1. A nikaraguai Bluefieldből érkezett jelentések szerint a kormánycsapatokat a felkelők Rima körül megverték és megfutamították. A kormánycsapatok 80 halottat és számos sebesültet, a forradalmárok 20 halottat vesztettek.

Goltz tábornok szemléje.

Szalóniki, december 1. Goltz tábornok, Bittfurth és Partew bey tábornokok, valamint a vezérkari főnök társaságában tegnap visszatért Monasztirból és ma Üszkübbe utazott az ottani helyőrség megsejmlésére.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.

	dec. 1.	nov. 30.	nov. 29.
Buza helyben	124 $\frac{1}{2}$	124 $\frac{1}{2}$	124 $\frac{1}{2}$
decemberre	115	115	114
májusra	112 $\frac{1}{8}$	112 $\frac{7}{8}$	112 $\frac{1}{2}$
Tengeri decemberre	70 $\frac{1}{2}$	70 $\frac{1}{4}$	71
májusra	59 $\frac{1}{8}$	59 $\frac{1}{2}$	59 $\frac{1}{2}$

Chicago.

Buza decemberre	105 $\frac{5}{8}$	106 $\frac{1}{8}$	106 $\frac{7}{8}$
májusra	105 $\frac{3}{8}$	106 $\frac{1}{8}$	105 $\frac{5}{8}$
Tengeri decemberre	57 $\frac{1}{8}$	58 $\frac{1}{4}$	58 $\frac{1}{2}$

Newyork, december 1. Petroleum Stand white Newyorkban 8.05 (8.05). Petroleum Stand white Philadelphianban 8.05 (8.05). Petroleum Refined in Cases 10.45 (10.45). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.48 (1.48). Zsir Western steam 13.80 (14.20). Zsir Roche és Brothers 14.30 (14.30).

Chicago, december 1. Zsir decemberre 12.90 (14.30). Zsir januárra 12.30 (12.52). Szalonna short clear 12.12 (11.87). Sertésus januárra 21.37 (21.80).

ÜJIDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: Csütörtök, december 2. — Róm. kath.: Bibiana. — Prot.: Olimpia. — Görög-ország: nov. 19. Abdiasz p. — Zsidó: Kisz. 19. — A nap két reggel 7 óra 29 perczkor, nyugszik este 4 óra 9 perczkor. — A hold két este 9 óra 12 perczkor, nyugszik délben 12 órakor.

A miniszterelnök fogad d. u. 4 órakor.
Az igazságügyminiszter fogad déli 12 órakor.
A honvédelmi miniszter fogad d. e. 10 órakor.
A pénzügyi államtitkár fogad 12—2-ig.
A közoktatási államtitkár fogad 12—2-ig.
A Petőfi Ház (erekllyemuseum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva naponta, vasár- és ünneppnapokon ingyenes. — A Magyarok bejövetele Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggeltől estig. Belépődíj 1 korona. — A Múcsarnok tárlata. Nyitva 9—3-ig és 5—11-ig. Este katonazene-hangverseny. Belépődíj 1 korona. — A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Gulácsy-Fáy kiállítás

az Uránia Kigyó-téri szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok! A Nemzeti Muzeum Állattára 9—2-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Muzeum 9—1-ig és 3—7-ig. — A Földtani Intézet Muzeum 10—1-ig. — A Széchényi Muzeum 10—12 óráig. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — A Ráth György Muzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Muzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Muzeum könyvtára 9—4-ig. — Az Akadémia Könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Muzeum Könyvtára 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanterkiállítás 9—12-ig és 3—6-ig.

Damjanichné ravatalon.

Budapest, december 1.

Mély és osztatlan részvét nyilvánul meg az egész országban Damjanich tábornok özvegyének halála fölött. Sürgönyök és levelek özöne bizonyítja, hogy az egész ország igaz szívvel gyászolja az elhunyt nagyasszonyt, a szabadságharc legdicsőbb tábornokának özvegyét.

Damjanichné holtteste ma estig a Szentkirályi-utcai gyászházban nyugodott ravatalon, este átvitték a Luther-otthon díszes tanácstermébe.

A kondoleálók sorát ma a képviselőház nyitotta meg, amelynek nevében *Desseffy Arisztid* elnöki tanácsos hatalmas pálmakoszort helyezett a koporsóra. A koszoru szalagján ez a felírás van: „Damjanich János özvegyének — az országgyűlés képviselőháza.” Ugyancsak ma tették le a koporsóra a főrendiház díszes koszoruját is. Damjanich Jánosné ravatala mellett a 48-as függetlenségi Kossuth-párt holnap délután három órakor testületileg jelenik meg. A párt nevében Barabás Béla orsz. képviselő koszort helyez a ravatalra, melynek a felírása: A 48-as függetlenségi Kossuth-párt Damjanich János özvegyének. A fádalmas részvét a főváros és az ország összes hazafias testületeinek gyöngéd megemlékezését összegyűjti a nagyasszony ravatalánál, amelyet rengeteg koszoru fog borítani. Az általános gyász egyéb formákban is megnyilvánul. Tegnap és ma a kondoleálók egész serege kereste fel a gyászoló családot. A sok részvétávirat között a legkorábban érkezett *Darányi Ignác* földmivélségi miniszter sürgönye. Kondoleáltak még: gróf *Vay Sándor* és ezenkívül a különféle hazafias testületek, egyesületek és női jótékonyági intézetek.

A gyászból a legnagyobb mértékben a *Magyar Gazdasszonyok Egyesülete* veszi ki részét, amelynek az elhunyt nagyasszony megteremtője és elnöknője volt, öz. gróf *Batthyány Gézné*, az egyesület pártfogónője ez uton is felkéri az egyesület választmányi tagjait, az összes társjegyesületeket, valamint az egyesület iránt érdeklődőket, hogy felejtethetetlen elnökének, öz. Damjanich Jánosné, született *Csernovics Emiliának* december 10-án délután három órakor a Szentkirályi-utca 51. számú házában tartandó végtisztességén, ugyszintén a december 3-án délelőtt tíz órakor a Ferencziek templomában tartandó gyászistentiszteleten megjelenni sziveskedjenek. Az egyesület egyttal kéri a koszoruk mellőzését s a nagyasszony utolsó óhajításának megfelelően arra is kiterjed a kérelme, hogy a koszoruk ellenértékét az árvaház javára az egyesülethez, vagy a pártfogónő Teréz-köruti palotájába sziveskedjenek küldeni.

A fővárosi magyar nőegyesületek rendkívüli választmányi ülést tartottak tegnap, amelyen elhatározták, hogy a megdicsőült nagyasszony temetésén testületileg jelennek meg. A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületét az árvaházi nővédek, a választmány kiküldöttei, öz. gróf *Batthyány Gézné* grófné védnök, *Gruz Albertné* és öz. *Hegedüs Sándorné* alelnökök képviselik. A Magyarországi Nőegyesületek Szövetségét gróf *Batthyány Lajosné* elnök, az Általános Közjótékonyági Egyesületet gróf *Csáky Albiné* elnök, a „Művészet és Művelődés Magyar Nők Köré”-t *Gruz Albertné* elnök, a *József Főherceg Szanatorium Egyesületét* *Lukács György v. b. t. t.* elnök, a Magyar Szent Korona Országainak *Békeegyesületét* dr. *Giessewein Sándor* kanonok, orsz. képviselő, elnök és dr. *Halmos István* jegyző, az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesületet báró *Dániel Ernő* és dr. *Temesváry Rezső* egy. tanár elnökök, a Budapesti VII. ker. (külső) Közjótékonyági Egyesületet *Réczalmási Pajzs Gyuláné* elnök, a *Klotild-egyletet* gróf *Apponyi Albertné* és *Gaál Jenőné* elnökök s a *Vízsepp-társaságot* *Vig Albertné* és *bedői Márkus Györgyné* fogják képviselni. Megjelennek ezenkívül a képviselőház, főrendiház kiküldöttei s mindazon hazafias testületek képviselői, amelyek részt kérnek maguknak a gyászból. A 48-as honvédek és az egyetemi ifjak ugyancsak testületileg jelennek meg. A temetés előreláthatóan impozáns körében fog lefolyni, méltóan ahhoz a jelentőséghez, amely a Damjanich-névhez s

az elhunyt ritka nemes egyéniségéhez hozzáfűződik. A nagy halott nyugóhelyéül a fővárosi tanács díszsírhelyet adományozott a Kerepesi-temetőben.

Aradról jelentik, hogy Damjanichné szülővárosában, Aradon a halál híre nagy részvétet keltett. Varjas Lajos polgármester intézkedett, hogy a város koszorút helyezzen a ravatalára s felkérte Barabás Béla országgyűlési képviselőt, hogy a temetésen Arad városát képviselje. A polgármester a legközelebbi városi közgyűlésen indítványozni fogja, hogy a törvényhatóság jegyzőkönyvben örökítse meg Damjanich Jánosné emlékét és a családhoz részvétiratot intézzen.

A család a következő gyászjelentést adta ki: Dr. mácsai Csernovics Diodor miniszteri tanácsos, állami jóságigazgató, mácsai Csernovics Agenor árment. igazgató, főmérnök, tassi Vég Józsefné, született mácsai Csernovics Roxána, kisjesei és megyefalvai Jeszenszky Imréné, született mácsai Csernovics Lára egy a maguk, mint alólított házastarsaik és gyermekeik nevében mély fájdalommal jelentik gyöngéden szeretett nagynénijük és nevelőanyjuk, Damjanich János 1848—49. évi honvéd-tábornok özvegye, született mácsai Csernovics Emiliának rövid szenvedés és a halálközlő szentségének ajátos felvétele után folyó évi november hó 30-án hajnali fél négy órakor 90 éves korában, gyászos özvegyiségének 61-ik évében történt elhunytát.

A drága halott hült tetemei december 2-án délután 3 órakor fognak a Szentkirályi-utca 51. sz. gyászházban a rom. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni és a Kerepesi-út melletti temetőben örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szent miséldozat Budapesten, a Szt. Ferenczrendiek templomában folyó évi december 3-án délelőtt 10 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatni.

Budapest, 1909. november 30-án.
Aldás és beke lengjen drága porai felett!
Mácsai Csernovics Diodorné, született kádári báró Duka Olga, mácsai Csernovics Olga, férj. nemesőthi Szabó Marozelné, mácsai Csernovics Julia, férj. bethleni gróf Bethlen Jánosné, mácsai Csernovics Ella, mácsai Csernovics György, mácsai Csernovics Emilia, mácsai Csernovics Eszter, mácsai Csernovics Erzsébet, mácsai Csernovics Judit, mácsai Csernovics Agenorné, született zákányi Pálffy Ida, tassi Vég József kuriai bíró, kisjesei és megyefalvai Jeszenszky Imre földbírtokos, kisjesei és megyefalvai Jeszenszky Ilona, ifj. kisjesei és megyefalvai Jeszenszky Imre.

— Személyi hírek. József főherceg a Henrik porosz herceg tiszteletére rendezett betléri vadászatokról visszaérkezett Budapestre. — *Augusta* főhercegnő Kistapolcsányból, ahol több hónapon át időzött, hétfőn legkisebb gyermekével, Magdolna Mária kir. hercegnővel, állandó tartózkodásra visszaérkezett a fővárosba.

— Hercegovinai küldöttség a királynál. Mosztár városának három tagu küldöttsége, mely Komadina Mujaga, Szanties Péter és Dzsamonja György tekintélyes polgárokból állott, tegnap Bécsbe érkezett, hol a király kihallgatáson fogadta. A küldöttség azt kérte, hogy az ujonnan alakított 16. hadtest azt helye Mosztárban helyeztessék el. A király igen kegyesen fogadta a mosztári küldöttséget és kilátásba helyezte, hogy a város e kívánságára a legközelebbi alkalommal figyelemmel lesznek. Azután a király „Zbogom“ üdvözléssel bocsuzott el a küldöttségtől.

— Uj csillagkeresztés hölgy. Mária Jozefa főhercegnő Brandis Lujza grófnőnek, a savoyai hercegi női alapítvány harmadik kormányzójának a csillagkereszt-rendet díjmentesen adományozta.

— Uj japán nagykövet Bécsben. Akidzuki Szacsuto, a most kinevezett bécsi japán nagykövet eddigi diplomáciai pályáján legnagyobb részt európai országokban működött. Miután 1885-ben Belgiumban s 1890-ben Németországban tanulmányozólókból időzött, 1891-ben diplomáciai szolgálatra lépett. Az 1896. évben léptették elő követségi titkárrá s a szülői követséghez osztották be, azután a koreai fővárosban konzullá nevezték ki. 1899-ben a párisi japán követség első titkára lett. 1902-ben ugyanebben a minőségben a pétervári követséghez nevezték ki. 1904-ben stockholmi, 1907-ben pedig brüsszeli követ lett. Akidzuki nagykövet ez idő szerint hazájában van, Bécsbe csak a jövő év februárjára várják. A nagykövet most ötvenegy éves.

— Gyászmise Beöthy Ákosért. A néhány éve elhunyt kiváló politikus és nagynevű publicista, Beöthy Ákos emlékeztetere gyászmise volt ma délelőtt tizenegy órakor a Ferencziek templomában. A templom főhajójában díszes katefalkot állítottak föl, amelyet gyertyalángok vettek körül, s a templom bejáratát gyászleppel vonták be. A roquiemen a család tagjain kívül nagy gyászoló közönség jelent meg, amely a tágas templomot egészen megtöltötte.

— Uj tanáregéd. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter Pronievicz Emil okleveles állatorvost az állatorvosi főiskola élettani tanszéke mellé 2 év tartamára tanáregéddé nevezte ki.

— Széll Kálmán üdülése. Széll Kálmánnak, az alkotmánypárt elnökének brixeni üdülése, mint onnan jelentik, rendkívül jó hatással van a gyengélkedő államférfi egészségi állapotára. Széll Kálmán kitűnő színben van, naponkint sétákat, olykor kisebb kirándulásokat tesz, szorgalmasan olvassa a lapokat, amelyekből figyelemmel kíséri a magyar politikai eseményeket és a válságos helyzet fordulatait. Széll Kálmán állapota annyira jó, hogy rövid pár heti üdülés után teljes szellemi és testi erejében visszanyerhetik öt mindazok az intézmények, amelyeknek élén mindenkifelett álló tudásával és képességeivel működött és működik.

— Tanügyi kinevezések és áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte Barász Lajos okleveles középiskolai rajztanárt a fumei állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítóvá, Németh György drávaegyházi állami elemi iskolai tanítót a szenicezi kir. tanfelügyelőségi kirendeltséghez szolgálatra rendelte be, Boross Józsa okleveles tanítónőt az aninai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki. Weisz Jakab aninai állami elemi iskolai tanítót az abaujszántói állami elemi iskolához eddigi minőségében áthelyezte, Kovács Margit okleveles tanítónőt a gyöngyösi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Szakall Irma okleveles tanítónőt a koháryházi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Kardos Anna okleveles tanítónőt a somaskőújfalui állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Antal Mária okleveles tanítónőt a korodszentmártoni állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki, Mocsáry József nagysinki és Salomváry József aranyidai állami elemi iskolai tanítókat eddigi minőségükben kölcsönösen áthelyezte.

— Lujza hercegnő kérése. Dr. Visontai Soma udvari tanácsos, ügyvéd, mint Lujza belga királyi hercegnő jogi képviselője, nyilatkozat közzétételére kért fel, amelyben a többek közt ezeket mondja:

Ő királyi Fensége Lujza belga királyi hercegnő nevében és magas megbízásából van szerencsém kijelenteni: Ő Fensége sajnálattal tapasztalja, hogy az ő nyugalmát, melyet zaklatott életének hosszú szaka után itt, a magyar földön, és második hazájában, mint a nagy palatinus unokája, megtalálni vélt: az ő legszemélyesebb körülményeit érintő mindenféle alaptalan híresztelésekkel állandóan zavarják. A hercegnő asszony kellő önmegtartóztatással és a végtelenségig menő békettűréssel oda igyekezett, hogy e sokszor becsmérlést, sokszor vádaskodásokat tartalmazó közléseket, minthogy ismeretes azoknak forrása és rugói és különben is a valószínűtlenség bélyegét magukon viselik, válaszadásra avagy megtorlásra ne méltassa. Mégis egyuttal kénytelen az állása és rangja által követelt tartózkodásból kilépni és e támadásokkal szemben az igazság fegyverét igénybe venni. Mindenek előtt meg kell állapítanom, hogy, amiről bécsi forrás nyomán néhány mai magyar lap is hírt adott, mintha ő királyi fensége ellen jogilag is indokolható és az ide vonatkozó törvények szellemének és természetének megfelelő esődkörvényt nyújtottak volna be, az igazságnak nem felel meg. A tény csak az, hogy ezen még közönséges körülmények között is kivételesnek mondható eszközök a hercegnő asszony egyik prononszállt ellenfele megkísérelte igénybe venni, de meggyőződés, hogy a célba vett eljárás jogosulatlan és minden törvényes alap nélkül voltát a bírói igazság csakhamar ki fogja deríteni, épp úgy, mint annak tulajdonképpeni benső célját. Csak arra kéri magas ügyfelem mindazokat, akiket illet, hogy sem felséges atyjához való viszonyát, sem családijához való kötelekeit minden nap újra meg újra a nyilvánosság elé ne vigyék. Ugy véli, hogy amire nézve minden polgárnak joga van kiemeltet és köteles diszkrecziót gyakorolni, attól nem fosztható meg valaki, akit születése és sorsa a kiváltságosok közé helyezett.

— Abdul Hamid örököi. Cottbusban a törvényszék Cölner tőkepénzes örököseinek pörében úgy ítélkezett, hogy kötelesek V. Mehemed szultánnak a berlini Deutsche bank utján 100.000 márkát a Cölner halála óta járó kamatokkal együtt megfizetni, mert bebizonyosodott, hogy Cölner végrendeletében 100.000 márkát hagyományozott Abdul Hamid szultánnak nemzetközi és felekezeti templom építésére és ezen összeg kövelésének joga Abdul Hamid lemondása folytán átszállt V. Mehemed szultánra.

— Károly Tivadar bajor herceg temetése.

Károly Tivadar bajor herceget szombaton délelőtt fogják eltemetni Münchenben. Luitpold regensherceg az orvosok tanácsára lemondott arról a szándékáról, hogy a temetésen résztvegyen, de a temetés napján Münchenben gyászistentiszteletet fog tartani. Vilmos császár hír szerint el akar menni a temetésre, amire nézve a tárgyalások még folyamatban vannak. Hogy Ferencz József királyt ki fogja képviselni sőtora temetésén, arra nézve még nem történt intézkedés. — Münchenből jelentik késő éjjel: Az elhunyt Károly Tivadar bajor herceg temetésére vonatkozó intézkedések változást szenvedtek annyiban, hogy a halottat pénteken temetik el Tegernsee-ben, ugyanakkor a müncheni udvari templomban gyászistentisztelet lesz, amelyen a regensherceg a királyi család tagjaival, a diplomáciai kar jelen lesznek. A herceg utolsó kívánságának megfelelően azokat a külföldi uralkodókat, kik a temetésen képviseltetni akarták magukat, megkérték, hogy tervüket ejtsék el. — Münchenben pénteken, Károly Tivadar herceg temetése alkalmából, a kamara nem tart ülést, a királyi színházak bezárólag péntekig zárva maradnak. — Bécsben a herceg elhunyt alkalmából hat heti udvari gyászt rendeltek el.

— Kétős évforduló a Habsburg-dinasztia történetéből. December 2-án van a 388-ik évfordulója annak, hogy a Habsburg-dinasztia Magyarországra trónjára került és 61 éve annak, hogy Ferencz József főherceg trónra lépett. A kétős évforduló alkalmából megemlékezünk a Habsburg-dinasztia magyarországi uralkodásának történetéről. 1526-ban Mohács mezején a török eltemette a nemzet színe-javát, uralkodóját és nemzeti önállóságát. Akik életben maradtak, két pártra szakadtak. Ősi szokás nálunk veszély idején. Az egyik párt, támaszkodva az 1505-iki országgyűlés határozatára, mely szerint Magyarország trónjára több idegen uralkodót nem ültethetnek, mert az meg nem érte és így romlásba viszi a nemzetet: Szapolyai Jánost választotta királynak. Az özvegy királyné vezetése alatt álló másik párt pedig, Pozsonyban, 1526. december 2-án Habsburg Ferdinánd osztrák herceget választotta uralkodónak. számíva arra, hogy ha Magyarország egyesül Ausztriával, úgy könnyebben áll ellent a török hatalmanak. Ferdinándnak azonban ki kellett jelentenie, hogy minden jogozim nélkül, a nemzet önként választotta meg királynak és az alkotmányt tiszteletben fogja tartani. A korona Szapolyai birtokában volt, de sok véres harc után végre meg egyezett a két király abban, hogy Szapolyai halála után, az egész ország Ferdinándra száll. addig pedig csak a nyugati fele az övé. Ferdinánd tehát az ország törvényes királyává lett, de a trón még nem volt végleg lekötve a Habsburg-család tagjai számára. 1687-ben azonban ez már bekövetkezett. I. Lipót cserébe azért, hogy Budát a töröktől visszaszerezte, azt kívánta a nemzetől, mondjon le szabad királyválasztási jogáról és a trón a Habsburg-család fű tagjaira szálljon, minden választás nélkül, az első szülőtlenség sorrendje szerint és ejtessék el az Aranybulla záradéka, hogy ha a király törvényellenesen kormányoz, joga van a nemzetnek fegyvert fogni ellene. A töröktől, némettől agyonsanyargatott, erőltet nemzet elfogadta e kívánságot. Ez időtől kezdve tehát, a király személye sérthetetlené vált, a nemzet szabad királyválasztási joga pedig elveszett. III. Károlyal azonban kihalóban volt a Habsburg-dinasztia férfi ága. Hogy családja számára mégis biztosítsa a trónt, az 1722—23-iki pozsonyi országgyűléssel elfogadtatta a Pragmatica sanctiót, mely szerint Magyarország és Ausztria egymástól elválaszthatlanok és a férfi ág kihalása esetén, a korona a Habsburg-család nőtagjaira száll. Ez törvénynyé lett és így 1740-ben Mária Terézia került a trónra. Mária Terézia férjhez ment Ferencz lotharingiai herceghez, a férfi ágon kihalt Habsburg-ház helyébe, a Habsburg-Lotharingiai dinasztia lépett és attól kezdve innen származnak uralkodóink.

— Ausztrália uj fővárosa. Londonból jelentik nekünk, hogy a „Press Telegraph“ melbournei jelentése szerint, az ausztráliai szövetséges államok szenátusa törvényjavaslatot fogadott el, amely szerint Jass-Candberra Dél-Wales országbeli városfészik meg az ausztráliai szövetséges államok fővárosává.

— Lombroso esontváza. Lombroso Oszkár, a nemrégiben elhunyt világhírű neuropathológus végrendeletileg Roncoroni egyetemi tanárnak hagyta koponyáját tudományos célokra. A tudományos vizsgálat után egész esontvázat a turini anthropológiai múzeum kapja meg, amelyet Lombroso alapított.

— **A király részvéte.** Prágából jelentik: A király hadsegéde, gróf Paar utján, gróf Coudenhovenak és nejeinek, Coudenbove-Trauttmannsdorff grófnőnek, Trauttmannsdorff-Weinsberg Mária grófnő halála alkalmából részvétét fejezte ki.

— **A betléri főúri vadászatok.** A betléri főúri vadászatok, amelyeket Henrik német herceg és József főherceg tiszteletére rendezett gróf Andrássy Géza, hétfőn és kedden folytatottak. A főúri vendégeknek az utolsó két napon is változatos és érdekes vadászatokban volt részük. Kirándulások is rendeztek és Henrik herceg megtekintette a betléri szép uradalmat. A vadászati kirándulások során a társaság hétfőn a sziliczei jégbarlanghoz ment. Innen reggeli után a szadvári erdőszélig folytatták a vadászati vaddisznóra és róka. Henrik herceg két hatalmas vadkánt és öt rókát lőttek. Este hét órakor valamennyien visszatértek Betlérre, ahol a harmadik vadászbéd volt cigánymuzsika mellett. Hétfőn este Henrik herceg tiszteletére nagy népiünnepet rendeztek lampionos menettel, mely alkalommal a bányász-zenekar francia vadász-marsot játszott. Kedden reggelre pompás tiszta idő volt. Henrik herceg és József főherceg a Dabnik erdőrézhez mentek vadászni lóháton. A felvonulás érdekes, színes látvány volt. Henrik herceg egy Szerváz nevű lovon ment, József főherceg egy Hableány nevű pompás szürkére ült. Vadásztak dámvadakra, vaddisznókra, az Atlasz-hegységből odatelepitett muflonokra, sörényes vadkecskékre és juhokra. Henrik herceg és József főherceg két muflont lőtt. Számos más vad a lövonalon kívül kitört. Tizenkét órakor a vadászat beveződött. A társaság tagjai lóháton elmentek megnézni a szőlőtven holdas betléri park medvekerjtjét. Henrik hercegnek nagyon megtetszett a remek kert. Elsőrangú látvány volt gróf Andrássy Károly huszáronkéntes által lassoval fogott két fehér grönlandi jegesmedve-fiókja. A ketrecből kieresztették Draskovich hatalmas szelid barna-medvét. Itt Henrik herceg elbucszott az erdőtiszteltől. Külön szólította, nevére hiva elő Szkolink erdővédét, kezelt vele és megköszönve fáradozását, gazdagon megjutalmazta. Délben egy órakor vadászbéd volt, amely mindössze félórát tartott, mert fél kettőkor az egész társaság már autókra ült és a vasúti állomásra ment Bánrévre. Itt Henrik herceg és a vele levő urak az udvari kocsi helyekedtek el és bucsut intettek a vidéknek, ahol oly kellemes napokat töltöttek. A szulovai hegytetőn a vadászatok kellemetlen északi szélben folytak le. A hidegben a kezek megmerevedtek.

A vadászatokon Henrik herceg igen biztosan lőtt. Mauser-féle puskát használt. Igen kedves vadászars volt a szünetek alatt, amikor a sandwichet fogyasztották, kedélyesen társalgott nemcsak a főúrrakkal, de az erdőszékekkel is, így különösen Ruzicska János erdőtisztelttel, aki kiváló vadász. József főherceg feltűnt nyugodtságával és kitartásával. Henrik herceg valóságban el volt ragadtatva a vadászatoktól s kijelentette, hogy amikor a medvék ismét megnőnek, megint eljön Magyarországra, Betlérre vadászni s akkor Vilmos német császárnak lesz a kísérője. Itt említjük meg, hogy Henrik porosz herceg ma reggel autóból gróf Szapáry Pál látogatására Sorokujfaluba érkezett. A herceg gróf Andrássy Géza és gróf Szapáry Pál kíséretében a reggeli vonattal Szombathelyre ment és autóból mentek Sorokujfalura, ahol vadászaton vesznek részt.

— **A Budapesti Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesülete segítő alapjának igazgatótanácsa ma délután dr. Bródi Lajos elnöke alatt ülést tartott. Purjesz Lajos főtitkár bejelentette, hogy Tábori Kornél hírlapíró utján egy névtelen 120 koronát, a Polgár egyik olvasója 20 koronát és Viola Etel urnő 4 koronát adományozott a segítő alapnak. Az adakozóknak az igazgatótanács köszönetet szavazott. Az igazgatótanács mai ülésében 1200 korona segélyt osztott ki.

— **Gorkij és a szocialisták.** Párisban az oroszországi szocialista párt központi választmányja a napokban tartott ülésén Gorkij Maximot, az ismert író kizárta a pártból. A szakításnak, melyet különben nem tartanak véglegesnek, heves polemia az oka, melyet a híres író a választmány által folytatott egy Gorkij által alapított munkásiskola ügyében. A párt egyik tagja külföldre utazott, hogy békés megoldást kísérjen meg. Gorkij különben Szófiából jövet Brassóba érkezett s innen Bécsbe fog utazni.

— **Latham új rekordja.** Salons sur Marnoben Latham ma a heves szél dacára felszállt és 475 méteres magasságot ért el és ezzel leverte az eddigi 410 méteres magassági rekordot.

— **Ujitások a lovasságnál.** A modern harcászati nagy átalakulásokat idézett elő az összes fegyvernemeknél. Az újabb hadjáratokban szerzett tapasztalatokat már majdnem az összes fegyvernemeknél gyakorlatilag alkalmazták, talán a lovasság az egyedüli, melynek tradíciókon alapuló intézményeit a modern harcászat még nem kezdte ki. De ami késik, az nem mulik, s a napokban — a „Katonai Tudósító“ értesülése szerint — Bécsben egy bizottság, lovag Brudermann lovassági tábornok, a lovasság felügyelőjének elnöke alatt értekezletet tartott, a lovasságnál alkalmazandó ujitások céljából. A bizottság mindenképp a nyeregalmába kérésével foglalkozott behatóan, mert a haditáskák löszerszaporítása okvetlenül megkívánja a nyeregalmába megkönnyítést. A bizottság, melyet a tábornoki kar néhány tagjából és a Bécsben állomásozó lovasezredek számos törzs- és főtisztjéből állítottak össze, mindenképp elvett egy lovassági tiszt által konstruált nyeregpodgyász fölött tartott értekezletet. Lényegében az ujitások a következő felszerelési tárgyakra vonatkoznak: 1. A tábori czövekre, mert a lovak fékentartása a táborhelyeken egyike a legaktuálisabb témáknak; 2. a nyereg czélszerű hevederezése; 3. az evőcsészének oly módon való átalakítása, hogy abban főzni is lehessen, továbbá az összes felszerelési tárgyak fénytelenítésére. Beható megbeszélés tárgyát képezte a köpenyek oly módon való konstruálása, hogy azt sátorlapnak lehessen használni, végül pedig a tábori egyenruha megváltoztatása került szóba. Miután a bokavédő, miként a német lovasságnál, nálunk sem örvend valami nagy népszerűségnek és mivel annak alkalmazása lovasságunknál mérvadó helyen is akadályokba ütközött, a tanácskozó bizottság előtt új alaku lovascsizmát mutattak be. Előnye ennek a csizmának az, hogy egy vertikális redő révén a reá alkalmazott szijacska utján tágabbra vagy szorosabbra lehet szabályozni. Az értekezlet főtárgya azonban a fölfegyverzés tökéletesítése volt. A tüzharc ugyanis nem új fogalom a lovasságnál és a lovasparancsnokok soha sem kicsinyelték le annak kétségkívül nagy jelentőségét. De akadályozta az ez irányban fejlődést az, hogy a lovak már amugy is túl voltak terhelve (cca 130 kg.). Mindenekelőtt tehát ezt a kérdést kellett megoldani. Ha ez a kérdés meg lesz oldva, semmi akadály nem lesz annak, hogy a lovassági karabélyon szuronyt alkalmazzanak. A bizottságnak bemutatott arasznyi hosszúságú törölköző szuronyt, mely a karabélyra szilárdan van ráerősítve. A bizottság tagjai kivétel nélkül elismerőleg nyilatkoztak róla. A bizottság aztán hosszasan tanácskozott a bemutatott ujitások felett és elhatározta, hogy kísérletezni fog különösen a tábori czövekkel, az új rendszerű csizmával és mint legfontosabbal, a szuronykérdéssel.

— **Párbaj.** Nyitrán Juhász Sándor bankigazgató s Ocskay László városi pénztáros között ma súlyos feltételek mellett párbaj volt. A párbajban Ocskay a fején sebesült meg, mire a segítők a párbajt beszüntették. A párbajra az szolgálattott okot, hogy Juhász a városi közgyűlésen Ocskayt inzultálta.

— **Magyar tanár előadása Szófiában.** Dr. Lendl Adolf a minap tartotta meg a bolgár fővárosban az első szabad lyceumi előadását Ferdinánd király, a királyné, a hercegek és a kíséret, valamint meghívott vendégek előtt a királyi palotában. Előadásában, amelyet vetített képpel kísért, ismertette a madáréletet az Alsó-Duna nádasiban és réteiben. Lendl a király másnap külön kihallgatáson fogadta és az „Officier du mérite civil“ rendjélt adományozta neki. Dr. Lendl felhasználta ezt az alkalmat arra is, hogy a szófia állatkertet és állattani muzeumot, amely madártani részében elsőrangú, tanulmányozza.

— **Letartóztatott visszavándorló.** Szegeden a rendőrség letartóztatta Szekler Ignác éjjeli mulatóhely-tulajdonost, akit a zombori törvényszék két rendbeli szándékos emberölés kísérlete miatt, a szegedi törvényszék pedig súlyos testisértés miatt három év óta országzerte körözött. Szekler Ignác 1906-ban az egyik zombori éjjeli mulatóban rálőtt két emberre, akik súlyosan megsebesültek, Szegeden pedig félholtra vert egy iparost és erre is rálőtt. Szekler a büncselekmények elkövetése után elhagyta családját és Amerikába szökött. Az újjávilágban azonban rosszul ment dolga s elhatározta, hogy visszajön az ő-hazába. Úgy gondolkodott, hogy itthon már megfellebbeztek a cselekményeiről. Visszatérte után Szegedre jött s vígan élt pár napig. Vasárnap azonban a titkosrendőrök föllismerték és letartóztatták. Kihallgatása után átkísérték az ügyészégre fogházba.

— **Katonai léghajók útja.** A Parseval, az első osztrák-magyar katonai léghajó ma reggel kilenc órakor rendkívül kedvező keleti szél mellett megkezdte több mint 260 kilométernyi távrepülését Bécs, Schönbrunn, Weikersdorf, Pozsony, Lajta-Bruck fölött Fischamendbe vissza. A gondolában Kiffer, a berlini motorléghajó tanulmányozási társaság főmérnöke, Porsche, a Daimler-művek igazgatója, báró Berlebsch főhadnagy, Mannsbarth főhadnagy voltak. A léghajót utján autók kísérték, amelyek ellenőrizték útját. A Parseval délután három óra 15 perczkor visszatért Fischamendbe és simán leszállt. Eljutott Engelhardstettenig, csak tizennégy kilométernyire volt Pozsonytól, de akkor erős délkeleti szél kekedett és kénytelen volt megfordulni. Közben átkelt a Dunán és a jobbparton folytatta útját a felszállás helyéig.

Bécsből jelentik a Parseval I. sikeres fölszállásaival kapcsolatban: A katonai kincstár az 10—12 órán kell a levegőben maradnia. Hír szerint egy második kormányozható léghajót rendelt, amelyet a Lebaudy-típus szerint fognak építeni; nagysága 3700 köbméter lesz. A léghajó hossza 69 méter lesz, legnagyobb átmérője pedig 13 méter; 100 lóerejű Baimler-motorral fogják felszerelni. Sebesége óránként 45 kilométer lesz. Az átadásakor legalább 1500 méternyi magasságra kell jutnia és 10—12 órán kell a levegőben maradnia. Hír szerint a hadügyminiszterium egy harmadik kormányozható léghajó megvásárlása tárgyában is folytat megbeszéléseket. Míg a Parseval részére fából készült színt emeltek, a Lebaudy s az esetleg harmadik léghajó számára modern vascsarnokot akarnak építeni.

Pozsonyból jelentik: A Parseval nevű kormányozható léghajót ma is hiába várták Pozsonyban. Amidőn a léghajó Fischamendben felszállt, a léghajót két automobil követte a katonai léghajóosztály tisztjeivel. A tiszték a Morva-mezőn a nagy hóvihár miatt elvesztették szem elől a léghajót, mindenfelé kérdezősködtek a katonai léghajó holletéről, azonban választ nem kaptak. A léghajóosztály tisztjei délután három óráig várták, aztán visszatértek Bécsbe. A hadtestparancsnokokhoz a Parseval holletéről értesítés nem érkezett.

— **Öngyilkos kritikus.** Milanóban Tanci Silvio, a „Secolo“ zenekritikusa tegnap éjjel egy parkban föbelőtte magát. Megelőzőleg egy hangversenyen volt, onnan a szerkesztőségbe ment, megírta a kritikát, aztán a parkban két revolvergolyóval véget vetett életének. Öngyilkossága okát még csak nem is sejtik.

— **Az anyákért és gyermekekért.** Az Országos Anya- és Gyermekvédő Egyesület, mely nemrég alakult meg, a héten megnyitja első otthonát a Tüköly-ut 83. sz. házban. A fiatal egyesület ezzel elérkezett első nagy eredményéhez és sikeréhez, s ezzel bizonyította be, hogy nálunk támogatásra számíthat minden jótevő akció, akkor is, ha nem az állam segítségét igyekszik elsősorban megnyerni. Az első otthon megnyitása december 4-én, szombaton délelőtt 11 órakor lesz; az otthon védőnője Lóayay grófné, Stefánia főhercegnő. December 5-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az egyesület az Akadémia dísztermében díszülést tart a következő programmal: Dániel Ernőné báróné előki megnyitója; Rákosi Jenő ünnepi beszéde; Stefánia főhercegnő, Lóayay Elemérné grófné válasza; Temesváry Rozsó egretemi magántanár ismertetése az egyesület céljairól és eddigi működéséről; a belügyminiszter képviselőjének üdvözlője a székesfőváros nevében; Dániel Ernőné báróné zárószavai. — Ugyanezen a napon a fővárosi Vigadó termeiben sétahangversenyyel egybekötött ótórati tea lesz, amelyen Heller Amely, Conway of Waterford báróné hegedűművész és Révy Aurélie, Lady Champan énekesnő fog közreműködni, akiknek zongorakíséretét Kerner István karnagy vállalta el. Akik tővedésből nem kaptak meghívót a díszülésre, vagy akik a téra szülő helyéjéget akarnak, az egyesület igazgatójához fordulhatnak (VII. Tüköly-ut 83.)

— **Orvosok sztrájkja.** Bécsben tegnap este az összes bécsi kórházi asszisztensek és másorvosok az orvosi kamara helyiségeiben gyűlést tartottak, amelyben elhatározták, hogy e hó 1-én 1910. évi január hó elsejére felmondják állásaikat. A határozat a bécsi kórházi orvosok bizalmi férfiai és a belügyminiszter között folytatott eredménytelen tárgyalásoknak a következménye. Az orvosok bizalmi férfiai tegnap délután báró Haerdtl osztrák belügyminiszterrel konferáltak és egy már régebben átnyújtott memorandumban foglalt kívánások teljesítését kérték. A miniszter megígérte, hogy a memorandumra még a tegnapi nap folyamán felelni fog, az este megtartott gyűlés végéig azonban a minisztertől nem érkezett válasz. A gyűlés erre való tekintettel kimondotta, hogy a hozott határozatot érvényteleníti, ha a miniszter a mai nap folyamán még elintézi a memorandumot. Ebben az esetben ma este újabb gyűlést tartanak.

— **A titkos diplomata.** Érdekes, szövevényes ügy foglalkoztatja most a budapesti rendőrséget. Az eset hőse *Funk Sándor* tizenhétéves fiatalember, aki ravasz módot eszelt ki arra, hogy egy jómódu kassai család gyermekét, aki nemrég végezte el a középiskolát, hálójába csalja. *Funk Sándor* a múlt tavasszal megjelent Kassán, ahol néhány éven át a premontreiek gimnáziumában tanult, de kimaradt, mert tanárai nem bírték el folytonos iskolakerüléseit. Egy napon találkozott régi iskolatársával, *Girsik Gáborral*, aki melegen érdeklődött egykori pajtása sorsa iránt. Annyit különben is látott, hogy valami rosszul nem mehet a dolga, mert nagyon divatosan öltözködik s külön ruhái vannak, mint neki. *Funk* roppantul előkelő modort öltetett magára, keveset beszélt, annál többet kérdezett s végül mégis sejtetett annyit, hogy a monarchia külügyi képviselőjének szolgálatában áll. Titkos diplomata, aki a bécsi kabinet megbízásából érkezett Kassára, hogy a vezénylő tábornok intézkedéseiről közvetlenül tudomást szerezzen s majd odafenn Bécsben jelentést tegyen. *Girsik* ettől kezdve fokozott tisztelettel beszélt barátjához és irigykedve keseregte, hogy neki nincs szerencséje, mert még mindig nem tudott valami előkelő állásba jutni. *Funk* vigasztalni kezdte barátját s megnyugtatta, hogy majd lesz gondja rá s ha komoly és hallgatni tudó embernek fogja megismerni, akkor oly utra vezet, amely a hatalomhoz és a földbirtoknál többet jelentő gazdagsághoz vezet. *Girsik* könyörgésre aztán elmondotta, hogy melyik az az ut, amely a gazdagsághoz és magas álláshoz vezet. Van Bécsben egy rejtélyes hatalmasság, amelynek láthatatlan kezét csak sejtteni lehet. Ez a hatalom a diplomaták bankja. A helyisége emek a banknak fenn a Burgban, ő felső kabinettirodájában van. Miniszterek, diplomaták és tábornokok, főherczegek s az esztrák és magyar főúri világ legfényesebb nevéi alakjai tartoznak a bank kötelékébe, a bank elnöke maga a király, tizenhét titkos magántitkára közül pedig az egyik *Funk* maga. A király és a bécsi kabinet intézik a monarchia s részben a nagyvilág eseményeit, a király és a bécsi kabinet vezetik ezt a bankot is. Jól vezeték, milliárdokat nyerne évente, ami csak természetes, hiszen ők tudják, hogy mi fog történni, mit fog ehhez szólni a börze, tehát nem tapogatóznak a sötétben, hanem biztosra mennek. Ha komoly embernek, hallgatni tudó embernek tartod magad, úgy, amint én annak tartottalak ebben a pillanatban, mikor ezt a nagy titkot neked elmondtam, akkor bízd csak rám magad és százezreid lesznek. *Funk* megmagyarázta, hogy 40.—50.000 korona teljesen elegendő a nagy célra, ő majd átadja Bécsben és pár nap múlva már meglesz a nyereség is. Megígért ezenkívül, hogy beszél majd *Aehrenthal* külügyminiszterrel, hogy nevezze ki madcirai főkonzulá. Néhány nap múlva e célra költséget kért, majd újabb költséget jött, végül pedig mintegy 6000 koronát esalt ki a hiszékeny fiatalembertől, aki még ekkor sem látta, hogy csalóval van dolga. Végül azonban megsokalta *Funk* ámitásait és kétkedésének adott kifejezést. *Funk* erre harmadnap felmutatta neki a kabinetiroda főnökének a kassai hadtestparancsnoksághoz intézett, általa kézbesítendő rendeletét, amelyben a király megparancsolja, hogy a fecségő és szeszegő *Girsiket*, aki fontos államtitkóknak van birtokában, csalják a kaszárnyába s ott végezzék ki. *Girsik* szörnyen megijedt s kétezer koronát adott *Funk*-nak, hogy eszközölje ki a halálos ítélet megváltoztatását. Másnap megjött táviratban a királyi kegyelem s a furesa fiatalember ettől fogva hallgatott a diplomaták bankjában elszünetelt vesztéseiről. Rokonai azonban megneszelték valamit s faggatni kezdték s mikor megtudták az igazat, rábírták, hogy tegyen följelentést. Ez megtörtént és a kassai ügyészség a budapesti rendőrséget kérte meg a nyomozás megejtésére. *Tóth* János rendőrkapitány vette kezébe az ügyet és dr. *Sándor* László rendőrkapitányt oszította ki. Csak hogy *Sándor* kapitány semmit sem tehetett az időközben Budapestre szökött *Funk* Sándorral szemben, mert *Funk* a családja, mint elmebeteg a Ringer-szanatóriumba záratta. A család már azt hitte, hogy megszabadult és nem lesz bántódása, de közben a rendőrség is figyelte s a kabátjában tegnap egy levelet talált, amely Miskolcra lakó tanító nővérehez volt intézve. Ebben a levélben tanácsokat kér, hogy miképp viselkedjék, mert azt akarja, hogy továbbra is boldognak tartsák. A levél a rendőrség kezébe került, s miután az a gyanu merült fel, hogy *Funk* csak szimulálta a tébolyt, ma délután negyed három órakor a diplomaták bankjának ma-

gántitkára a sanatóriumból a rendőrség fogházába került. Dr. *Oláh* Gusztáv és dr. *Fischer* Ignác törvényszéki orvosszakértők megvizsgálták *Funk*ot és megállapították, hogy magasfokú degeneráltságban szenved és ügyei önálló ellátására képtelen. Egyébiránt ebben az ügyben legközelebb jelentős fordulat várható. Az ügyben egy fiatal asszonynak is nagy szerepe van, akinek kihallgatása más mederbe fogja terelni a vizsgálatot.

— **Tót paraszt mint magyar.** Alsókubinban az állami iskola mellett van egy róm. kath. iskola is. A kántortanító állása a harangozással van egybekötve. Az áll. tanító felajánlotta, hogy ingyen hajlandó a kath. iskolában a tanítást végezni, azonban a harangozásra nem vállalkozik. A községi testület ennek következtében a tanító ajánlatát elutasította és egy tót parasztot fogadott fel tanítónak, aki egy kukkot sem tud magyarul.

— **Merénylet egy svadron ellen.** Azt az altisztet, aki Verdunban cziánkálival akarta megmérgezni a svadronját, *Charles* Farakónak hívják. Egy bajtársa vezette nyomra a hatóságokat, aki a mérgekverő altisztnek nadrágot kölcsönzött. Ezen a nadrágon a vizsgálat alkalmával cziánkálinyomokat találtak, amire a nadrág gazdája azt vallotta, hogy négy napig tartotta magánál társa a nadrágot és aznap reggel adta vissza, mikor az eskadron konyhájában megmérgezték a levest. Kihallgatták az eskadron két szakácsát, akik határozottan emlékeznek, hogy a gyanúba fogott altiszt a kérdéses nap délelőttjén ott sürgölődött a konyhában, fölemelte az üst fedelét, amelyben a leves főtt. Az egyik szakács meg is kérdezte, mit keres, mire az altiszt azt felelte, hogy meg akarta nézni, vajjon burgonyaleves lesz-e ebédre. Az altisztek külön étkeznek a nyolczadik huszárezredben, tehát nem kerülhetett el a szakácsok figyelmét, hogy az altiszt ott forgozódik a legénységi konyhában. Ezekre a vádakra a bűnös altiszt azzal mentegődzik, hogy megkötölte a levest s mindiárt rosszul lett tőle. Kétségtelen, hogy a mérgekverő el akarta pusztítani az egész eskadron legénységét, akiktől értéktárgyakat lopkodott és szabaddulni szeretett volna attól az ujonctól, aki neki 150 frankot kölcsönzött és már nem akart tovább várni a pénzére. A vétkes altiszt kerekén tagadott, de később a kereszkérdések alatt bevallotta bűnét. Csakugyan azért akarta elemészteni a legénységet, mert köztük egy hitelezője volt, egy ujoncz, aki 150 frankot kölcsönzött neki és néhány közlegénytől apróbb értéktárgyakat lopott. Úgy sikerült valamásra birni, hogy megidéztek atyját, aki egyszerű aranyozó mester és újságokat nem szokott olvasni. Az öreg Faraco semmi rosszat sem esjtve elmondta, hogy a gazdag családok drága antik tárgyakat szoktak nála tisztíttatni és ehhez cziánkálit használ. Az altiszt megdöbben és beismerte, hogy atyja műhelyében szerzte a mérget.

— **Kivégzések Montenegróban.** Montenegróban a kolosini rögöntéltő bíróság tegnap ítélkezett azok felett az összeesküvők felett, akik *Nikita* fejedelemet detronizálni és *Danilo* trónörökösét fejedelemmé kikiáltani akarták. A hadi törvényszék az összeesküvők közül hetet, köztük *Djinovic* hadnagyot, az összeesküvők fejét, halálra ítélte, akik közül ma reggel ötöt *Kolasin*ban agyon is lőttek. A többi ötven összeesküvőt ötötől husz esztendeig tartó börtönbüntetésre ítélték.

Belgrádban a montenegrói ítélet leirhatatlan szenzációt keltett és a megdöbbenés annál nagyobb, mert Szerbia politikai okokból kénytelen tartózkodni minden véleménynyilvánítástól. A kormány lapjai az ítéletet minden kommentár nélkül közlik, csak a „Politika“ jegyez meg annyit, hogy ez az ítélet szügyent hoz Montenegróra. A Stampa azt fejtegeti, hogy az ítélet hallatlan jogi tévedés, amely boszuért kiált.

— **Családi dráma.** *Milhoffer* Albert, harminczéves gabonaügynök válófélben volt feleségével, *Wagner* Szidóniával. A könnyelműbb véru fiatalember nem igen látott keresett után, mulatós, duhaj lett, aki részegen többször elverte az emiatt sokat szenvedett asszonyt. A fiatal asszony megunt zaklatott életét, visszament szüleihez, akik a *Visegrádi-utca* 8. számú ház második emeletén laknak s magával vitte tíz hónapos kisleányát, *Klárát* is. *Milhoffer* Nagykanizsán próbált megélni, a felesége sok könyörgő levelet kapott tőle s ma délután hat órakor könnyű nyári öltözetben, lerongyolva maga is megjelent az asszonynál és kérve-kérte, hogy jöjjön vissza hozzá. Az asszony csendesesen megmondta neki, hogy egyelőre magának sincs semmi keresete s csak könnyit az életén, ha egy ideig még egyedül marad. Később ismét összekerülhetnek. Az asszony behozta a szobába a kis leányát is, a szerencsétlen férj sokáig csókolta s egyszerre csak a zsebébe nyult, ahonnan a megrémült asszony egy revolvert látott előcsillanni. Sikoltva menekült a szobából. Nehéz másodpercetek multak, mikor hirtelen kettős lövés megrémítette meg a kétségbeesett hallgatódzókat. *Milhoffer* az első lövést kislánya mellébe lőtte, a másodikat a maga homlokába. Ő azonnal meghalt, a kis leányt a *Fehér Kereszt* gyermekkórházba szállították, ahol dr. *Szemere* Béla iazgató-főorvos vizsgálta meg és a sebet azonnal életveszélyesnek mondta. Este tíz órakor bele is halt a családi dráma második, csöppnyi áldozata is.

— **Esküvő elől a halálba.** A bialai városi takarékpénztár igazgatójának husz éves leánya ma megmérgezte magát és meghalt. Az öngyilkos leány félórával esküvője előtt követte el végzetes tettet.

— **Fodrász- és borbélysegédek bérmozgalma.** A borbély és fodrászsegédek között állandó a panasz, hogy az üzlettulajdonosok nem tartják be azt a munkarendet, amelyet az ipartestület közgyűlése maga állapított meg 1907-ben. Ezenkívül van még több panasz a segédeknek, így a fizetésre, az öbéd-időre vonatkozólag. Ezek orvoslása czéljából a segédek értesítetik az összes borbélymestereket, hogy megszakitják az ipartestületi munkaközvetítővel szemben minden összeköttetésüket s az elhelyezést ezentúl a saját kebelükben végzik. A munkanélküliek föl is ütötték új tartózkodási helyüket egy akácfa-utcai kávéházban, ahol végzik is már az elhelyezés főügyi teendőiket.

— **Sör helyett cziánkáli.** Egy előkelő ügyvéd *Portsmouth*ban, aki műkedvelő fényképész, a sötét kamrában szórakozottságának lett áldozata. Sok felvételt akart előhívni és egy korsó sört vitt magával a sötét kamrába. Munka közben tévedésből egy másik üvegcorsót emelt ajkához, amelyben a fotografálásához szükséges cziánkáli volt. Csak egy kortyot ivott belőle, aztán rémülten kiejtette kezéből a palackot, de ez a kevés is halálát okozta. Csak annyi ereje volt, hogy a sötét kamra ajtaját fölnyitotta és leroskadt a székre. Egy lap papíronon ezeket az utolsó szavakat írta feleségének: Sör helyett cziánkáli ittam. Segítségért kiáltani nem tudok. Torkom kiszárad... A szerencsétlen özvgy iránt óriási a részvétel.

— **Kirakatverseny.** Mai nappal vette kezdetét a *Kereskedő Ifjak Társulata* és a *Kereskedelmi Alkalmazottak Orsz. Egyesülete* által rendezett vörös hét. A rendező-bizottság, melynek élén dr. *Bárczy* István polgármester és a kereskedő világ előkelőségei állanak, tegnap tartotta utolsó ülését. *Augusztiny* Oszkár titkár jelentése szerint 244 fővárosi czég vesz részt a mozgalomban. A bírálóbizottság gróf *Festetic* Géza tanácsnok elnöksége alatt mai naptól permanenciában van és sorra járja a kirakatokat.

— **Házasság.** Dr. *Endrődi* Béla, a miniszterelnökségi sajtóosztály tagja, *Endrődi* Sándor, a kiváló költő fia, jegyet váltott Budapest *Szilágyi* Zsizi kasszonnyal, *Szilágyi* F. Lajos székesfővárosi főmérnök és neje, *Pearson* Annie leányával.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben *Polgár* Kálmán művész ékszerterepén, Budapest, VII., *Erzsébet-körút* 29., I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

Salgótarjáni,
petrozványi és porosz szén és
légszuszítási célokra, pirszer gyári pirszenet központi fűtésre szállít

SALAMON JAKAB és Tá.

Budapest, V., Erzsébet-tér 5.

Telefon:

73-96, 73-97, 116-19.

— **Mészárló kurdok.** Diabekirből sürgöny érkezett az örmény patriarkátushoz, amely szerint a tsungusi örmény-kolostort a kurd hordák megostromolták. A barátok kétségbeesetten védekeztek, de a tulnyomó ellenfél előtt meg kell hajolniuk. A kurdok huszonöt szerzetest a legnagyobb vadállatiasággal lemészároltak.

— **Premier a Bonbonniere Cabaret-ban.** Ma este mutatja be a Bonbonniere fényesnek ígérkező új műsorát, amelynek sikerét a kitűnő egyfelvonásosok, boházatos jelenetek és kacagató kuplék már előre is egész december hónapra biztosítják. Azonkívül az „Éjjel a vonaton” című szenzációs darabot és a „Táfun paródiát”, mely már a múlt hónapban is nagy sikerrel került színre. Nagy sikerre számíthat a szenzációs „Politikai mozi”, melynek első része a „Reggel a Gresham palotában” című jelenet, valamint nagy sikerrel lesz a magánszámoknak, amelyeket Keleti Juliska, Szentgyörgyi Lenke, Balogh Böske, Csabai Zsófi, Kóczán Margit, Virágh Jenő, Kóváry Gyula és Fodor Andor adnak elő.

— **Halálozás.** Rosenfeld Nándorné szül. Spiegel Amália, Rosenfeld Nándornak, a szegedi villamos vasút vezérigazgatójának felesége, tegnap éjjel 51 éves korában meghalt Szegeden. Temetése csütörtökön délután lesz.

Darabos Lajos gárdonyi nyugalmazott ref. tanító élete 66-ik évében elhunyt Mátyuson (Fehérmegye).

Kádár Szilveszter, pápai kamarás, Mindszent község plébánosa, Csongrádvármegye törvényhatóság bizottságának tagja Mindszentben meghalt.

Bitai és **dombó** **Dombó** András, nyugalmazott kir. törvényszéki irodavezető, Dás város képviselőtestületének és Szolnok-Dobokavármegye törvényhatósági bizottságának tagja, a dési ev. ref. egyház tanácsosa november 29-én életének 56-ik évében elhunyt.

Lipschitz Lipótné, az egykori abaujszántói híres rabbi felesége Sopronban meghalt. Temetése Abaujszántón ment végbe nagy részvét mellett.

Trautmannsdorff Mária grófné, Trautmannsdorff Ferdinánd gróf elhunyt főkamara és az urakháza volt elnökének özvegye s a liechtensteini uralkodó herceg nővére, életének 75-ik évében ma meghalt Bécsben.

Karansberényi Berényi Ferencz grófné ma Szombathelyen elhunyt. A grófné halála nagy részvét kelt, mert minden humanus mozgalomnak lelkes pártfogója volt.

Aulich altábornagy, a 45. landwehrgyaloghadosztály parancsnoka hirtelen meghalt Przemyslben.

Jaites udvari tanácsos, az osztrák urakházának tagja, a Nordbahn volt igazgatója ma reggel Bécsben meghalt.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróval.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-uteza 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x **Daganatok** (rák, sarcoma) a mellüregben, vagy a hasban, vagy a test bármely más részén, melyek bármily okból nem operálhatók, dr. Hönig Izsó Villanygyógyító Intézetében Röntgen-sugarakkal kezeltetnek, amire a fájdalmak csökkenése, az esetleg képződő váladék kevesebbedése és a daganat kisebbdedése sokszor még a kétségbeesettebb esetekben is aránylag rövid idő alatt bekövetkezik, amiért is ily esetekben, ha operálni nem lehet, a Röntgen-kúra megkísérélhető.

x **Polgár Sándor** orvosi műszer, kötszer és kötőgyár, mely 15 év óta fennáll, a legjobb hírnevet örvendő cég, ahol minden e szakmába vágó cikket nemcsak a legutányosabb áron, hanem legteljesebben elkészítve kaphatni. Prospektussal, vagy felvilágosítással szívesen szolgál Polgár Sándor orvosi műszer-gyáros, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. szám.

x **Tatra Múlató.** Közbeszéd tárgyát képezi mindenütt, hogy műsor tekintetében az igazgatóság önmagát multa felül. Csodálatos, hogy kis belépődíj mellett ilyen műsort lehessen nyújtani. Egy sereg elsőrendű szám lép föl ebben a szenzációs műsorban, mint: *Taciano*, a fenomenális operaénekes, aki a világ első női utánzója, *Cléo de Osterode*, a német előadóművészet nagymesternője, *Jaques Steigrad*, akinél jobb szalonhumoristát évek óta nem láttunk, *Blanche Ideal*, indiai pagot-táncosnő három néger boys-sal, *Heddy Silvano*, norvégiai szépség, aki már egy pár szépségversenyt nyert, *Relly Berté*, tiroli énekesnő, aki eredetiségével első csapásra meghódította a közönséget. Föllepnék továbbá *Szép Erzsé*, *Nógrádi Gigi*, *Bodrogi József* és *Braunswicg Tutyi*, akik mindnyájan hozzájárulnak a műsor emeléséhez. A műsort *Schmid Berthold* házi komikus és író „Pechvogel” című eredeti boházata fejezi be.

x **XXVII. es. kir. államsorsjáték.** A es. kir. lottóvédelmi igazgatóság most rendezte a XXVII. es. államsorsjátékot, melynek tiszta jövedelme közös katonai jótékony célokra fordítatik. A húzást visszavonhatatlanul f. hó 16-án tartják meg. Mint a hirdetésekben kitűnik, ezen sorsjáték gazdagon van ellátva nagy nyereményekkel. Tartalmaz 18.386 nyereményt köztük 514.800 korona összegben, köztük főnyeremények 200.000, 40.000, 20.000 korona. Sorsjegyek 4 kor. kaphatók a lottóvédelmi igazgatóságnál Bécsben, dohányüzletekben, váltóüzletekben, posta- és adóhivatásokban.

x **Ha örömet akarunk szerezni kedveltjeinknek,** lepjük meg őket egy doboz szaloncukorkával. A nagyszerűnyi csukorkagyár a legmelegebben ajánlható és ezáltal, mert ezen előkelő hazai gyárból kikerült csukorkák és teásütemények ugy finomságuknál, mint nagy választékuknál fogva a legkényesebb igényeket is kielégítik és mindenféle vonatkozásban szívesen fogadják ajándékkul szolgálják. Egyekben utaljuk olvasóinkat a gyár mai hirdetésméjére.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Irodalmi est.** A „Lipótvárosi Kaszinó” meginvította ma estére a modern magyar irodalmat és meghívta azokat, akik nemcsak munkásai, de harcosai is ennek a friss litteraturának. És mert nemcsak művészeket, de harcolókat, a maguk hitét hirdetőket is akart hallani, a „Nyugat” munkásait kérte meg, hogy az ő intimes körében rendezzen irodalmi estét. Ez az intimitás, ez a zártkörűség beajította a maga különös karakterisztikáját a mai estélybe. A „Nyugat” estélye volt a mai és a képviselői fesztellenül, bátran beszéltek magukról, a művészetükről, harczukról és törekvésükről. Tulajdonképpen két része volt ennek az irodalmi estnek: programbeszéd és művészet, harcos szózatok és új melódiák. Az első szó *Ignotus* volt: szellemesen, mélyen, nagyon egyszerűen és nagyon közvetlenül beszélt a „Nyugat”-ról, elmondotta, hogy mi a moderengés és mik az új igazságai. Amit mondott, csak vallomás volt, itt-ott csöndesen kritizáló, de sohasem aggresszív. Hangulatos introdukció megharsogó indulóhoz. Az induló kürtjét pedig *Hatvany* Lajos zengette meg. A *Nyugat* kezdte, de csakhamar elszéledett a perspektívája, megmélyült a nézés, élesebb lett a tónusa. És kimondta nyíltan: ami itt a *Nyugat* előtt (vagy talán inkább: *Ady* Endre előtt) volt, az multakon rágódás, hulladék-évés régi nagyok asztaláról, opigon pöngetése régen elszongott ritmusoknak. Megmondta, hogy azok, akik *Arany*—*Petőfi* hagyományok folytatónak vallják magukat, azok az új alkotásra képtelenek, akiknek nincs többé kapcsolatuk a modern élettel. *Hatvany* szavai után (lelkes, beszédes tapok esattantak el), *Ignotus* olvasta föl „*Három perc*” című kisebb munkáját. Mélyszógos megfigyelésekkel tele három apróság, nagy meglátások percekbe sűrítése. És a forma puha, ignotusi, halkán hullámzó tónus, csupa finomság és subtilitás. Ezután *Ady* Endre lépett a fölválasz asztalhoz. És olvasott. Gyönyörű régi verseket és egy rendkívül meleg újat. A régi poémák új csillogással hangzottak el az *Ady* elmondásában, az az új meg a szenzáció erejével hatott. És a szenzációért hálás volt a publikum. Végül — not least — *Reinitz* Béla adta elő azokat a dalait, amelyekhez *Ady* poézise ihlette meg. *Reinitz* igazán konvenciális megzenésítője *Ady* verseinek. Nem szavakat kottáz le, hanem muzikát csinál, igazit, amelyből kizug egy rendkívüli talentum ereje, nagy szenvedélye és fölhanganak egy esodálatos invenziójú muzikus melódiái. Megértő hallgatók lelkesége ünnepléssel fejezte be az estét. (de).

(*) **Operaházban** holnap, csütörtökön *Erkel* Ferencz „*Bánk bán*”-ját adják a következő szereposztással: *Melinda* — *W. Krammer Teréz*, *Gertrud* — *Fodor* né. *Bánk* — *Arányi*, *Tiborcz* — *Szemere*, *Biberach* — *Szendrói*, *Petur* — *Váradi S.*, *Otto* — *Pichler*, *II. Endre* — *Dalnoki*, *Sólyom* mester — *Mihályi*, *udvarnagy* — *Kárpát*. Az első felvonás tancgyűvelegélen előforduló kettőt *Nirschy* és *Brada* lejtik. *Vezényli* *Beukó* *Henrik*: karmester, rendező *Alszeqny* *K.* főrendező. (Évi bérlet 142. sz.) — *Pénteken* első helyáru előadás lesz. Színre kerül *Verdi* *Othello*-ja, *Vasuez* né. *Valent*, *Lunardi*, *Takács*, *Pichler*, *Szendrói*, *Kornai*, *Kertész* *Ö.* és *Kárpát* közreműködésével. (Bérlet-szűnet 41. sz.) — A csavargó és királyleány szombati repria, valamint a *Rahab* bemutató előadása iránt a közönség körében olyan érdeklődés nyilvánult meg, hogy a jegyek nagyrésze már elővételben elkel.

(*) **Marschalkó Rózsika** hangversenye. Szombaton fogja a budapesti közönség újra hallani *Marschalkó Rózsikát*, a kitűnő fiatal énekesnőt, akinek már tavaly is olyan nagy sikere volt. *Marschalkó Rózsika* kedvelt tagja a budapesti társaságnak és mindenfelé föltűnést keltett meleg, csillogó fényű hangjával és folyton fejlődő ének-művészetével. Helyes volna, ha az *Opera* igazgatósága figyelemmel kísérré ennek a kiváltságos talentum énekesnőnek a fejlődését és már most tenne lépéseket aziránt, hogy a közönségünk az *Opera* színpadáról hallhassa kedvelt énekesnőjét.

(*) **Bemutató előadás a Nemzeti Színházban.** A Nemzeti Színházban ma délelőtt tartották meg az utolsó házi főpróbát az idei párisi évad egyik

legnagyobb sikeréből, *Pierre Berton* „*Találkozás*” című szenzációs sikerű színművéből, amelynek nyilvános főpróbája a sajtó meghívott képviselői előtt holnap, csütörtökön, délelőtt fél 11 órakor lesz. Az újdonságban, amelyet a héten még szombaton és vasárnap este is színre hoznak, *P. Márkus* *Emma*, *Lenkey Hedvig*, *Odry* és *Mihályfy* játszzák a négy vezető szerepet.

(*) **Hubay**—**Popper**—**Godowsky**-trió. Kamarazeneire alkalmatlan helyen — mint amilyen az Országos Zeneakadémia hangversenyterme — erős egyéniségek együttes játékát hallgatni, sok kívánnivalót hagy az elsőrangú műelvezetek körül. Ez az egyetlen impresszió, amelylyel a mai hangversenyről távoztunk. Bármily kitűnő művészek lennének is az előadók, a kamarazene intimitásából semmit sem lehetett volna ebben a teremben érvényre juttatniok. Annál inkább lehetetlen volt az ma este, amikor *Godowsky* fokozott temperamentumu játéka mellett is, ropant szétesően hatottak a vonások. *Beethoven* *G-dur* hegedűversenye — *Hubay* minden zsenialitása mellett — is invenziótlanul tört elő a hegedűből. Meggyőződésünk, hogy ebben a teremben a világ bármely legelső művészei sem tudnának nagyigényű kamarazenei rendezni.

(*) **A „Liliom” bemutatója.** A Vígshízházban kedden, e hó 7-én kerül bemutatásra *Molnár* *Ferencz* új szindarabja: „*Liliom*, egy csirkefogó élete és halála.” Az újdonság három felvonása hét képre oszlik, amelyeket zene kapcsol össze. Ezt a zenét *Kacsóh* *Pongrácz* írta. Az első öt kép után, amelynek színhelye főleg a budapesti városliget, a cselekmény egyszerre átesap a fantázia birodalmába és elvisz a menyországba, ahonnan a következő kép visszavisz a földre.

(*) **Berzeviczy Albert** felolvasása. *Berzeviczy* *Albert* ma tartotta *Pozsonyban* a XVII. század tájképfestészetéről szóló hat-órás ciklusának utolsó előadását. Ez alkalommal a hollandi tájképfestés ama fejlődényeiről szolt, amelyek *Paulus Potter*, továbbá *Albert Cuij*, azután *Van der Velde* működéséhez fűződnek. Majd az architekturfestők és a marinák mestereit, azaz a tengerfestőket méltatta. A tulajdonképeni tájképfestés hollandi képviselői közül különösen *Jan Wijnants* továbbá *Everdingen*, azután *Ruysdal* és *Meindert* képeivel foglalkozott, végül pedig a XVII. század tájképfestését összefoglalóan méltatta a tájképirás későbbi fejlődése szempontjából. A közönség, mely a városház nagytermét egészen megtöltötte, szünni nem akaró tapsal és éljenzéssel honorálta a tanulságos élvezetet, melyet *Berzeviczy* előadási sorozata nyújtott. Az előadás után a népszerű főiskolai tanfolyam elnöke, dr. *Oberschall* *Pál* lelkes hangon megköszönte az előadónak fáradozását.

(*) **Gyermekszínház.** Holnap, csütörtökön ismét színrekerül ezidén másodsor a gyermekvilág legnépszerűbb darabjai közül a „*Csiperősök*” tündéres mesejáték és utána „*Ezerszép* *Böske* és *Csodaszép* *herceg*” című énekes és táncos várszerege.

(*) **Haendel.** A klasszikus zene hőroszai közt két évszázadon át a legelső sorában van a *Bach* *Sebestyennel* egy esztendőben, 1685-ben született *Haendel* *György* *Frigyes*. Nálunk a kompozíciói főleg oratóriumi révén szerepelnek, amelyek az általuk igényelt óriási apparátus folytán csak igen ritkán kerülhetnek a közönség elé. Pedig *Haendel*, aki már tizenhétéves korában meglepte hozzátartozóit nagy tudást eláruló szerzeményeivel, a zeneköltészet minden ágában tökéletes volt. Hiszen a száz kötetben, amelyben a *Haendel*-társaság az ő műveit kiadta, egész serege van az operáknak, amikkel a termékeny író sok éven át dominálta a londoni szőznt, megküzdve az olaszok konkurrencziájával, irigykedő eselszövényeivel. Alkotásai értéketé teszik, hogy az angolok őt a *Westminster*-templomban temették el, hazájuk legnagyobbjai közé. A miniatür-művészet ragyogó jelenségei, dallamosság és gondolatbőségben elsőrendű mű az a három tételből álló suite, amelyet a szimfonikusok vasárnapi estélyükön, december 5-én először fognak játszani. *Martucci*, aki maga is kiváló zeneszerzőként ismeretes, önmagához és a klasszikus mester nevéhez méltóan írta át a három részt: a *Minuettot*, a *Musettát* és a *Gavottát*; egy-egy gyöngyszem mindegyik. *Haendel* művét *Grieg* elragadó szépségű koncert-nyitánya és a *Demény-féle* magyar rapszódia előzi meg, utána pedig az est szenzációját, *Franck* *César* nagy *D-moll* szimfóniáját — amelynek mesés tematikai kidolgozása és elbűvölő hangulatai még a szimfonikusok rendkívül kényes izlésű közönségét is meg fogja lepni — játszzák *Budapest* elsőször. *Jegyek* és 2—16 koronás bérletek vasárnap délig *Bárdnál* válthatók.

FŐVÁROS.

(A fővárosi közmunkák tanácsából. A fővárosi közmunkák tanácsa tegnap Wekerle Sándor dr. miniszterelnök elnöklésével ülést tartott. A jegyzőkönyv hitelesítésével az elnök Freund Vilmos és Hauszmann Alajos tanácsadókat bizta meg. Az ornithológiai központ a számára szükséges épülettel együtt a Margitszigeten kíván elhelyezést nyerni. A közmunkák tanácsa fentartotta azt a korábbi határozatát, hogy erre a szigetből telket nem hasit ki, annál kevésbé, mert az állatkeret arra sokkal megfelelőbb. Megállapította a tanács a jövő évi belkezelési költségelirányzatát, valamint közmunka-programját, amiket a kormányhoz terjeszt fel. A fővárosnak ahhoz a közgyűlési határozatához, amely a Döbrentey-tér és János-tér, másfelől a mai Attila-körut és a Nap-hegy közt fekvő területen kies, új városrész alakítására irányul, a tanács hozzájárult. E terület szabályozására és rendezésére a fővárosnál készült terveket és a tanács műszaki osztályában kidolgozott tervet is egyelőre tanulmányi tervként kívánja tekinteni. Ehez képest a szabályozás és rendezés tervének megállapítása későbbre marad. De már ezúttal kimondotta a tanács, hogy az Árok-utcai körutnak a Döbrentey-tér északi határvonalától kell kiindulnia, nemcsak azért, hogy a teret szegélyező három új épület érintetlenül maradjon, hanem azért is, mert a budai belső-körut vonalát a Gellért-rakpart képezvén, szükségtelen, sőt káros lenne az Erzsébet-híd feljáróinak irányát követni. A szükséges fővárosi kérelmet, hogy a nagyszabású városrendezési műveletnél országos segítséget kapjon, a tanács melegen pártolja és eziránt feliratot intéz a kormányhoz. Kisebbségi ügyek elintézésé után végül elintézte a tanács a Szent Gellért házépítő szövetkezet, Baumgarten Sándor és Várnai Armin felbuzgatóit.

(A földalatti Budapest. A Magyar Mérnök-és Építészegylet által rendezett műszaki ismeretterjesztő előadások során ma este dr. Forbáth Imre műegyetemi magántanár tartott előadást a földalatti Budapestről. Az előadó elsősorban Budapest általjának geológiai alakulását ismertette. A földalatti Budapestnek egyik legnevezetesebb létesítménye a csatornázás, amely az összes szenny- és esővizet kivezeti a város területéről, illyképpen az általján tisztán tartja és ezzel a főváros közegészségügyének egyik leghatékonyabb tényezőjévé válik. A csatornahálózat hossza 350 kilométer, tehát csak közel fél annyi, mint a vízvezeték. Rendszerint eddig csak a balpart csatornázása van kiépítve, míg a jobbparti főgyűjtő kiépítése a közel jövő feladata. A közlekedés céljaira is mindinkább igénybe kell venni az utca színe alatt lévő területet. A villamos vasuti hálózatnak összesen 270 kilométernyi vágányhosszából 80 kilométer bír földalatti áram hozzávezetésével. A földalatti Budapestnek legnagyobb szelvényű alkotását is a közlekedésügy javítására való törekvés hozta létre. Ez az Andrássy-úti földalatti vasut, amelyhez előbb-utóbb kétségkívül további földalatti közlekedési utak fognak csatlakozni és pedig nemcsak az elektromos vasutak, hanem gyalogjárók és kocsiforgalom számára is. Az előadó végül ismertette azokat a földalatti létesítményeket, amelyek más nagy városokban az eddig felsoroltakon kívül is vannak, amilyenek a tüztávjelzőhálózatok, a pneumatikus posta csővezetékei, a némely városban létező maganyomású lég- és vízvezetékek, földalatti illemhelyek és egyebek. De a Budapestben már most létező több ezer kilométer hosszú földalatti vezetéknek állandó jókarbantartása is oly fontos érdek és oly nagy munkát igényel, hogy nem szabad csodálkoznunk azon, ha az utcákat hol itt, hol ott állandóan felszakítják, mert ezek a felszakítások az egészséges városi élet elkerülhetetlen kísérői.

(A gázgyár kibővítése. A főváros a gázgyár kibővítésére tudvalevően a Lipótvárosban új gáztartót akar fölláttatni. Tegnap megtartották már az árlejtést s a munkát a nemzetközi pályázaton egy magyar cég kapta meg. A belügyminiszter ma hagyta jóvá a gáztartó fölláttatására vonatkozó közgyűlési határozatot. Kikötötte azonban a miniszter, hogy a költség fedezésére vonatkozó határozatot is küldjék föl hozzá jóváhagyás végett.

(Motor-dinamo. A budapesti villamos városi vasut társaság tekintettel külső vonalain forgalmának állandó emelkedésére, azzal a kérelemmel járult a fővároshoz, hogy engedje meg, hogy a ferencvárosi áramfejlesztő állomáson 1000 kilowattos motor-dinamót állíthasson fel. A tanács közlekedési ügyosztálya az engedély megadását javasolta.

(A budapest-péceli villamos. A budapest-péceli helyiérdekű villamos vasut közgazdasági bejárását még a nyáron megtartották. A bejárás a főváros képviselői kifogást tettek az ellen, hogy a törvényhatóság nem nyilatkozhatott a dolog-

ban. A kereskedelmi miniszter máltányolta a főváros álláspontját s a bejárásról fölvevő jegyzőkönyvet ma megküldötte, hogy a közgyűlés nyilatkozhatassék.

EGYESÜLETEK.

(—) Választói jogi vitacst. A Magyar Társadalomtudományi Egyesület ma este hat órakor folytatta a választói jog reformjáról megindított vitacsiklust. Az ülésen nagyszabású és előkelő közönség vett részt. Az értekezletet Timon Ákos udv. tanácsos nyitotta meg és jelezte, hogy a választói jog anyagi részének megvitatása után következik az alakai résznek, a választási eljárásról tartozó fontosabb kérdések megvitatása. Az egyesület jogi bizottsága szükségesnek tartotta, hogy a választási eljárásról tartozó nagyszabású kérdések külön megvitatás tárgyát képezzék. Az előadói tisztre dr. Ajtay József vállalkozott. Üdvözölte a megjelenteket és felkérte az előadót referátumának megtartására. Dr. Ajtay József első sorban a választási eljárás fontosságát hangsúlyozta, mert tulajdonképpen ettől függ, hogy a nemzeti akarat valósul-e vagy sem. Két szempont fontos a kérdésnél. Az első a szavazati jog formális érvényesítésének a lehetősége. Az ide tartozó kérdések: a választók névjegyzékének összeállítása, a választási aktus lefolyása, a választások feletti bíráskodás és a szavazás módja. A második szempont a szavazati jog reális érvényesítésének biztosítása a szavazati jog szervezése által. Kifejtette a szempontokat tárgyalva, hogy a szavazati jog reális érvényesítésére kell törekedni, abban az irányban, hogy a szavazati jog valószínűleg választási joggá legyen, illetőleg tényleg pozitíve folyjon be a választó a képviselőválasztásra, a közakarat kialakítására. Sem a választási jogosultság általános megállapítása, sem a szavazati jog tisztán formális érvényének biztosítása nem elegendő ahhoz, hogy tényleg választójogot gyakoroljon valaki. Az önkormányzati közegek utján történjen. A névjegyzékek felett végső fokon független bíróság döntsön. A felelősségre megfelelő idő adandó, ne úgy mint az osztrák javaslatban van, ahol 24 óra és három napos határidők vannak, ami kizárja, hogy valaki meg tudja védeni a jogát. Szükséges, hogy a névjegyzéket évenként állítsák össze. A választási aktus nyilvános legyen. A bizalmi férfiak léphessenek be a választási helyiségbe, hogy minden párt ellenőrizhesse a választást. A választások érvényessége felett önálló bírói fórum döntsön, ne úgy mint Franciaországban, ahol a parlament bíráskodik ebben a dologban és tág tere van ezzel a visszaéléseknek. Az előadást élénk tetszéssel fogadták. Hozzászólottak az előadáshoz dr. Giesswein Sándor kanonok, orsz. képviselő, dr. Deák Albert, Balogh Pál és még mások.

(—) Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület elnöksége kéri mindazokat, akik a Stefánia főhercegnő gróf Lónyay Elemérnél jelenlétében e hó 5-én délelőtt 11 órakor az Akadémia nagytermében tartandó díszülésre meghívott nem kaptak s ilyent óhajtanak, hogy eziránt az Egyesület irodájához (VII., Thököly-ut 83.) vagy dr. Temesváry Rezső egyet. m.-tanárhoz (VII., Erzsébet-körut 32.) forduljanak. Az ülésen az ünnepi beszédet Rákosi Jenő fogja tartani.

(—) Borestélyi a Józsefvárosi Körben. A Józsefvárosi kör folyó hó 4-én borestélyt rendez, melyen az újonnan megválasztott bizottsági tagok és választmányi tagok bemutatkoznak.

(—) A Magyar Nőegyesületek Lapja. Szerkeszti Zempléni Gyuláné. A legújabb szám érdekes és bő tartalommal jelent meg. A lap élén közli az Általános Közjótékonyági Egyesület memorandumát, melyet a jótékonyági egyesületek egységes szervezése céljából a belügyminiszter elé terjesztett. Cikket közöl Pereszlené Kozma Flóra, Neumann Ármenné, Hollóné de Grobois Nandine tollából és Asszonyaink kiváló rovatában Rosenberg Augustia érdemeit méltatja. Részletesen foglalkozik ezenkívül a fővárosi és vidéki nőegyesületek működésével. A „Magyar Nőegyesületek Lapja” minden hónap 1-én és 15-én jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 12 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Király-utca 70. sz.

(—) Izraelita nőegylet a Lipótvárosban. Nagyszabású hölgyközönség előtt tartotta meg ma délután négy órakor az V. kerületi izraelita nőegylet alakuló ülését. A megalakulás kimondása után megalakították a tisztikart. Ügyvezető elnöké egyhangulag Eichbaum Mórné választották meg. Az egyesületnek célja ellátni téli ruhával a fővárosi szegény tanulókat.

(—) A munkásbiztosító pénztárak országos értekezlete. A munkásbiztosítási törvény életbelépése óta a parlamentben és a közönség körében sok panasz hangzott el a munkásbiztosító pénztárak ellen. A munkásbiztosító pénztárak ügyvezetői a bajok orvoslása céljából folyó hó 19-én és 20-án országos értekezletet tartanak. Ez értekezleten megalakítják a pénztárak központi bizottságát, mely az egyöntetű adminisztrációt lesz hivatva megteremni. Ugyiszintén a pénztári tisztviselők szervezkedésének módjait is megállapítja ez értekezlet, mely a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének helyiségeiben fog lefolyni.

(—) Az Erdélyi Múzeum-Egylet igazgatóválasztmányának ma délután tartott ülésén, melyen Lexner Károly udvari tanácsos alelnök elnököl, jelentést tétetett magának arról, hogy néhai Gyulai Pál az egyletnek hagyta végrendeletében Radóné Hirsch Nellynek Gyulai Pál költeményéhez készített eredeti rajzait. Elnök örömmel vette a becses hagyatékot és köszönetét nyilvánította Görgey István kir. közjegyzőnek, ki az egyletet önként, előzékenyen értesítette boldogult barátja végrendeletéről.

(—) A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre most tartott választmányi ülésének határozata szerint idei szezonját hangversennyel és teázással egybekötött társas összejövetellel kezdi meg e hó 7-én, kedden, délután fél hat órakor. Ez lesz egyúttal felavatása az új, fényes klubhelyiségnek a Royal-szállóban. December 18-án megnyílik a karácsonyi bazár, amely művészi kézimunkák, háziipari tárgyak, festményekből fog állani. Mindezekre vonatkozólag bővebb felvilágosítással szolgál a titkári hivatal (Royal-szálló, Erzsébet-körut 49. sz. II. emelet 5. sz.)

(—) Az A. K. E. tea-délutánja. Fényes, előkelő társaság gyűlt össze ma délután a Pesti Lloyd-Társaság dísztermében az Általános Közjótékonyági Egyesület első tea-zsúrjára. A gróf Csáky Albinné fáradhatatlan vezetése alatt működő rendezőség teljes anyagi és erkölcsi sikert aratott és a pénztárnál buzgólkodó Brauner Alfrédné és Szokolay Kornélné urhölgyek alig győzték eladni a két-koronás tea-utalványokat a főváros színe-javához tartozó vendégeknek. A közönség élvezettel hallgatta és sokat tapsolta a Maleczky Vilmosné által rendezett, a kitünő művésznőhöz méltó színvonalu hangversenyt. Különösen nagy tetszést arattak Szilágyiné-Bárdossy Ilona, gróf Kinsky-Pálmay Ilka, Feld Irén, Vidor Dezsőné, Molnár Rózi, Roemer Karola és Komlóssy Emma. A sok szép asszony és elegáns ur vidám hangulatban este nyolc óráig maradtak együtt és mindannyian kijelentették, hogy a legközelebbi, december 12-én tartandó tea-délutánra megint eljönnek. Megvan eszerint a kilátás arra, hogy a népszerű és áldásos tevékenységet kifejtő A. K. E. ezen összejövetelei a társaság kedves középpontjává fognak kifejlődni.

(—) A Magyar Urinők Egyesülete pénteken, december hónap 3-án tartja meg nyolcadik felolvasó-ülését a Sándor-utcai régi országháza nagytermében. Felolvasók: Zempléni Gyuláné és Ruffy Pál. Kezdeté esti 6 órakor. A meghívók belépőjegyül szolgálnak. Vendégeket szívesen lát az egyesület. Belépődíj nincs.

(—) A sárosvármegyei Állat- és Madárvédő egyesület ma tartotta Eperjesen alakuló közgyűlését. Az országos szövetséget Chernel István alelnök képviselte. Az új egyesületnek már 163 tagja van.

(—) A Magyarhoni Földtani Társulat ma délután Koch Antal egyetemi tanár elnöke alatt szakülést tartott, amelyen Horusitzky Henrik m. kir. osztálygeológus és dr. Vadász M. Elemér egyetemi tanárség tudományos értekezéseket mutattak be. Az előadásokat tetszéssel fogadták.

Mulatságok.

Mikulás-est. A Katolikus Tisztviselők és Női Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége egyesületi alapja javára december 5-én, vasárnap délután 6 órakor a Magyar Tisztviselők Országos Egyesülete kaszinóhelyiségében (VIII., Eszterházy-utca 4.) hangversennyel, zini előadással és társasvacsorával egybekötött Mikulás-estélyt rendez.

A Bölcsőde-bál. Az 1910 évi Bölcsőde Bálra már megtörténtek az előkészületek s a rendezőbizottság gróf Károlyi József elnöksége, a hölgybizottság pedig gróf Pappenheim Sigfriedné szül. Károlyi Erzsébet grófné elnöksége mellett a napokban alakul meg véglegesen. Tekintettel a nagy érdeklődésre, mely a bál iránt már most nyilvánul, a Vigadó összes termeiben fog a bál, 1910. február 1-én megtartatni. A bált érdekli minden külföldi VIII., József-körut 56. sz. fölemelet alá küldendő.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Rozsnyay Kálmán sajtópöre. Négy évvel ezelőtt, amikor híre ment, hogy Rozsnyay Kálmán nőül veszi Prielle Kornéliát, a Nemzeti Színház azóta elhunyt művésznőjét, több lap Rozsnyayra kellemetlen kommentárt fűzött a tervezett házassághoz. Rozsnyay Kálmán a közleményekért több lapot perbe fogott. A büntető törvényszék azonban a lefolytatott tárgyalás után az összes bevádolt hírlapírókat felmentette a rágalmazás vétsége alól. A felmentő ítélet ellen Rozsnyay felebbezést jelentett be. Ma tárgyalta ezt az ügyet a királyi ítélőtábla dr. Devich László tanácselnök elnöklése alatt. A királyi ítélőtábla dr. Bródy Ernő és dr. Weber Salamon védők meghallgatása után helybenhagyta a királyi törvényszék felmentő ítéletét.

§ Szolgabíró a közgyűlésen. A jablonkai gazdasági és iparbank két évvel ezelőtt, június 16-án rendkívüli közgyűlést tartott, amelyre a tresznai főszolgabíró kiküldötte ifjabb Bulla György szolgabírót, hogy vegyen részt a közgyűlésen, nehogy az ott egybegyűltek politizáljanak. Amikor a szolgabíró a közgyűlésen megjelent, Szikcsák Ferencz tót nemzetiségű képviselő, mint a közgyűlés elnöke kiutasította a szolgabírót majd hirtelen berekesztette a közgyűlést. A szolgabíró erre távozásra hívta föl az egybegyűlteket, akik azonban Szikcsák biztatására továbbra is együtt maradtak. A szolgabírót a képviselő ellenszögölése arra készítette, hogy a csendőrséget vegye igénybe; mire azonban a karhatalom megérkezett volna, a gyűlés tagjai széjjel mentek. Ifjabb Bulla György szolgabíró följelentésére a rózsahegy királyi ügyészség igazás vétsége miatt porbe fogta Szikcsák Ferencz képviselőt, mert egyenes fölhívást intézett az engedetlenségre. A rózsahegy törvényszék két hónapi államfogházra ítélte Szikcsákot. A Kuria ma Bernáth Géza elnöklésével és Vajkó Pál bíró előadásában tárgyalta a védelem által benyújtott semmisségi panaszokat és azokat dr. Baumgarten Izidor koronaügyész helyettes indítványára elutasította.

§ Gyilkosság az állomáson. Szentendrén a legények már évek óta két ellenséges táborokként néznek egymásra s ahol csak alkalom kínálkozik, ott mindig véres csatára kerül a sor. Az egyik tábor hegylegények, a másik pedig szitakötők névre hallgat. Ez év június 26-án Horváth Antal, a szitakötők kapitánya kint időzött a szentendrei állomáson Soltész Gyula társával együtt, mikor egyszer csak azt látják, hogy Német Mihály hegylegény leszáll a pomázi vonatról. Egy-kettőre utána loptak s Horváth ölmös botjával fejbe vágta. A hegylegény az ütésre megántorodott s végigest a földön. Rögtön meghalt. A két cimborára felett ma ítélkezett a pestvidéki törvényszék, mely Horváth Antalt haláltokozó súlyos testisértés büntetést három évi fegyházra ítélte, ellenben Soltész Gyulát felmentette a bünségdség vádjára alól. Horváth az ítélet ellen semmisségi panaszszal, állt.

§ Elítelt ügynökök. A rózsahegy határrendőrség letartóztatta Bobula Józsefné és Krul Szaniszló lengyel származású szlancizai lakosokat kivándorlásra való csábítás miatt s mindkettőt két-havi fegyházra és 600 korona pénzbírságra ítélte. Ugyancsak megindult az eljárás Steinhübl József turáni festő ellen, akit a határrendőrség épp abban a pillanatban tartóztatott le, amikor a turdossini állomáson nagy emberszállítmánnyal Galicziába akart menni, hogy ott egy ügynökének az embereket átadja Amerikába való szállítás végett. Az ügynököt egy havi fegyházra és 300 korona pénzbírságra ítélték. Steinhübl minden kivándorlótól 300 korona közvetítési díjat szedett.

§ Ügyvéd fegyelmije. Az aradi ügyvédi kamara fegyelmi bizottsága ma foglalkozott Nemes Zoltán vajdahunyadi ügyvéd, volt városi tiszti ügyész fegyelmi ügyével. Nemesnek több ügyfele azzal a panasszal fordult a kamarához, hogy a behajtott követeléseket Nemesnél nem tudták megkapni. A fegyelmi bizottság beigazoltan vette a panaszokat s Nemes Zoltán ügyvédi gyakorlatát egy évre felfüggesztette.

§ A mulatság vége. A Thököly-uti Büchler-féle kávéházban ez év január 2-án éjjel nagy mulatságot csapott Zsebeházy István postaszóke és Patkó István gyümölcsárus. Éjjel után Debre Péter fiakkeres hazament a kávéházból, mert unta tovább hallgatni a mulatók lármázását. Míghor Zsebeházy észrevette Debre távozását, utána sietett. A Thököly-ut és Cserhát-utca sarkán Patkó

István közreműködésével úgy elverte Zsebeházy a gyanútlanul hazafelé tartó fiakkerest, hogy ez he-tekig nyomta az ágyat. A budapesti büntető törvényszék Szepessy bíró elnöklése alatt ma vonta felelősségre Zsebeházy Istvánt és Patkó Istvánt súlyos testi sértés büntetéseért. A tárgyaláson Zsebeházy tagadta, hogy ő bántalmazta volna Debrét s egész sereg tanút jelentett be arra, hogy ő a verkedés alkalmával benn volt a kávéházban. Patkó István azzal védekezett, hogy ő csak szótválasztott Zsebeházyt és Debrét, mikor ezek ott az utcán ütlegettek egymást. A bíróság mindkét vádlottat bünsőnek mondotta ki s két-két havi fegyházra ítélte őket. Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint a vádlottak felebbeztek.

§ A Mária-utcai masszírozó-intézet. Veszedelmes bűnbarlangot leplezett le ez év október havában a rendőrség a Mária-utcai 23. számú házban. Horváth István szabósegéd és a vele vadhá-zasságban élő Tóth Etel vasalónő a lapokban közzétett apróhirdetéseikben sokat sejtető szövegben arra hívták fel a mulatni vágó férfivilág figyelmét, hogy lakásukon hölgyek által vezetett masszírozó intézetet tartanak fenn. Ehhez az intézethez a masszírozó-hölgyeket eleinte a rendőrség felügyelete alatt álló nőkből válogatták össze, később azonban az utcáról csábították be a kizemelt áldozatokat, akik állást kereső tisztességes munkásleányokból, és helynéküli cseléd-leányokból kerültek ki. Horváth Istvánnak és Tóth Etelnek hűséges segítőtársa volt ezekben a kerítésben Bulla Györgyné, Kovács Erzsébet házmesterné, 18 éves Teréz nevű leányával együtt. Első áldozatuk P. Gizella pinceszőrnő volt. A szerencsétlen leány ezen a Mária-utcai büntanyán teljesen belemerült az erkölcselenségekbe. Valóságos megváltás volt reá nézve, amikor betegsége miatt kórházba kellett mennie. Horváth István újabb masszírozó nő után nézett s így került össze Cs. Erzsébet nevű 17 éves leánnyal, akit szintén vak-eszközül használtak fel önző piszkos anyagi céljaikban. A rendőrség végre rajta ütött ezen a veszedelmes büntanyán és Horváthot szeretőjével együtt letartóztatta. Ma vonta felelősségre a büntető törvényszék dr. Füzesséry bíró elnöklése alatt Horváth Istvánt és Tóth Etelt két rendbeli kerítés büntetéseért, Bulla Györgynét és Bulla Terézt mint bünségdeket a kerítés büntetében. A zárt ajtó mögött lefolyt tárgyaláson felelősségre vonta még a büntető törvényszék Horváth Istvánt két rendbeli sikkasztás vétségéért is. Ezeket a sikkasztásokat a vádlott Wolf Jakab és Placsok Vilmos fériszabók kárára követte el, akiktől összesen 21 nadrágot sikkasztott el. A bíróság Horváth Istvánt két évi és 3 havi fegyházra, Tóth Etelt két évi fegyházra ítélte két-két rendbeli kerítés büntetéseért. Bulla Györgynét a bíróság mint bünségdeket három havi fegyházra sújtotta. Bulla Terézt ellenben a vád alól felmentette. Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint a vádlottak felebbeztek.

§ Anyjának gyilkosa. A szegedi esküdtbíró-ság Szél László eszegrádi gazdálkodó anya-gyilkossági ügyében ma hozott ítéletet. Szél László 1907. december 12-én délben orozva, hátulról bal-tával meggyilkolta édesanyját, feleségének és apósának Kincsák Jánosnak felbujtására. A holttestet éjjel a kamarában rejtette el. Éjjel pedig kocsin kivette és a Bodor-réten elásta a Tisza iszapjába. Néhány nap múlva anyját, mint eltűntet köröztette. A gyilkosságot 1909. június 2-án fedezték fel, amikor a vízből kimosott hullát pásztorfiúk megtalálták. Szél a gyilkosságot beismerte és elmondta, hogy felesége és apósa, Kincsák János jómódu földbirtokos felbujtására ölte meg anyját, mert az özvegy a 9 hold föld és a ház haszonélvezetéből ki akarta tenni őket. E vallomás után Szél Lászlót, feleségét és Kincsákot letartóztatták. Hevesi Kálmán elnöklésével hétfő óta tárgyalta az ügyet az esküdtszék, mely előtt Szél megismételte beismertő vallomását. Felesége és apósa ezzel szemben tagadtak. Az esküdtszék 23 tanút hallgatott ki, akik azt vallották, hogy a megölt asszony fiát vagyoni viszonyai miatt való-sággal gyűlölte. Gergics Károly ügyész vádbeszéde, Vida Ferencz és Szarka Mihály eszegrádi ügyvédek védőbeszéde után este fél 7-kor hirdették ki a verdiket. Szél Lászlót az esküdték igazmondása alapján a bíróság szándékos emberölésben mondta ki bünsőnek és ezért 15 évi fegyházra,

Kincsákot felbujtásért 6 évi fegyházra, Szél Lászlónét mint bünsézt 5 évi fegyházra ítélték. Az elítéltek felebbeztek.

§ Felmentett tisztartó. A rózsahegy törvényszék ma tárgyalta Papp Ágost tisztartó ügyét, aki augusztus 29-én vadászfegyverével agyonlőtte Mikola Józsefet, az uradalom kocsisát. A bíróság a szabadon levő vádlott esetében a jogos önvédelmet fenforogni látta és Papp Ágostot a vád és következményei alól felmentette. Az ügyész felebbezett.

§ Megrágalmazott községi elöljáróság. Sas László eszéri földműves 11 társa nevében 1907. december 11-én a földmívelésügyi miniszterhez feljelentést adott be, amelyben Csöz község elöljáróságát azzal vádolta meg, hogy a földmívelésügyi miniszter által a községi jégkárosultak segélyezésére kiutaltványozott kedvezményes áru vétő-mag kiosztásánál visszaéléseket követett el. A följelentés következtében a földmívelésügyi miniszter rendeletére megindult a közigazgatási vizsgál-lat, amely a feljelentés alaptalanságát derítette ki. Erre Fejér vármegye alispánja felhatalmazta a királyi ügyészséget a büntető eljárás megindítására. Ma volt eblen az ügyben a főtárgyalás Szepessy bíró elnöklésével. A tárgyaláson a vádlott beismertő vallomást tett. Kijelentette a bíróság előtt, hogy téves információk alapján írta meg a beadványt és ezért bocsanatot kér a megsértett községi elöljáróságtól. Váry Albert dr. kir. ügyész kérte, hogy az újból kitűzendő főtárgyalás előtt az iratokat a tanúk névjegyzékével együtt az ügyészségnek adják ki, hogy nyilatkozzék, vajjon a felajánlott bocsanatkérést elégtételül elfogadják vagy nem. A bíróság a mai főtárgyalást elnapolta.

SPORT.

( ) Országos testnevelési kongresszus. Ez évi december 27. és 28-án tartják meg a kormányhatóság védnöksége alatt az első magyar testnevelési kongresszust. A Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége mint a kongresszus rendezője, 40 tagú végrehajtó-bizottságot alakított. A kongresszus ünnepélyes megnyitása december 27-én délelőtt 10 órakor lesz a régi képviselőház üléstermében, melyet a kongresszus czéljaira Pauer Imre min. tanácsos, egyetemi tanár átnyitott. A kongresszus anyaga négy főkérdést ölel fel. Az első főkérdés: „Testnevelés az ifjusági egyesületekben”. A második főkérdés: „Miként biztosítsák törvényhozásilag az országos ifjusági tornaversenyek intézményét?”. A harmadik főkérdés: „Országos szervezet létesítése a testnevelésügyi fejlesztésére”. A negyedik főkérdés: „Tornatanárok és tornatanítók képzése”. A kongresszus munkarendjét három hivatalos előadás egészíti ki. A két napig tartó kongresszus munkarendjét kiegészítik azok az előadások, melyeket a különböző sporthatóságok képviselői jelentettek be.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Liff
Telefon 102-39.

gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finsefélé lümlámpa fürdők szív- és veredényelmeszedés ellen.	Általános időesség (neurasthenia, hystéria).
Elektromágneses gyógyítás	Időgyengességi állapotok.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Almatlenség, Fejfájás.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Hüdesek (Paralýsis).
Kék fenyvel való kezelés.	Időfájdalmak, Időszűbák (Neuralgiák, ischiák).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Gerincvelősorvadás (Tuberculosis).
Villamos fenyfürdők.	Szívbeli betegségek.
Villamos massage (Vibratio).	Veredényelmeszedés.
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Köszvény és csúz, reuma, ízületi és onofbajok.
Villamos vízfürdők.	Székrekedés, Daganatok.
Szénsavas fürdők.	Anyagserebajok (Elhízó czukorbaj, verszegénység)
	Bőrbajok, Bőrvizkeletég.
	Lupus.
	Majhullás, kopaszság.
	Szörfelenítés (móknól és arozon).
	Aranyeres osomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatával valódi áldás gyomorhajsok-
nak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 80 fillér.

KÖZGAZDASÁG.

Magyar támadás a magyar kivitel ellen.

— A szerb sószállítás ügye. —

Budapest, december 1.

E címmel megirtuk ma, hogy a belgrádi *Andréevics et Co.* bankcége, mely egyik nagy bankunk szerbiai képviselője, egy teljesen jelentéktelen olasz magánbánya ajánlatával, mesterségesen lenyomott árakkal, igyekezett a szerb monopóliumnak tett magyar só-ajánlatot elütni a szállítástól. Ez ügygyel több lapársunk is foglalkozott és rendkívül éles támadást intézett a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ellen, mely a nevezett belgrádi bankkal összekötetésben áll. E támadások ma az alábbi közölt nyilatkozat megtevésére bírták a Kereskedelmi Bankot, mely az ügy érdemére igen éles fényt vet. Kétségtelen az, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak nem kell védekeznie a hazafiatlanság vádjá ellen, sem itthon, sem külföldön; legkevésbé pedig Balkánon, hol tudvalevőleg éppen uttörője volt a magyar tőke térfoglalásának. Az alábbi nyilatkozatból viszont kitetszik az is, hogy a Kereskedelmi Banknak az egész só-ügyben semmi befolyása sem lehetett az Andréevics-cég tevékenységére, mert az csak egy autonóm bankári munkát végzett nemcsak az olasz cégnek, hanem a Kereskedelmi R.-T.-nak is. A belgrádi cég itt közölt nyilatkozata ellenben támadja a Kereskedelmi R.-T.-ot, mely indokolatlanul drága ajánlatot tett, hisz Bulgáriába sokkal olcsóbban szállít és hogy a román kormánnyal kartelt kötött. Az alábbi nyilatkozat teljesen és igazságosan visszaveri a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ellen felhozott vádakát, amelyek a bank hazafias közgazdasági politikáját vonták kétségbe. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nyilatkozata a következő:

E cím alatt néhány nap óta egy-két napilapban támadások jelennek meg bankunk ellen, melyeket válasz nélkül hagynánk, ha tisztán volna azokból felismerhető, mily kicsinyes üzleti érdekek rejtőznek itt hazafias felbuzdulás leple alatt, és ha ezen támadások burkolt alakja nem volna alkalmas arra, hogy téves véleményt idézzon elő a közönség azon részében, mely tájékozottság híján a helyzetet áttekinteni nem képes. Ez okból szükségesnek látjuk, hogy a tényállást annak bennünket illető részében a valósághoz hiven a következőkben megállapítsuk.

Ezek a hírlapok jelentik, hogy az általunk kommanditált Andréevics et Co. belgrádi cég Szerbiában a magyar só szállítása ellen agított volna az olasz só javára, miből folyólag azon szemrehányással illetnek bennünket, hogy a magyar gazdasági érdekek ellen foglaltunk volna Szerbiában állást. Mindenek előtt ki kell jelentenünk, hogy olyan felelősséget, mint amilyent nekünk ímputálnak, a Balkán államokban fennálló bankösszeköttetéseink ügykezeléséért mi nem vállalhatunk, és pedig azért nem, mert ezen vállalatok önálló szervezettel bírnak, azok ügykezelésére bizonyos befolyásunk van ugyan, de tekintve, hogy azokban részben az illető országbeli érdekeltségen kívül német és francia tőke is érdekelve van, az ügyvitel dolgában az utóbbiaknak is van súlyosan latba eső szavuk, el tekintve attól, hogy az illető odavaló bankházaknak eljárásukért a teljes felelősséget kell viselniük és ennél fogva elhatározásaiknak megfelelő szabad teret is kell engedni. Természetes, hogy azon a Balkánon létező intézeteknél, melyekre bizonyos beolyásunk áll fenn, mindig törekedtünk a magyar érdekek támogatására és e tekintetben számtalan esetre hivatkozhatunk, melyekben fontos szolgáltatásokat tettünk ugy Magyarországra kereskedelmének és iparának, mint magának a magyar államnak is ezen országokban; határozottan

tiltakozunk tehát az ellen, hogy bárki is kioktatásban akarjon bennünket részesíteni abban, hogy miképpen kell hazafias kötelességünket üzleti érdekeinkkel összeegyeztetnünk. Ami már most a felmerült esetet illeti, a következőkben közöljük *Andréevics et Co.* belgrádi cég ez ügyben tett jelentését:

„Valótlan az az állítás, mintha cégünk bármiféle lépést is tett volna a szerb kormánynál az irányban, hogy a magyar só-ajánlatl szemben az olasz ajánlatot támogassa. Ez már azon okból com volt lehetséges, mert a szerb só-szállításnál pusztán *lepecsételt ajánlatok* benyújtásáról volt szó, amelyek személyes befolyások érvényesítésére semmiféle teret nem engednek, mivel ilyen versenytárgyalásoknál — mint ismeretes — kizárólag az a döntő szempont, hogy ki ajánlotta a legolcsóbb árut.

Az olaszok ajánlatához egyáltalában semmiféle közünk nincsen, azokat ilyen ajánlat tételére nem buzdítottuk és az olaszok részére tisztán bankári szolgáltatásokat teljesítettünk, mint amilyeneket bármely más belgrádi bank vagy bankár teljesített volna számukra. Ezen bankári szolgálatok abból állanak, hogy az olasz társaságnak, mely 750.000 líra részvénnyel rendelkezik, egy elsőrendű olasz bank, a Banca Belinzaghi, kezessége mellett, mely utóbbi bank 5 $\frac{1}{2}$ millió líra alaptőkével bír, és a legnagyobb három olasz bank által kommanditált intézet, rendelkezésére bocsátottuk a szükséges bantapénzt, ugyanugy, mint ahogy ezen bantapénzt a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságnak is mi bocsátottuk rendelkezésére. Itt még felemlítjük a teljeség kedvéért azt, hogy az olasz társaságnak az esetre, ha ő nyerné el az üzletet, egy csekély, 20.000 líráig terjedő kezelési hitel helyezettünk kilitásba. Cégünknek tevékenysége ezen ügyben tehát a fentiekre szorítkozott, amint ez különben ismeretes az osztrák-magyar követ, valamint a monarchiának belgrádi konzula előtt is, akik a fentiekben nem találtak semmit, ami a magyar érdekek ellen vétene, amint ezt különben cégünk képviselőjének ki is jelentették. Az egész ügyben egyébként első sorban a román kincstár érdekeiről van szó, mivel a Magyar Kereskedelmi R. T. oly módon szövetkezett a román kincstárral, hogy az üzlet elnyerése esetében a szállítás nagyobbik felét a román kormánynak engedi át. A magyar részről szállítandó só mennyiség ennek folytán egészben véve csekély évi 8000 tonnára csökkent volna, ami összesen körülbelül csak 200.000 korona értéknek felel meg. Ami néhány lapnak azon további fejtegetéseit illeti, hogy az olaszok által állítólag ajánlott 25.30 líra üzletrontó ár, ugy ezt épp oly kevéssé tudjuk megítélni, és nem tartozik reánk éppoly kevéssé, mint annak a megvizsgálása, hogy például a Magyar Kereskedelmi R. T. méltó szállítja Bulgáriába 22 frankért ugyanazt a sót, amelyet Szerbiába 29.80 frankért szállítani ajánlkozik. Érthetetlen különben előttünk az az egész műfelhárítás, mely, sajátságosan, nem nyilvánult meg akkor, amidőn ezen társaság a tulajdonát képező Fehér Miklós és társa r. t. cég neve alatt, magyar vállalat léte a vagonszállítások ügyében a belga Ateliers de construction Roelx cég ajánlatával küzdött az általunk képviselt egyesült magyar vaggongyarak ellen, amidőn nem 10 évre szóló csekély évi 200.000 franknyi értékű sószállítási iról volt szó, hanem milliókba menő fontos ipari termékek elhelyezéséről kellett gondoskodni.

Igy szól az Andréevics-cég jelentése, amelyből mindenki, aki látni akar, könnyen fel fogja ismerni, hogy a szóban levő eset egy oly üzleti ügyre redukálódik, mint amilyen a folyó banküzletben naponta előfordul és mely ellen kifogást emelni sem jogunk, sem okunk nem volt. Látni továbbá azt is, hogy mily tendenciózusan igyekeztek érdekelt oldalról az egész dolgot felfújni.

Osztrák-magyar parthajózási tröszt. Ugy lát-szik, az osztrák hajózási köröknek nincsen inyére, hogy parthajózásunk fejlődik és eredményesen veszi föl a versenyt az osztrák parthajózással — különösen a dalmát viszonylatokban. Ezért most különös tervet eszeltek ki s ebbe bele akarják vonni a magyar kormányt és a magyar parthajózást leginkább képviselő Magyar-horvát tengerhajózási társaságot is, amely nélkül a különös és fantasztikus terv meg nem valósítható. A terv szerint az osztrák Lloyd, Dalmatia, Ragusea és a Magyar-horvát tengerhajózási társaság között olyan megegyezést teremtenének, amelylyel a négy hajózási társaság egy társaságba egyesítenék. A négy társaság azután együttesen látná el a dalmát hajózási szolgálatot, természetesen a kartelszerűen létesült tröszt által tetemesen fölemelt tarifák szerint. Ez a hajózási szövetség, amely tulajdonképpen hajózási tröszt volna, közösen állapítaná meg a teljesítendő járatokat, a menetrendet és az egységes személy- és áruszállítási tarifákat. A megegyezést még ebben az esztendőben szeretnék létrehozni, hogy az 1910. év elején életbeléphessen az új rendszer. A bevezető tanácskozáson, amely Triesztben folyt le az érdekelt társaságok és az osztrák és magyar kormány képviselőjének részvételével — állítólag — elvben elfogadták az egyesítésre vonatkozó tervet. Nehezen hiszünk el, hogy az Ungarocroata, mely éppen most kap új és óriási mértékben fölemelt szubvencziót a magyar kormánytól, és maga a kormány hozzájáruljon az ilyen átlátszó osztrák ravaszkodáshoz, mely a magyar hajózás vesztét jelentené. A terv az osztrák kormány szülötte s ha a magyar érdekeket sikerül még idejében felvilágosítani annak veszedelméről, biztosra vehetjük, hogy a jövőben is csak terv marad. Az osztrák tengerhajózás amugy is minden téren igyekszik elnyomni kereskedelmi tengerészetünket s az egyetlen tér, amelyen eddig eredményes tevékenységet tudunk kifejteni, a dalmát viszonylat. Ebben is előnyököt biztosítani az osztrákoknak, öngyilkos politika lenne.

Az osztrák földhitelintézet új kormányzója. Bécsből jelentik, hogy ottani pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint a földhitelintézet kormányzójává báró Chlumetzky János fogják kinevezni.

Furcsa tartaléktökeelés. A Varanói Takarékpénztár érdekes pénzügyi tranzakciót vitt e napokban keresztül. Nyugdíjalapját, amely 12.000 koronára rugott, megszüntette s hozzácsatolta tartalékalapjához. Érthetetlen ez az intézkedés nemcsak azért, mert ennek a harminczkilenc esztendősi intézetnek 100.000 korona alaptőke mellett 200.000 koronát meghaladó tartalékai vannak, hanem mert az intézetre nézve sem származik ebből haszon, mert hisz ez a 12.000 korona amugy is résztvesz az intézet üzleti forgalmában. Ellenkezik ez az intézkedés a célszerűséggel, szembehelyezkedik korunk szociális haladásával, amely épp napjainkban a tisztviselők agkori el-látását tüzte ki céljával.

A sárbogárd—szekszárd—bátaszéki vonal. A szekszárdi kerület küldöttségét vezette ma délelőtt Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter elé Szabó Károly orsz. képviselő a sárbogárd—szekszárd—bátaszéki vonal fejlesztése ügyében. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter nagyon szívesen fogadta a küldöttség tagjait és kijelentette, hogy a gyorsabb közlekedésre és csatlakozásra vonatkozó kérelmeket teljesítik. A tervet szerint a 4001. számú vonat Bátaszékről reggel 7 óra 5 perczkor fog indulni, Sárobovárdra délelőtt 10 óra 6 perczkor érkezik, hol csatlakozást nyer a fumei 1005. számú gyorsvonathoz. A 4201. számú vonat Dombóvárról éjjel 3 óra 33 perczkor indul és Bátaszékre reggel 6 óra 51 perczkor érkezik. Itt csatlakozik a 4001. számú vonathoz. A 4201. számú vonat ebben az esetben elveszti Dombóváron az 1003. számú gyorsvonathoz való csatlakozását, de az 1010. számú budapesti személyvonathoz való csatlakozása épségben marad. A Sárobovárdról Bátaszékre jelenleg este 6 óra 10 perczkor induló 4004. számú vonat menetrendje pedig a 40 kilométeres sebességre alapul vétele mellett következően fog alakulni: Sárobo-

Ha fáj a feje ne téovazzék, hanem használjon azonnal Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja
Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten.

Ára 1 korona 20 fillér.
Orvosok által ajánlva.

Kapható minden gyógyszerárban.
Három doboznál ingyen postai szállítás.

gárdról indulás este 6 óra 10 perczkor, Szekszárdra érkezés este 8 óra 21 perczkor, indulás este 8 óra 31 perczkor, Báltaszékre érkezés este 9 óra 15 perczkor. E vonat tehát Szekszárdra 52 perczcel, Báltaszékre 1 óra 7 perczcel érkezik korábban, mint jelenleg. A vonatok új menetrendje január 1-én fog életbe lépni. A küldöttség lelkes éljenzéssel vette tudomásul a miniszter választát és Szabó Károly képviselő, a küldöttség szónoka hálás szavakban mondott köszönetet a miniszternek, hogy a szekszárdiak kérelmét teljes egészében honorálta.

Csökken az angol kamatláb. A nemzetközi piacokon az ősz elején tapasztalt feszültség — úgy látszik — már enged merevségéből. A nagy aranykereslet is csökkenőben van s erre vezethető vissza az a hír, amely a londoni pénzügyi körökből származik, hogy t. i. az angol jegybank holnap i ülésén lecsökkentette a kamatlábat.

Fizetéképtelenségek. Schrank Lipót kézmű-áru nagykereskedő, akinek a Király-utczában és a Váci-utczában vannak raktárai, beszüntette fizetéseit. Schrank áru- és készpénztartozása 300.000 korona, ezzel szemben áruaktára és különvóságai mindössze 170.000 koronát tesznek ki. Főleg osztrák cégek vannak érdekelve. Schrank a budapesti piac czégeivel az utóbbi esztendőben már kevés üzletet kötött. — A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Hary Herrmann és fia, bór- és gabonakereskedő, Varasd; Nuszbaum K. R. kereskedő, Karczag; Rind József kereskedő, Hatvan.

Nagy parcellázás Monoron. Régi törekvése volt már Monor és vidékének az, hogy az egri káptalan ott lévő 3276 kat. holdas birtoka parcellázassék. Hosszas alkudozások után végre a főkáptalan hajlandónak mutatkozott a földművelésügyi minisztérium közvetítésével a parcellázásra. A főkáptalan a művelésnél az a hazafias czélzat vezet, hogy lehetőleg minél több földnélküli zsellér, munkás és kisiparos szerezzon egy kis földet. Ennek különösen Monoron és környékén igen nagy a szociális jelentősége, mert Monor népének jórésze a fővárosi vállalatokban, építkezésekben stb. keresi kenyerét s így a parcellázás módot ad arra, hogy félretett pénzét, vagy a munkabéreknek megtakarítandó részét egy kis háztelek vásárlására fordítsa. A földművelésügyi miniszter éppen ezért úgy állapította meg a parcellázás feltételeit, hogy a káptalani földekből első sorban a földszerzésre ráutalt gyengébb társadalmi rétegek részesüljenek s a vételár megfelelő hányada kedvező feltételű törlesztéses kölcsönből fedeztessék a hitelszövetkezetek bevonásával.

Villamos vasutak forgalma. A budapesti Városi Villamos Vasut Részvénytársaság vonalain a folyó év november havában összesen 558.455 korona volt a bevétel. A múlt év ugyanezen hónapjában a bevétel 488.482 koronát tett ki. A folyó év január 1-étől az összes bevétel 5.739.722 koronára rugott, a múlt év ugyanezen időszakában elért 5.129.092 korona bevétellel szemben. — A Ferencz József földalatti villamos vasuton f. évi november hónap 327.390 szállított személy után 50.717 koronát vettek be, a f. évi január hó 1-étől összesen 3.770.742 szállított személy után 579.429 korona volt a bevétel. — A Budapesti Közveti Vaspálya Társaságnak f. é. november havában 1.031.824 K. bevétele volt, a múlt év november havában 908.251 K. Az összes bevétel f. évi január 1-től november hónap 30-ig 11.433.765 K. volt; a múlt év hasonszakában pedig 10.485.543 korona.

A szerb-olasz kereskedelmi konfliktus. Megemlékeztünk már arról a konfliktusról, amely Szerbia és Olaszország között a kereskedelmi szerződésnek szerb részről történt kijátszása következtében támadt. Az olasz jegyzékre a szerb kormány nem bontotta föl a Volpati-czéggel kötött állatkivitel szerződést s ezért a Szerbiában működő olasz marhakereskedők kimondták, hogy december hónap folyamán elhagyják Szerbiát. A konfliktusnak azonban ez csak bevezetője. Ezután következik az olasz külügyminiszternek az a rendelkezése, amelyvel a szerb marhának Olaszországba való bevitelét megtiltja.

Az osztrák-levantei hajózás fejlesztése. Az osztrák kereskedelemügyi minisztériumban most a trieszt-levantei forgalom fejlesztésének tervével foglalkoznak. A terv a keletázsiai viszonylat járatainak gyorsítására irányul. Nagyobb járatsegélyek ellenében a kormány arra kötelezné az osztrák Lloydot, hogy az gyorsabb járatu gőzöket helyezzen üzembe s ezáltal a trieszt-konstantinápolyi ut négy nap alatt legyen megtehető. Ezzel nemcsak az áruforgalom emelkedését remélik, hanem biztosra veszik, hogy több utas fogja a tengeri utat választani Trieszt és Levante között.

Az O. M. G. E. beszámolója. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület december hó 19-én tartja meg rendes évi közgyűlését, mely alkalomból az egyesület igazgató-választmánya részletes jelentést terjeszt az ülés elé a lefolyt esztendő munkásságáról. A jelentés már bevezetésében rámutat az Ausztriával megkötött vám- és kereskedelmi szerződés és az ezzel kapcsolatos egyéb egyezmények, valamint a ayugati államokkal kötött kereskedelmi szerződések beczikkelyezéséhez fűzött remények legnagyobb részének teljesülésére, megállapítván azonban azt a tény is, hogy viszont azok a remények, melyeket a magyar gazdaközönség a fenti külkereskedelmi kérdések elintézése kapcsán a békés és eredményes munkálkodás bekövetkezéséhez fűzött, egyáltalán nem váltak be. Sajnálatlall állapítja meg a jelentés, azt, hogy a jegybank ügye is nem nyert megoldást a vám- és kereskedelmi szerződéssel egyidejűleg, melynek következményeként az ügy békés megoldásának lehetősége annál inkább távolodik, minél inkább közeledik a bankszabadsalom lejáratára. Az ebből keletkezett felkorbácsolt politikai élet hullámai sokban bénítólag hatottak az eredményes társadalmi tevékenység kifejtésére, dacára azonban ennek, az O. M. G. E. múlt évi működése oly eredményeket mutat fel, melyek még nyugalmas közéleti korszakban is igen figyelemre méltóak volnának. A Balkán-államokkal kötendő kereskedelmi szerződések ügyében is sikerült vámpolitikai álláspontját érvényesíteni az egyesületnek, mely eredmény eléréseért Darányi földművelésügyi miniszternek fejezi ki a jelentés meglelő elismerését. Az új adótörvényvel foglalkozva aggodalmát nem palástolja az O. M. G. E. választmánya, mert ez nem csak absolute, de relative is emelkedett megterhelést jelent a mezőgazdálknak. az egyes adók tekintetében. Fontos vívmányként említi azonban föl a földadó kontingensének fenntartását, amely körülmény lehetetlenné teszi a földbirtok újabb megterhelését, sőt egyes viszonylatokban a jelenlegi földadó terhe a kivétési kules leszállításával csökkenni fog. Megemlékezik azután a lefolyt év egyik nagyjelentőségű tárgyalási anyagának a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslatról is, konstatálja, hogy annak alapelvei tekintetében sikerült a gazdaközönségnek egyöntetű megállapodásra jutni.

Az ultimó. Mint előre látható volt a novemberi ultimó ügy Bécsben, mint Budapesten a pénzpiac erős igénybevételével járt. Már a hónap utolsó napjaiban is jelentékeny összegek özlöltek ki a jegybank pénztárából s tegnap, november 30-án Bécsben 20.8, Budapesten pedig 17 millió korona értékű váltót leszállított az Osztrák-Magyar Bank. Ha ehhez hozzávesszük a bankfiókok szükségleteit, biztosan megállapíthatjuk, hogy a november 23-iki kimutatásban még 129.3 millió koronával szerepelt adómentes jegyirtalék november utolsó napján majdnem teljesen felémésztetett. December első napjaira azonban már tekintélyes visszazömlések várhatók.

Bőripari kiállítás. A Technológiai Iparmuseum összes kiállítási helyiségeiben karácsony táján fog megnyitni az első magyar egyetemes bőripari kiállítás. A kiállításra már eddig 32 bőrgyáros jelentkezett, azonkívül 21 gépkiallító, akik bőrgyártási és bőripari gépeket állítanak ki, mint cipészipari, szíjgyártó, nyerges-, keztüis-, bőrdös- és bordszűnő-gépeket, 16 czég pedig cserző, bőrkonzerváló és kikészítő anyagok kiállítására jelentkezett. A kiállítással kapcsolatban a szakba vágó iparokból több továbbképző tanfolyamot fognak tartani. A kiállítás czélja főképen a kis- és középiparnak szolgálatára és tanítására lenni és az azon kiállításra kerülő gépek nem is a nagy bőrgyárak, hanem a kisebb ipari műhelyek berendezéseire és munkáira fognak vonatkozni.

Olasz-francia bankalapítás Délamerika részére. A milánói Banca Commerciale Italiana és a Banque de Paris et de Pays-Bas olasz-francia bankot létesít délamerikai vállalkozások finanszírozására. Az új bank alaptőkéje huszonötmillió frank. A bank Buenos-Airesben, Rio de Janeiroban és San-Paoloban fiókokat fog létesíteni.

Mozgalom a kamarai választások iránt. A székesfővárosi iparos-szervezetek kebeléből kiküldött megbízottak tegnap délután az új városháza közgyűlési termében értekezletre gyűltek össze, amelyen megbeszéltek azt az eljárást, amelyet a legközelebbi kamarai választások alkalmával az iparoságnak követnie helyes és érdekeinek megfelelő. Az értekezletet Thék Endre udv. tanácsos nyitotta meg. Elhatározták a következőket: A bizottság kizárólag a kamara iparososztályának jelölésével foglalkozik s az eddig bevált és kipróbált régi kamarai tagokat a mostani jelölésnél figyelembe kell venni. A kis és nagyipar közötti arányt úgy a rendes, mint a póttagoknál ugyanaz maradjon, mint volt eddig t. i. fele-fele; a választások érdekében igénybe kell venni az összes ipar-területet, társulatot, közők összességét és ezek vezetőségét fel kell kérni, hogy a tagoknak a szavazásokban való részvétele érdekében mindent elkövessenek; az agitáció és propaganda vezetésére végrehajtó bizottságot kell alakítani, amelyben az értekezleten képviselt összes testületek egy-egy taggal képviseltetik magukat és végül a megválasztott tisztikar hivatalból legyen tagja a végrehajtó bizottságnak.

A jegybank részvényesei. Tegnap járt le az Osztrák-Magyar Bank február 3-án tartandó közgyűlésére való részvénydeponálás határideje. A deponálás az idén jóval nagyobb méretűek, mint tavaly, meg úgy cseh, mint német részről nagy erőfeszítések történtek. A deponálás végleges adatait csak néhány nap múlva lehet megállapítani, mert még sok fiók nem küldte be jelentését, azt azonban körülbelül meg lehet állapítani, hogy német részről nagyobb mértékű a letétbe helyezés, mint cseh részről, vagy a közgyűlésen előrelátható a német befolyás jelentékeny erősödése. Nem kétséges, hogy a német részvénybirtokosok fölénye a következő ülésre is megmarad. Különbben a közgyűlésen az osztrák főtanácsosok helyére csak újra megválasztják a régiakat és új választások nem lesznek, míg magyar részről az elhunyt halmi Deutsch Sándor széke betöltendő.

Szeszfűzői tanfolyam szeszgyárvezetők részére. A mezőgazdasági szeszgyáraknál alkalmazott gyárvezetők gyakorlati és elméleti kiképzésére a kassai m. kir. gazdasági akadémián tíz hétre terjedő szeszfűzői tanfolyamot rendeztek. A tanfolyam 1910. évi február hónap 1-én veszi kezdetét és április 15-ig tart. Előjegyzéseket 1910. január 25-ig elfogad a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága. Tandij 54 korona.

A Cunard egyik hajóúriása Fiumében. A Cunard társaság egyik legnagyobb gőzöse, a *Caronia*, amely már kétszer fordult meg a fiumei kikötőben, december 15-én ismét Fiuméba érkezik. A Caronia december 18-áig marad Fiumében s onnan Nápolyba megy, ahova december 23-án érkezik és január 23-án ismét Nápolyban lesz, onnan Alexandriába indul és január 29-én ismét Fiuméba tér vissza. Utazási díjak ellátással együtt Nápolyig: I. osztály 144, II. osztály 96 korona. Az utasok feladásra szánt podgyászat 240 kilogrammig a társaság díjtalanul szállítja. A körutazási jegy ára első osztályban 624 korona, másodosztályban 450 korona. A két indulás közötti idő Itália látogatóinak az ország nevezetességei megtekintésére nyújt alkalmat. Azon költségeket, melyek az alatt az idő alatt merülnek fel, melyet az utasok nem a társaság hajóin töltenek, a társaság természetesen nem viseli. Bővebb felvilágosítást nyújt az „Adria” m. kir. tengerhajózási r. t. Fiumében, az „Adria” személyszállító osztálya Budapesten (V., József-tér 1.), az „Idegenforgalmi és Utazási Vállalat r. t.” Budapesten (IV., Vigadó-tér).

Szmokingöltöny 40, prima selyem 45, béléssel 55, Frakk, v. Ferencz József-öt. egészen selyembéléssel 55 frt.

Jegzőnomban angol mértékű, onak mértékű szerint, első-rangu kivitelben.

ZÉLINGER SAMU
angol készpénzrendszeri
uri szabótermében
IV. ker., Belváros,
Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-
utca mellett. — Telefon 116-59.

Értéktőzsde.

Gyenge irányzat mellett mérsékelt forgalommal indult meg a mai tőzsde, melyet később bécsi vásárlások némileg megszilárdítottak. A bécsi vásárlások leginkább a hitelrészvényekre terjedtek ki, de ezek sem jutottak lényegesebb javuláshoz, mert a zárlat felé a tőzsde ismét gyengült. A helyi értékek piacán mérsékelt forgalom mellett az előfordult kötések változatlan árák mellett történtek. Kötés volt a Hazai bank, a Belvárosi takarékpénztár, a Hazai takarékpénztár, az I. Magyar általános biztosító, a Salgótarjáni, az Athenaeum és a Városi vasuti részvényekben. A sorsjegyek közül kötés fordult elő a Hazai takaréknál és a konvertált Jelzálog sorsjegyekben. A járadékpiac ismét gyengült. Az alábbi felsorolt értékeken kívül forgalomba került még a mai nap folyamán: Hazai bank 291 koronán, új Salgó 584 koronán, Athenaeum 218—214 koronán, Magyar kőszénbánya és téglagyár 541 koronán, Hazai sorsjegy 111—110 koronán, Konvertált Jelzálogkötvény 134.25 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 671.25—672.60—671.75, Magyar hitel 770.50—781.50—781, Osztrák-magyar államvasut 745.50—744.50, Leszámitolóbank 496.25—496.50, Készlet vaspálya 603—604, Délv. 125 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 672—671.50, Magyar hitel, 781.25—780.50—781.25, Osztrák-magyar államv. 744.50, Leszámitolóbank 496.50—496.75, Jelzálogbank 453.50—545.25, Rimamurányi 669, Városi v. vasut 310, Készlet vaspálya 603.50—604, Magyar koronajáradék 92.50 K.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 6—8 korona, december hónap végére 22—24 korona.

Utótőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 673, Magyar hitel 781.50, Államvasut 743, Leszámitoló 497, Jelzálog 453.50, Rimamurányi 668.50, Készlet vasut 604.50, Városi vasut 310.50.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, december 1. (Saját tudósítónktól.) A konzum egyáltalán nem vásárolt, az irányzat nyugodt volt, a forgalom nagyon szűk keretek között maradt és az árák változatlanok, csak régi tengeri lett valamivel olcsóbb.

Jegyzetett búza: tiszavidéki 14.95—15.10, banáti 14.60—14.95, mosoni 14—14.40, tótfelvidéki 13.90—14.15, délviasuti 14—14.40, marchfeldi 13.60—14, romániai 14.60—14.85, orosz 14.15—14.65.

Rozs: tótfelvidéki 10—10.20, csepeli 9.95—10.10, pestmegyei 10.10—10.35, délviasuti 9.95—10.15, különféle magyar 9.95—10.10, osztrák 9.90—10.25.

Árpá: morvaországi 8.10—9, marchfeldi 7.40—8, tótfelvidéki 7.10—10, csepeli 7.10—7.80, győri 7—7.50, közepdunai állások 7—7.25, délviasuti 7.25—6.40, északmagyarországi 6.80—7.70, tiszavidéki 6.80—7.20, maláta 7.45—7.70, takarmány 7.10—7.40.

Magyar tengeri 7.60—7.90, új 6.50—6.80. Cinqnantin 8.50—9.

Magyar zab 7.80—8.45, válogatott 8.45—8.75, csehországi 7.55—7.85.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, december 1. Az előtőzsdén a hangulat tekintettel az emelkedett Newyorki árjegyzésekre, barátságosabb lett, de az üzlet nehézségeken fejlődött. Mind a két hitelrészvényben budapesti számlára vásárlások fordultak elő. Államvasuti részvények hanyatlottak. Korlátok közt csak elvétve, szórányosan volt némi kötés. A déli tőzsde megnyitáskor a forgalom nyugodt, az árfolyamok tartottak. Később a vezetőértékek árfolyamai alig változtak, csak éppen a Laenderbank javult ismét. Berlin szilárd irányzatot jelentett a bányáértékek piacáról.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 671.75, Magyar hitel 781, Laenderbank 498, Unionbank 585, Anglobank 318.50, Bankverein 543, Államvasutak 747.75, Délviasut 125.50, Alpesi 731.50, Rimamurányi 669, Török sorsjegy 222.50, Skoda 337 K.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 671.75, Magyar hitel 781, Anglo 314, Bankverein 542.50, Laenderbank 499.50, Union 585, Államvasut 744.75, Délviasut

125.50, Dunagőzhajózási 1045, Alpesi r. 730.50, Prágai vasut 2630, Rimamurányi 669, Orosz járadék 101.50, Török sorsjegy 22.75 K.

Bécs, decz. 1. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos aranyjáradék 113.25, Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 1.25, Magyar hitelbank részvény 780.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 496, Rimamurányi 667.1, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.45, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magyar nyerev. kötv. sorsjegy 215.25, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzálogbank 4.3. —, Magyar kereskedelmi bank —, Tartott,

Bécs, decz. 1. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 95.15, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 117.25, 1860-as sorsjegy 169.—, Osztrák hitel-sorsjegy 532.—, Angol-osztrák bankrészvény 313.75, Bécsi Bankverein 543.0, Osztrák magyar bank 1776.—, Déli vasut 124.60, Dunagőzhajózási társ. 1.45, Dohány részv. 367.—, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.83, Osztr. Lloyd 51.—, 4.2 száz ezüst jár. 95.10—98.95, Osztr. korona járadék 95.15, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 671.50, Union-Bank 585.50, Osztrák Laenderbank 4.9.—, Osztrák-magyar államvasut 744.25, Elbavölgyi vasut —, Alpesi részvény 781.30, 20 frankos 19.15, Londoni váltóár 241.05, Lipótkohó 508.—, Török sorsjegy 22.50.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 1. (Tőzsdejelentés.) Többintet nélkül a kedvezőtlen newyorki jelentésekre, az itteni tőzsdén a növekvő pénzösség, az utolsó likvidáció sima lebonyolítása és a tegnapi párisi tőzsde szilárd magatartásának hatása alatt mindjárt megnyitást után szilárd irányzat őrvényesült, amely a legtöbb értéknemben fokozta a vételkedv élnétségét. Különösen élénk volt a forgalom a gőzhajós, villamosági és bányarészvények piacán, amelyeknek vezető értékei százalékonként emelkedéseket értek el. Említést érdemelnek Hansa-részvények, amelyek több, mint 3 százalékos, általános villamosági részvények, amelyek több mint 4 százalékot és rombachi kohó, amelyek több mint 4 százalékot nyertek. Járadékok Párisal kapcsolatban 1902. évi oroszok fél százalékkal emelkedtek. Török sorsjegyek 2.15 márkával emelkedtek, később azonban majdnem egész emelkedésüket elvesztették. Ezzel szemben vasutak és bankok kevésbé változtak, utóbbiak közül orosz értékek igen nyugodt üzlet tárgyai voltak. Osztrák értékek jól tartották magukat. Később a kereslet bányáértékek iránt erősen emelkedő árfolyamok mellett tovább tartott. Az utótőzsdén az üzlet szilárd árfolyamok mellett nyugodt volt. A készpénzpiac ipari értékei többnyire szilárdak voltak. Napi pénz 4 százalék, magánleszámitolási kamatláb 4½ százalék.

Berlin, (Zárlat). Decz. 1. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyzetelték: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.40, osztrák hitelrészvény 211.—, Déli vasut 23.70, orosz bankjegyek 216.0, 4 százalékos új orosz kölesön 89.0, Disconto Commandit 180.40, Dinamittruszt 178.40, Harpe. 1 205.10 Unifikált török járadék 94.40, 4.2 százalékos ezüst jár. 95.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 95.—, Magyar koronajáradék 2.10, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 84.80, Olasz járadék —, Ált. villamosági Edison 2.80, Gelsenkircheni 215.50, Laurakohó 19.60, Gyengült.

Frankfurt, (Zárlat). Decz. 1. 4.2 száz.-os papírjáradék 98.8, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 99.70, Magy. ar.-jár. 92.45, Osztr. hitelint. részv. 127.—, Osztrák-magyar államvasut 159.90, Északnyugati vasut 84.—, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 82.—, Bécsi Bankverein 12.16, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölesön —, 4.2 százalékos ezüstjáradék 94.10, Osztrák koronajáradék 94.45, Magyar koronajáradék 92.60, Osztrák-magyar bank 127.—, Déli vasut részvény 23.80, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.8, Párisi váltóár 81.20, Union bankrészvény —, Alpesi részv. —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat). Decz. 1. 4.2 százalékos ezüst járadék 98.5, 1860. sorsjegy 172.—, Déli vasut 23.95, 4 százalékos aranyjáradék 99.20, Osztrák hitelrészvény 210.90, Osztrák-magyar államvasut 1.950, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.75 Nyugodt.

London, decz. 1. Angol consol 83.—, Páris. (Zárlat). Decz. 1. 3 százalékos francia járadék 98.90, Osztr. aranyjáradék 100.65 Magyar aranyjáradék 98.—, 5 százalékos bojár kötvény 1896. évről 514.—, 3¼ százalékos Olasz járadék 1.4.60, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 292.—, 5 százalékos marokkói járadék 532.—, 4 százalékos 1890. román jár. —, 4 százalékos amort. román jár. 92.0, 5 százalékos

orosz járadék 103.15, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 99.55, 4 százalékos spanyol jár. 97.5, 4 százalékos unifikált török jár. 94.15, Török sorsjegy 2.1. —, Török dohányrészvény 392.—, Osztrák földhitelintézet 12.1, Osztr. Laenderbank 541.—, Magyar jelzálogbank 484.—, Banque de Paris 1782, Banque Ottomane 733.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 131.—, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 564.—, Rio Tinto 19.42, Sucrerie d'Egypte 38.—, Tula 346.—, Urikányi kőszén 170, Chartered 8.75, De Beers 4a2.—, East Rand 1.3.—, Jagersfontein 133.—, Trans. Land Comp. 72.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.37, Váltó német piacokra (rövid) 12.1, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz aranyváltó rövid —, Váltó Svájcra (Rövid) 1/4, Csekk Londonra 251.90, Magánkamatláb 2¼, Szilárd.

Üzleti tudósítások.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesszékfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatóságán.) Deczember 1-én. Előző napi eladatlan maradvány 1577 drb sertés, 55 drb süldő. Pótfelhajtás 288 drb sertés, Mai felhajtás 1580 drb sertés, 10 drb süldő, összesen 3445 drb sertés, 65 drb süldő. Eladott 1909 drb sertés, 30 drb süldő. Mai maradvány 1536 drb sertés, 35 drb süldő.

Következő árak jegyzetelték: Zsirtertes: Oreg I. rendű 350 kilogrammon felüli elcsulyban 130—134 fillér, II-odrendű 280—350 kilogramm 112 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felüli elcsulylevonással 134—146 fillérig, fiatal közep 220—300 klg.-ig elcsulylevonással 136—148 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogramm levonással 136—148. Hussertes, nehéz 300 kilogrammon felül 84—106 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elcsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertés piac.

Deczember 1. Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) 144—144 fillér, fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 153—155 fillér, fiatal közep (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 153—155 fillér. Közep (páronként 240—280 klg.) 145—149 fillérig. Könnyű (páronként 240 klg.) 144—145 fillérig.

Sertélszám: 1909. évi nov. hó 29. napján készlet 23103 drb. — 1909. november hó 30-án felhajtott 94 drb. — 1909. november hó 30-án elszállított 116 drb. — 1909. december hó 1. napjára maradt készletben 23085 drb. A bizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Finom

angol saccoöltönyök

rendelés szerint készítve, elismert kítűnő szabásba.

66 korona.

Városi bundák és télikabátok nagy választékban.

DEUTSCH F. KÁROLY

ÉS TÁRSA

férfi-szabók

IV., Ferencziek-tere 2. sz.

A templommal szemben.

Szén, kocsz, téli fűtéshez
briket és antracit

téli fűtéshez

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.

Telefon: 164 interurban.

Radnay Károly

Budapest, Váci-körút 78. sz.

Sürgőnyezim: ANTRACIT Budapest.

LÁZ

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ

biztosan kipróbált szer.

Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vették, akik más szereket nem tudnak bevenni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ azonfelül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér. Kapható minden gyógyszerben.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 1. —

Kinevezések. Az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Wallner Sándor czellendölmi és Kemechev Bertalan derecskei járásbírósi tevékenységét eddigi alkalmazásuk helyén a IX. fizetési osztályba sorozott tevékenységű, Bach János hajdusoboszlói járásbírósi tevékenységű betöltésére szakszolgálatot a hajdusoboszlói járásbírósihoz irnokkák;

a földmívelésiügyi miniszter Pronievicz Emil okleveles állatorvost az állatorvosi főiskola élettani tantervétől a II. tartamára tanárságáért; Reichenbach Béla és Csizsér Lajos okleveles gazdaszolgálatot a földmívelési iskolák státuszának tisztázásában ideiglenes minőségi gazdasági gyakorlatnokká;

a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Petersberger Ottó Vilmos dícszentmártoni segélydíjas pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségi pénzügyi számtiszté a máramarosizgati pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Bach Éde dícszentmártoni díjtalan pénzügyi számgyakornokot pedig ideiglenes minőségi segélydíjas pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségi pénzügyi számtiszté;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Barkász Lajos okleveles középiskolai rajztanárt a fümci állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segéd-tanítónak, Boros Józsa okleveles tanítónak az aninai állami népiskolához, Kovács Margit okleveles tanítónak a gyöngyösi állami elemi népiskolához, Szakall Irma okleveles tanítónak a koháryházi állami elemi népiskolához, Kardos Anna okleveles tanítónak a somoskőujfalu állami elemi népiskolához, Antal Mária okleveles tanítónak a kőröszentmártoni állami elemi népiskolához rendes tanítónak;

a makói pénzügyigazgatóság Kapor Aurelia makói lakost a makói adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Weisz Jakab aninai állami elemi iskolai tanítót az abaujaszántói állami elemi iskolához eddigi minőségében, Moesáry József nagysinki és Salomváry József aranyidai állami elemi iskolai tanítókat eddigi minőségükben kölcsönösen áthelyezte.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter a budapesti IV—IX. kerületi anyakönyvvezetéséig Pettykó Antal tanácsjegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Pályázatok. A vágyúhelyi járásbírósnál irnoki állásra négy hétig; az aszói javítóintézetnél felügyelői állásra deczember 15-ig; az esztergomi számvevőségél hivatalszolgái állásra deczember 31-ig; a szabadkai kir. ügyvédségél vezető ügyési állásra két hétig; a honvédelmi minisztériumban hivatalszolgái állásra deczember 31-ig; a mária-radnai járásbírósnál bírósági végrehajtói állásra 2 hétig lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánk időjárásában lényeges változás tegnap sem történt. A hőmérséklet maximuma Fiumében 11 C°, minimum pedig Botfalun 18 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Hőemelkedés és nyugaton helyenkint esapadék várható. (Süürgöny prog.: Enyhébb, nyugaton elvétel esapadék.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás min. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szellőny és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Inn, Duna, m.éter, nov. 30. dec. 1., m.éter, nov. 30. dec. 1.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Lekéselt!

mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járásu órá

POLGÁR KÁLMÁN

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám részletfizetésre is vásárolhat szívesen azonnal áron javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem! Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték

Large financial table titled 'BUDAPESTI ÉRTEKTŐZSDE' with columns for 'Maj záro árfolyam' and 'mai záro árfolyam' for various assets like 'Államadósság', 'Záloglevelek', 'Gőzmalomok', 'Iparvállalatok', 'Közlekedési vállalatok', 'Sorsjegyek', and 'Pénzmemek és váltók'.

KÜLÖNFÉLÉK.

Strófák.

Sejtelek átfog, vajjon enyém-e?
Nyugtalan lelke nem csal-e meg? —
Most, mikor vigan érte megyek,
Hiv-e magához régi beszédje?

Vagy kaczag majd a balga bolondon?!
— Mig mondom: régen, ha jött az alkony,
Futóka szirma hull a ránk —
Indulást intve csillan a láng;
S füstjét kilökte, szisszen a mozdony.

Csúszkali-dzsama, tüzsköl a gép.
Hiv-e család a párom csacská beszédje,
Ha csattan a csókja; szívem elég-e?
Kali-kali kott,kott, vágat a gép.

... Távoli tájon pusztá magányba
Hajnali gőzöt várja-e? ... várjat
Messzi utakra simul a szemfény,
S ah! a ligetsor vonala mentén,
Ott, hol a sinre hajlik az akác,
Főhallatszik a ... vonatrobogás.

Harsányi László.

(„Szobások” szektája.) Pamier városkában Toulouse mellett a minap eltemették az ugynevezett szobások (chambristák) szektájának egyik legutolsó tagját. A halálórással kapcsolatban a Journal des Débats ezeket írja erről a francia forradalom idején keletkezett szektáról. Mikor a forradalom napjaiban a papoknak esküt kellett tenniük az alkotmányra, a pamieri lakosok vonatkoztak olyan istentiszteleten résztvenni, amelyiken alkotmányra felesketett pap imádkozott; mert nem akarták tűrni, hogy az állam bárminő kis mértékben is befolyásolja a klérust. A forradalom után a pamieri polgárok nem ismerték el azokat a papokat, akik elvetették magukat a konkordátumnak és ez az elvük megmaradt mindmáig. Istentiszteleteiket a szobákban tartják (innen ered a chambrista elnevezésük). Ha imára kondulnak a harangok, a szekta minden tagja a maga házi oltárához lép és egyedül miséz. Hosszu esztendő-kön át a szekta legidősebb tagja olvasta az imákat a többiek ehelyett is, de amikor meghalt, nem akarták mást a helyére választani. Jelenleg már csak egynehány tagja él a szektának.

KÉT NYAKÉK.

— REGÉNY. —

Irta: G. W. APPLETON.

22

— Kérem. Kérem rendőrfőnök ur, legyen szives, vizsgálja meg az ablakokat, hogy jól elzárták-e azokat.

Midőn mind a ketten elfordultak, Beale hirtelen lehajolt és felvett egy fél vasuti jegyet, amit meglegedett mosolygással rakott zsebre.

Egy pillanattal később azonban, hogy sir John bevezette őt lady Selhurst szobájába, nagyon kijött a sodrából. Nagyon éles szeme volt, a nő szépséget illetőleg és később maga is bevallotta, hogy az a fekete szemű, parancsoló tekintetű ifjúságtól duzzadó szép asszony teljesen kihozta őt szokott nyugalmából. És még hozzá ez a teljes közömbösség, holott az ékszerei mind elvesztek! Az asszonyok rendszeren nem ilyen közömbösek — gondolta magában a detektív.

Hogy nem tudott semmi felvilágosítást adni a titolozatos ügyben, ez tisztán látszott; de amit nagyon furesdült, az volt, hogy cseppet sem érdeklődött az iránt, vajjon sikerül-e a tolvajt elfogni vagy sem. Ez az újabb tapasztalat nagyon megalázó volt reá nézve, amint ott vizsgálódva körüljárt, mert látta, hogy a lady őt csak annyiba veszi, mintha valami szükséges javítást vagy ehhez hasonló semmi dolgot végezne.

Ez nem tetszett Bealének, de mindezek mellett mégis csodálta a ladyt és ez a csodálalat párosulva tiszteletével később csak még nagyobb lett.

Mintán még egy összetört ékszertokot tett zsebre későbbi alapos megvizsgálás végett, a rendőrfőnökhöz fordult:

— Mondja meg pontosan, mit tett és mit fedezett fel?

(Holttestek konzerválása hajdan.) A spártai királyokat: macedóniai Alexandert, Justinianus keleti császárt, a nagy törvényhozót, mézbe fektetve helyezték nyugalomra. A méz és viasz főtartó erejét, már a perzsák is ismerték. 1566-ban mézes hordóba téve küldte el a nagyvezér Zrinyi Miklós fejét a Komárom mellett táborozó 100.000 főnyi birodalmi sereg vezérének. A közepkorban elhalt fejedelmi személyek földi részeinek a belsejét, agyvelejét, rendszeren eltávolították és más-más sirboltban temették el. A boncolás néha rettenetes barbarizmussal járt. I. Henrik († 1135.) hulláját Rouenba szállították, s itt temették el belső részeit, agyát, szeméit; aztán a rég fölöslátnak indult tetest össze-vissza vagdalták, besózták, bevarrták többszörösen állathörökbe és Caenba vitték, hogy a templomban atyja mellé temessék. De akkor már megközelíthetetlen volt, s alig akadt elég ember arra, hogy levigyék a sirboltba. A belső részek és testnek külön temetése általános szokás volt. IV-ik Henrik német császár belső részeit Lüttichben, testét Speierben helyezték el. Oroszlánszívű Richard meghagyta, hogy testét Fonteyrauld-ban, szívét Rouenban, belső részeit Chaluz-ban tegyék nyugalomra. A messze távolban elhaltakat csontvázakká praeparálták: így jártak el Rótszakallu Friggyessel († 1190); IV-ik Lajos thüringiai őgróffal († 1227), magyarországi Szent Erzsébet férjével; Szent Lajos († 1270) francia királlyal. VIII-ik Bonifác pápa átkokkal sújtotta 1299-ben azokat, kik fel mernék bontani a holtakat, vagy csontvázát alakítani.

(Istentisztelet a variétékben.) Newyorkból jelentik: A presbiterianus egyház egyik lelkipásztorának jutott eszébe az a különös gondolat, hogy az artísták előadása után, hetenként egyszer istentiszteletet fog rögtönözni a variétékben. A jó lelkipásztor úgy gondolkodott, hogy istennek eme nyája azért nem kér az égi malasztból, mert a próbák és az előadás miatt naphosszat és szünet nélkül el van foglalva. Közéjük kell tehát menni — gondolta reverend Wilson Smith — és az egyházkerületi gyűlésen felvetette a tervet. Persze sokan szóltak mellette, valamint ellene is. Akik ellenkeztek, azt ajánlották, hogy a variéték vasárnap munkaszünetét kell szorgalmazni. Nyilván arra gondoltak, hogy az erre vonatkozó rendeleteket kell szigorítani. Ugyanis a newyorki zenés helyek elméletben zárva vannak, voltaképpen azonban minden vigan folyik az élet és a kutya sem törődik velük.

Válaszképp a rendőrfőnök levezte a télikertbe.

Beale pontosan alaposan megvizsgálta az eltört üveget.

— Egy ember nem tudná keresztülbujni, — szölt végül, de egy millió font értékű gyémántot könnyen ki lehet dobni ezen a lyukon. Ahoz elég nagy. Közel hajolt egészen a törött ablakhoz és mutatóujjával végigtapogatta a kitört üveg reszelős szélét.

— Ugy van, ahogy elképzeltem, — szölt önmagához, mikor egy kis csomóeska vért látott a körméhez ragadva; azután hangosan így folytatta:

— Rendőrfőnök ur, a cselőséget kell kihallgatnom, mind, és pedig azonnal!

A megszólított a ház urához fordult, ez pedig csak annyit felelt:

— Kérem!

S néhány pillanattal később az elhalasztott kihallgatás ismét megkezdődött sir John dolgozószobájában.

A két néző, sir Harry Ogilvie és Jimmie Selhurst nagyon kíváncsiak voltak megtudni, mit akar a híres detektív. Beale ugyanis odament a könyveszekrényhez és találmára kivett egy könyvet.

Letörülte róla a port, azután leült s így szölt:

— Egyszerre hármával jöjjenek az emberek, sir John!

Sir John eszegetett és parancsot adott. Sir Harry pedig azt sugta Jimmiének:

— Mi az ördögöt akar azzal a könyvvel? Jimmie felelte:

— Majd meglátjuk.

Az első három, amint belépett, nagy ijedten nézett Beale komoly arcára.

— Fogjátok ezt a könyvet, — kérte, — mindegyik vegye sorjába. Jól megnézzétek, fordítsátok meg, felismeritek?

— Nem!

— Egyik sem? Helyés elmehettek! Jöjjen a következő három.

(Távolba látás.) Amerikai lapok Jersey-City-ből a távolba látás következő esetét jegyzik föl: E hó 4-én a 7 éves Alford Lamphear eltűnt a szülői házból s nem találták meg. Másnap az anyja riadtan ugrik ki az ágyból s a szavakkal kelti föl férjét:

— Alfréd a „Sand Hill“-nél nyakig lemerült a homokba. Siess, ásd ki, mentsd meg.

Férje nem tudta lecsendesíteni, az asszony egyre kiabált:

— Siess, nem álmodom. Látom, hogy a homok mind följebb ér neki s már a fejére hull.

Férje ásót fogott s a megjelölt helyre ment, de nem talált semmit. Az asszony azonban nem hagyott neki békét, mondván, hogy fiút egész tisztán látja.

— Most kezét tartja az arca elé, védelmiül a lepergő homok ellen.

Az apa ismét kiment, de most már a szomszédja kíséretében. Nemsokára előtűnt a fiúcska sapkája, mely látványra az apa elájult. Az ásást a szomszéd folytatta mindaddig, míg a kis Alfréd holttestét ki nem ásta.

(A leánykereskedelem Angliában.) Newyork tekintélyes egyesületét, a Tammany Hallt, súlyos váddal illeti egy ottani újság. A Hall eszerint leánykereskedést szervezett az egész világon és eme gyalázatos üzelmek központjává Newyorkot tette. A cikk részletes névsort és közelebbi adatokat is tartalmaz. A közlemény óriási feltűnést kelt a lakosság körében és ez a körülmény előreláthatólag befolyásolni fogja a polgármesterválasztást, amely pedig a Tammany-csoport részére már biztosítottnak látszott. A Tammany-párt és egyesület 1789-ben alakult meg Newyorkban titkos szervezett gyanánt. Szívós munkával a párt lassanként a város legbefolyásosabb hivatalait, főleg a pénzügyi, a saját tagjai részére biztosította, akik azután a közhatalokat a legvakmerőbb módon kihasználták a maguk czéljaira.

(Rádiumgyár Londonban.) Lady Ramsau, a világhírű angol kémikusnak felesége Londonban a Thomas-Streeten házat épít, mely Anglia legelső rádiumgyára lesz. Az angol tudósok eddig a kontinensről, nagyjából Csehországból szereztek be a rádiumot tartalmazó szurokérezt, ezután azonban a cornwalli hasonló érczet fogják felhasználni rádiumnyerésre. Ramsay sajátos módszere szerint, mely módszer jobb minden eddigi eljárásnál.

Ugyanaz az eset ismétlődött. Ugyanazzal az eredménnyel. Azután a harmadik csoport lépett be, ide tartozott Francois komornyik is.

Beale nagy figyelemmel nézte Francois és észrevette, hogy egy gyors, kérdő pillantást vetett a szoba sarkában levő asztalra.

Mikor a sor Francoisra került és az kezébe vette a könyvet, mister Beale barátságos mosolylyal felnézett s így szölt hozzá:

— Csunya, mély vágás van a kezén. Lássuk csak; ez éles üvegtől származik. Erre fogadni merek.

Francois sápadt arca egy pillanatra elvörösödött, azután egészen nyugodtan így felelt:

— Igen, igaza van, uram. Üveg vágta. Egy söröspohár eltört a kezemben.

— Természetes, természetes. Az ilyes sörözüvegnek esenyán összevagdallják a kezét. Egyelőre köszönöm.

Midőn az utóbbi három férfi elvonult, a detektív sir Johnhoz fordult s így szölt:

— Köszönöm, elég volt. Nincs szükségem további emberekre.

Elgondolkozva járt fel-alá néhány pillanattal a szobában, mindinkább közelebb ment a sarokban levő asztalhoz.

— Ah! — szölt egyszerre meglepve; s felvett az asztalról egy különös formájú tört, melynek markolata ékkövekkel volt kirakva. Ez igazán szép ékszer!

Sir John összeráncolta a homlokát:

— Hogyan? Hiszen ez az én papírvágókémem, hogyan került ez ide? Ezen igazán csodálkozom.

— Ah, igazán? Az ön papírkése? És rendszeren az íróasztalán szokott feküdni?

— Mindig ott tartom.

— Köszönöm; ha szives lenne engedelmével elviszem magammal. Mi van az udvarmesterrel?

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1909. december hó 2-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A harmadik.
Színmű három felvonásban. Irtá: Pásztor Á. pad.

Személyek:
Dr. Szenté Béla Patnes
A felesége Lonkey H.
Az anyós Hejvey L.
Az após Horváth J.
Gyuri Parányi P.
Edith, nevelő Cs. Alszeghy
Faltay Odón Somlai
Etel K. czeri L.
Szakácsné Izsóné
Gyaliné Szacevayné
Bela V. Molnár
Honka mamája Paulavné
Honka Császár M.
Jenő Kürthy
Próbakísaszonny Kelemen M.

Kezdeté 1/8 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Jack, a senki.
Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: M. Somersel-Maughan, Fordította: Gábor Andor.

Személyek:
Jack Csontos
Parker-Jennings Vagó
Parker-Jennings Forrai R.
Vincent Z. Molnár
Etel Gombaszögi
Ambrose Holland Várady
Lady Wan G. Muszáros G.
Lord Sarlo Papp
Brämer gróf Rétney
Horton Withers Doby
Withersné B. ra P.
Lewis Abbott, pap Ther czy
Rosie, Abbottné Tóth I.

Kezdeté 1/8 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Bánk bán.
Dalmű 5 felvonásban. Irtá: Eckel Ferencz.

Személyek:
II. Endre D. Inoki V.
Gertrud Fodoróné
Otto Pichler E.
Bánk bán Arany D.
Melinda V. Krammer
Petur bán Várady S.
Eibereich Szendrői
Solyommester Mihályi
Udvármester Kárpát
Tiborc Szemere

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Taifun.
Színmű 4 felvonásban. Irtá: Lengyel Menyhért.

Személyek:
Tokeramo Heredice
Josikava Venirey
Kopajasi Szerényi
Hiromari Kárpáti
Dr. Omay Tihanyi
Yotomo Harsányi
Kitamaru Bárdi
Yamasi Sarkadi
Mirjako Gyöző
Hona G. Kertész E.
Hempel Teri Gazsi M.
Bruck Tapolczai
Lüidler Goth
Törvényszéki elnök Fenyvesi
Ugész Bihari
Védő Balassa
Tömács Kazalicsky
Essüdt Tanay
Teremör Kaszay

Kezdeté 1/8 óraker.

Eredeti Mikulasok Kertész Tódornál!

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 68. sz. Telefon 54-23.
Kezdeté 9 óraker. Ma és mindennap 9 óraker
Éjféltől - Hajnalig. 9 óraker
Bohózat 1 felv. Irták: Glinger és Taussig, ford. és rendezte: Steinhardt.
Ujdonság 11 óraker! A szerelmes kappan Ujdonság 11 óraker!
Bohózat 1 felv. Irták: Glinger és Taussig, ford. és rendezte Steinhardt.
Továbbá: Steinhardt mint repülő csendőr és 4 Musical Lunds - The two Rewell's - The 2 Willard's.
Jegyek: 10-15-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 68. és ozv. Kontiné dohánykülönlegességi áruházában Andrássy-ut 29. Esti pénztárnyitás 7 óraker. Ünnepek és vasárnap délután fél 1 óraker mérsékelt helyáru előadás. Iztetes francia konyha 1 előadás után a télikertben tanz- és cabaret. Belépő-díj nincs!

Játtra Mulató

VII. ker., Király-u. 77.
A legkényesebb igényeknek is megfelelő legazonosabb ??? Tacianó ??? 115. EGER AD mősor! JAQUES!!
A legjobb német humorista II Cleo de Osterode!! A német előadó művészet nagymestere!! II Bache Ideal!! Indiai Pagod tanzosón 3 néger boys! Sal. Roy y Berto bravour énekesnő. Ada Paréto dan soubrette. Hedy Silvano etoilie française. Mark Ein Pechvogel. Eredeti bohó Fery soubrette. hozata katonai életből. Irtá: Schimid Bertalan. Kezdeté 8 óraker. Penztár-nyitás 5 óraker. Telefon: 15-10.

Alkalmas karácsonyi és újévi ajándékok.

Ridkül, pénz-, szivar-, cigaretta- és névjegyárca. necessair, íromappa és mindenféle finom bór-diszmitárak és utazási cikkek dus választékban kaphatók a készítőnél.

HELLER MÓR UTÓDA

Főüzlet:
Budapest, Károly-körut 3.
Belvárosi fiók: Lipótvárosi fiók:
Museum-körut 1. sz. Deák Ferencz-utca 16.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Csak 15 napig, rendes helyárrakkal:

Cleo De Mérode

a párisi nagy Opera világhírű táncosnője.
CHEW-THORN
a jelenkor legkiválóbb illuzionistája és az új különlegességek.

Az előadások kezdeté 8 óraker.
Jegyelővétel: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

A télikertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez

15 forintos könyvtárt INGYEN

adunk, csupán a bekötésért való némi hozzájárulás fejében kérünk a tíz kötet után 95 krt. ha előfizeti fél évre 2 forinttal a „Bazar“-t. Az itt felsorolt három csoport bármelyikét választhatja, de fontos, hogy megjelöltessek, melyik regénycsoportot kívánja. Ezen lap szépség és kiállítás tekintetében bátran a divallapok királyának nevezhető. Ha 3-téle kedvezményt egyszerre kíván, egész évre kotelező az előfizetés, ami 4 forint. A három kedvezmény, vagyis a 30 kötet regény ráfizetése 2 forint 85 krajczár. Az itt felsorolt művek angol vászonkötésbe vannak bekötve.

1-ső csoport 10 kötetes regény czimei:

1. Malonyay Dezső: A gyáva.
2. Zempléni P. Gy.-né: A leghatalmasabb érzés.
3. Gutti Soma: A pupos.
4. Tábori Kornél: A nőgyűlölő.
5. Zboray Al. dár: Megváltó szerelem.
6. Sas Ede: Küzdelem a sirért.
7. Tábori Kornél: A boldogsáért.
8. Vertesi Arnold: Az élet betege.
9. Hevesi József: A becsület.
10. Garai Ferencz: Dr. Molitorisz rög-eszmeje.

2-ik csoport 10 kötetes regény czimei:

1. Hervieu: Titokzatos hatalom.
2. Pakots József: A nyáradi kényur.
3. Czobel Minka: Két arany hajszál.
4. Nagy Endre: A Geódhiek.
5. Lombroso: Lángész és örölség.
6. Seress Imre: A végezet.
7. Sienkiewicz: Quo Vadis I.
8. Sienkiewicz: Quo Vadis II.
9. Kóbor Tamás: A tisztesség nevében.
10. Bárony István: Sugok valamit.

3-ik 10 kötetes regénycsoport czimei:

- Abonyi Árpád: A fené asszony.
Kövér Ilma: Révész Magda.
Darvin Károly: Harcz a természetben I.
Verne Gyula: Camp Úle sorsjegye.
Mógrádi László: Katóka.
Barna J.: Játékok könyve.
Verne Gyula: A dunai hajós.
Prém József: Ide en szavak szótára.
Rexa Dezső: Egy nemes család története

Mutatványt díjtalanul küldünk.
Az előfizetési összeg A „Bazar“ kiadóhivatalához küldendő.
Budapest, VII., Dohány-utca 16. szám.

KÉZIMUNKA

GOBELINEK: himzőanyagok és szövötek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket. Telefon 109 06.

BERCZI D. SANDOR

Budapest, VI., Deseffy-utca 5. sz. saját áruházában
Intézeti kelengyék részére himzett és szövött monogramok, betűk és számok rendkívül nagy választékban.

Babák!!

Ceinosan öltözött francia baba. mozgatható tagokkal 2 korona, Francia babák 50 fillértől 20 koronáig, Járó-, beszélő-, alvóbabák. Bohócok, kosztümbabák. Baba-kelengyék, stb. Karácsonyi kiállítás. Karácsonyfa-disz. Társasjáték. Tanulságos játékok. Téli sportok, korcsolya, szánkó, ski.

Kertész Tódornál

IV., ker., Kristóf-tér.
Képes árjegyzék ingyen.

NAGY ENDRE CABARETJA

MODERN SZINPAD
Telefon 93-16 Andrassy-ut 69.
Minden este: **Csokonai-cabaret.** Lavotha zenéjére előadják: Medgyaszay Vilma, Ferenoz, Papp János. Szcenirozta: Márk Lajos. Kabaret a külterken. - Kossuth pártolysége keres (politikai sz tíra.) A maitresse: (bohózat) „Tudok valami izet.“ (Előadja: Pallay Rózi.) Uj magánzomok! Fellépnek: Nagy Endre, Medgyaszay, Ferenoz, Nemeth Juliska, Sajo, Falay Rózi, Huszar, Bárony, Garas, Boldizsár, Papp J. Kezdeté: 9 1/2 óraker.

ÖNBÉRETEL

egy ócska zongorát vagy pianót és **KIDOB**

havonta 12 vagy 16 korona kölcsönjét, végre pénz: kladta, zongorája nincsen.

HA FIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb ércpáncosított keresztúros új zongorát vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezést, nem lekötöztetie bankszövetkezetnek és idűvel mégis tulajdona lesz a zongora. - Ilyen ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak „MUSICA“ részvény-társaság (Igazgató: Sternberg Dezső.) zongora eladási és kölcsönzési telepén. Eufon előcsérnélküli legrokkentesebb grammofon- és művész-lemezek főelárásitása. Budapest, VII., Teréz-körut 1/a. (Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.) Telefon 4-31. Zongorák becszerelése, javítása, hangolása legkutatásban. Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban látók részesülnek.

Surányi szalonczukorka

és karácsonyfa-diszczukorka
1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
utányvétel mellett bérmentve.
Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi czukorkagyár

Nagy-Surány Nyitra megye.

Aki már december 27-én

1 Millió 100 ezer koronát nyerni akar, az rendeljen már most

1 drb konvertált Jelzdog-sorsjegyet.

Évente 6 huzás. Kapható 36 havi részletfizetésre. Havi részlet csak 5 K 30 fill.

Már az első részlet befizetése elenében megküldöm a sorsjegy sorozatával és számmával ellátott törvényes részletlétet, melynek birtokában a vevő már a legközelebbi huzásban egyedüli játékkal résztvesz.

Fleissig Sándor

bank- és váltóüzlete
Budapest, VII., Erzsebet-körut 2.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1909. december hó 2-án.

KIRALY SZÍNHÁZ.

Rébusz báró.

Operett 3 felvonásban. Irta: Herczeg Ferencz Zenéjét szerkesztette Huszsa Jenő

Személyek:
Rébusz báró Sziklay
Slopó Katicza Peirász S.
Miss Styrling Orlai F.
Diane de Potero S. G. di E.
Esküvő Gyöngy Bossz
Péterfi L. mérnök Raskó
Castel-Ramine Szirmai
Tornado mester Kovács
A fejedelemszemé Nemeth
A fejedelemszemény Erde B.
Lolo Saari R.
Nini Gergely I.
Szarnysegéd Ligeti
Udvarmester Sáfány

Kezdete 1/8 órákor.

VARSZÍNHÁZ.

Az elnémult harangok.

Színháték 4 felv. Irta: Rakosi V. és Malonyay Dezső.

Személyek:
Simándy Pál Mihály
Tudovscu Gál
Zalátnay Szacsavay
Fapp Mózes Góhányi
Benedek Molnár
A harangzó Horvath
Kovács Bartos
Gáspár Abonyi
Gyöngy László
Petró Rozsahegy
Fakulár bojtár Gabányi L.
Juon Mészáros
Első presbiter Latabár
Második presbiter Kőrömezei
Hárhu Paulay
Todorcsuné S. Fay Sz.
Florida P. Márkus E.
Sára néni Rákosi Sz.
Kisó D. Ligeti J.
Juoné Demján M.
Első öreg asszony Boér H.
Második öreg asszony Keczer I.
Egy muc Narcisz

Kezdete 1/8 órákor.

Fővárosi Városligeti Színház

F. színház Szerepa vendégfellépésével.

A fürdő szépe.

Reinhardt operettje felvonásban

Személyek:
Wolyanovszky Csapó
Nepomuk herceg Ferenczy
Bozsa F. Sziklai Sz.
Welkenhat Fekete
Miki báró Pilinszky
Franci gróf Szerdahelyi
Pipibur Dóri
Lajos kamarás B. H. B.

Kezdete 1/8 órákor.

FŐVÁROSI GYERMEK-SZÍNHÁZ.

VI., Révai-utca 18. szám.

Igazgató: Feld Zsigmond.

Csipkerózska.

Varázsszék 3 felvonásban.

Utána: Ezerszép Böske.

Kezdete 4 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szegény gazdagok.

Kezdete 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTOGRÁF

Telefon 68-39.

AKossuth mauzoleum felavatása

A piemonti heggyekben. — Jót a rosszért. — A ragadós csákó.

ÉN és a holdvilág

(dupla. Előadja Aalbach). — A megköthetetlen tolvaj. — A gyógyszerártszengője. — Budapest látkepe.

A kaméliás hölgy

Az első előadás hétköznapokon d. u. 5 órákor, vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 órákor kezdődik

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révay-utca 18. szám.

Telefon: 14-22. Főzene: 14-22.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főzene: Rott Sándor.

Az előadás kezdete 1/2 órákor.

11 órákor: MA: Ujdonság!

„Seitensprünge“.

Bohózat egy vizsgyöntetéstől. Irta: Hirschfeld Lajos.

Est megelőzi: Est megelőzi: 1/10 órákor!

A vékony nyaku ember

Bohózat. Irta: Neidhardt A. magyarisította Satyr.

Továbbá: Werner Tercsi, Trebitsch, Springer és Gerő új magánzámmakkal.

Jegyek kaphatók a Folies Caprice Révay-utca nappali pénztárnál, d. u. 9-11 és d. u. 3-6-ig. „Lyra” jegyirodájában, Andrássy-ut 15, valamint Sopronyi nagytőzsdéjében Rákóczi ut 1. 12 óra után az 1-ső emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső ének- és tánc számok fellépése.

Karácsonyi bevásárlás előtt tekintsük meg

Kertész Tódor ::

megnagyobbított műipar-, sport- és játékaraktárban a Kristóf-téren ::

az elkülönített osztályokban kiállított új gyermekjáték-, társasjáték- és sportjáték-különlegességeket, téli sport-cikkeket, korcsolya, ski, ródlit, praktikus háztartási és gazdasági ajándéktárgyakat, új irányu bronz- és bőr-árú-ajándéktárgyakat. Ezerféle új karácsonyfa-disz. Magyar gyermekjátékok. Stöjd- és Fröbel-munkák. Magyar házi-ipar.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld:

KERTÉSZ TÓDOR

Budapest, IV., Kristóf-tér.

:: Karácsonyi kiállítás. ::

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órákor

a szenzációs műsor.

Decemberi Ujdonságok:

A krizyüs bolton. Francia bohózat.

Gyártás Dezső vendégjátéka új műsorral.

Erika Quintoff — Les Lebruns — Les Vallières — Les 3 Vestales — Tangero — Varjas Antal új műsorral.

Azon: A trabukói herceg a legnépszerűbb budakivül: Zsur a legénylakásban, Solti Hermin és a többi ragyogó attrakció.

A téli kert főkörtermében ROYAL-KABARET. Ének- és táncelőadás. Keringő-verseny. — Csi anyzeno reggeli 5 óráig. Rondes helyárak. Elővételi díj (este 6 óráig) páholyoknál 5 kor., minden egyéb jegynél 1 korona.

Eladunk karácsonyig!

Pesti Hazai Első Takarékpénztár sorsjegyet,

melynek évenként 3 huzása van 600.000, 300.000 korona stb. főnyereménnyel, darabonként

26 havi 5 kor.-ás részletre.

Napi ártolyama 114 korona.

Már az első részlet betétele után kiadjuk a sorozat és számot feltüntető részletet, mely azonnali játékjogot biztosít.

Általános Bank Részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 39. sz.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

Terecz-körut 28. Telefon 52-88.

!! ÚJ MŰSOR !!

Minden este fellépnek: Koloti Juliska, Lónyai Piroska, Balogh Böske, Szentgyörgyi Lenke, Csabai Zsóni, Kóczan Margit, Erdős Alice, Viragh Jenő, Kóváry Gyula, Gondai István, Fodor Andor, Kormos Ferencz.

Clark amerikai szoba tornakészlet, ajtóba sróf és szeg nélkül felerősíthető; ajtófélfát nem rongál. Feszítőrúd, trapez, gyűrű és hinta. Egyes szárnyu ajtóhoz 19.-kor. Kettős szárnyu ajtóhoz 21.-kor. Kertész Tódor Budapest, Kristóftér. Karácsonyi kiállítás. Sport és játékok. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szőnyeg-ujdonság!

200/300 cm. nagyságu mindkét oldalon egyforma nyírott Jaquard szőnyeg elpusztíthatatlan minőségben 5 ft 80 kr. szabott árértékű kapható.

Rosenberg és Quitt

női divat, vászon és szőnyeg-árak nagy áruház.

Budapest, VI., Király-u. 32. (saroküzlet.) 28087

Alapított 1895.

Tokaji Bortermelők Társaság ar.-t. Tokaj

ajánlja zamatos, tisztán kezelt szamorodni- és aszu-borait, melyek állami felügyelet alatt állanak.

Ünnepi ajándékoknak alkalmas bérmentes postacsoport
2 drb. 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor 10 K
2 drb. 0.5 lit. 1904. évi 2 putt. edes aszu bor

Ünnepi ajándékoknak alkalmas hordócskák:
60 liter 1908. évi tokaji asztali bor — 54.— kor.
60 liter 1907. évi tokaji pecsényebor — 66.—
60 liter 1904. évi tokaji szamorodni bor 81.—
60 liter 1901. évi tokaji szamorodni bor 126.—
30 liter 1904. évi tokaji 2 putt. aszabor 120.—
30 liter 1901. évi tokaji 4 putt. aszabor 150.—

Csomagolásért, ládaért és hordóért semmit sem számítunk fel. — A megrendelő vasuti allomásig bérmentve küldünk minden rendelést.

Árjegyzékkel készséggel szolgálunk. Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

Butor

készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezése 360 frtért,

mely áll: 1 háló-, ebédlő- és szalonból. 100 szoba állandóan készen raktáron a leg egyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. — Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata

Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok).

12 drb. gyönyörűen csillogó karácsonyfadisz

30 :: fillér ::

12 drb csillagszóró csoda-gyertya 20 fill. 12 drb gyönyörű csillag, vegyítve, 60 fill. 12 drb repülőgép, léghajó, hólapda, hőemberke, vegyes hangszerek, trombita, harang, csengő vagy különféle gyümölcsök és állatok vegyítve, 50, 70 fillér, 1 és 2 kor. 100 drb gyöngy, színes 50, 70 fillér, 1 és 2 kor. 12 drb gyertyatartó rugóval 20 fillér. 25 drb karácsonyfa-gyertya, színes, 20 fill. Angyalok és lepkek repülő szárnyakkal drbja 16, 30 és 50 fillér. Karácsonyfa-harangozók, gyönyörű anyagokkal, nikkelből, darabja 50 fillér és 1 korona. Boa-üzüst, két méter hosszú, darabja 20, 30 és 50 fillér.

DUKESZ MIKSA

karácsonyfa-disz nagybani raktára. Budapest, Ó-utca 8. (Az udvarban.) 28151

Heti műsor:

1909. december hó.	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Fővárosi Városligeti Színház	Hangversenyek
3 Péntek	Találkozás	Othello	—	Az ördög	A kuzulzó	Rébusz báró	Szegény gazdagok	A fürdő szépe	Vigadó Tonkún-Orchestra
4 Szombat	Találkozás	Csavargó és Királyleány Rahab. Csodaváza.	A remény	Buridán szamara	A kuzulzó	Rébusz báró	Az Ureagos Színművészek Akademiája nem tart előadást.	A fürdő szépe	Royal Marschalkó Róza
5 Vasnap este	Cyran de Bergerac	Rahab. Csavargó és királyleány. Törpe-gianatos.	—	A tanítónő	A császár katonái	Jánoska	—	A betyár királynő	Zeneapóla Szimionitsnak (Kun L.)
	Találkozás	—	—	Taifun	A kuzulzó	Rébusz báró	—	A fürdő szépe	—

Likörgyárosok, kereskedők és pálinkakészítők a legmegbízhatóbb beszerzési forrása

Báró Pászthory Árpád

Budapest, Dohány-utca 1b.

Aetherikus olajok, komposztok, eszenciák, rum, likőr és pálinkák, továbbá cukrászati kellékek és méregmentes italfejtékek iparlelepe.

Arjegyék és minálkival kívánatra szolgálók. Nagyobb megrendelésnél utazómat küldöm ki. Versenyképesség bármely külföldi és hazai hasonnemű gyárral.

Óvakodjunk silány utánzásoktól.

FOGAK

3 koronától szájpádlás nélkül, gyökéreltávolítás főtőleget, aranykoronák és tartós fogtömések, foghúzószok, érzéstelenítés. — Vidékek 12 óra alatt kielégítenek. Régi hasznavehetetlen fogsort hasznavehetővé alakítok.

Dr. Hegedüs Jakab fogorvos Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44. szám. Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 3 korona.

Polgár Sándor

orvosi mű- és kútszerész BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányú orvosi, sebészeti és betegápolási tárgyakban.

Saját gyártmányú magy. kir. szabadalmazott Polgár-féle

sérvkötő,

haskötő, göröcsér elleni gummi-hariganya, orthopediai készülékek, műlábak és kezek stb.

Valódi francia különlegességek F. Bergerand fils párisi gyártól. Hamisítás ellen védő 16202 szám alatt.

s képes árjegyék ingyen és bérmentve, k megadandó, mily tárgy szükséges.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, HÁZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰFÉLÉSZ üzletében szerezhettek be. BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbaj, sebeket, buj-kört (syphilis-t), borbajokat, elgyengült férferőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbajait, ideg- és hátergőzést, valamint minden női bajokat.

Rendel d. e. 9 óráig d. u. 4-ig és este 7-8-ig Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

Levelre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógy siker.

HOFFMANN S. és V. BUDAPEST, V. Zoltán-u. 18.

ADRIA

m. kir. tengerhajózási r.-t. vezérigazgatója. 1909. december havi hajójáratjegyék.

1909. december havában a következő gőzösök indulnak FIUMEBŐL:

Table with columns: Hová, Gőzös neve, Kelet. Lists ship destinations and departure dates.

A *gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti. ** Amennyiben a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentett be, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse.

Table with columns: Honnan, Hová, Gőzös neve, Kelet. Lists ship origins and destinations.

Középtengeri szolgálat.

A) Fiume-spanyolországi vonal. Fiuméből: Lederer Sándor 4, Zrínyi 11, Kassa 18, Mátyás Király 25. Valenciából: Mátyás Király 1, Szeut László 8, Rákóczi 15, Lederer Sándor 22, Zrínyi 29.

B) Fiume-marseille-i vonal. Fiuméből: Szápary 1, Andrássy 8, Tisza 15, Árpád 22, Szápary 29. Marseilleből: Tisza 1, Árpád 8, Szápary 15, Andrássy 22, Tisza 29.

Ujdonság! Ujdonság!

A hangszer-technika remeke.

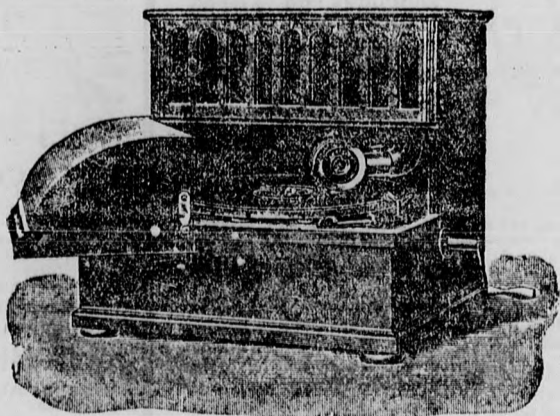
Tölcsérszerű zajtalan beszélőgép.

(Grammofon)

Kizárólag csak in

AUFRECHT és GOLDSCHMIED Nagyáru-házában

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 30. SZÁM.

J. Nyitott állapotban. Nagysága 26x35x42 cm.

J. 2. szám. Oldalt nyitól zongora-alaku fenyezett, romk szép dícsa avagy tölgy-aszkerevény. Rendkívül finom és szabatos óramű és kiváló gépezet. Nagy hangerevű hangdoboz, felettől kellemes és erőteljes hangszórás. Ára 5 darab kétoldali nagy (25 cm.) játéklemezzel és 1 csomag túlv 200 korona. Havi részlet 10 korona.

Levágandó és hozzájuk beküldendő

Megrendelési iv. Aufrecht és Goldschmied cégénél Budapest, VII., ker. Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem a J. 2. számú beszélőgépet 200 korona árban, fizetendő 10. — kor. havi részletekben, a szállítástól kezdve Budapesten Aufrecht és Goldschmied cégénél. — A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása a teljes vételár esedékessé teszi. A számla teljes kiegyenlítése a cég tulajdonjogát ezen áruira elismerem. Per esetén bármelyik budapesti kir. járásbírósg illetékes.

Lakhely: Kelet: Név és foglalkozás: Nagy képes árjegyék ingyen és bérmentve.

Most jelent meg az 1910-ik évre szóló

ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA 51-IK ÉVFOLYAMA.

Orvosok, ügyvédek, kereskedők, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az

ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA az 1910. évre.

Ára tartós kötésben 2 K 60 f.

Kapható a kiadó Athenaeum részv. társaság könyvkiadóhivatalában (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) és minden könyvkereskedésben.

0 csász és Apost. kir. Felsegenek Legfelsőbb elhatározása folytán

XXVII. csász. kir. államsorsjáték.

Ez az Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 514.800 korona összegben 18.390 készpénz nyereményt tartalmaz.

A főnyeremény 200.000 korona. A nyerevény-kifizetéséért a csász. kir. lottójelek kezekedik. — A húzás visszavonhatatlanul 1909. december 16-án fog megtartatni. Egy sorjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a csász. és kir. államsorsjátékok osztályánál, III. Vordere Zollamtstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtésben, dohányüzemekben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvétők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portmentesen küldetnek szét. A csász. kir. lotti igazgatóság (Államsorsjátéki osztálya).

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények

Használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Balvány-utca 6—C. 22

Akar rösülni?

Több mint 600 gazdag hölgy előjegyzésben. Urak, vagyon nélkül is jelentkezzenek azonnal: L. Schlesinger, Berlin 18. 27457

Káposztát,

kemény, nagyfejűeket métermázsankint 10 korona; házilag főzött bacslekvarnak, különleges birsalma sajtjának kilóját K 2.40, mézédés szilvalekvárnak K 1.20, téli almát mázsánként 36 kor., postakosaránkint K 2.60 szállít Szabó Csongrádról.

Zöldbab,

ecetbe savanyított paprika, egész és vagdalt ugorka, savanyított káposzta hasábbal postakosaránkint 2 és 3 korona, papírhéjú nagy dió K 3.60. Gyümölcskivitel Csongrád.

Fajborokat

lefejtve, kölcsönhordóban hektoliterenkint 36 koronáért, kisüsten főzött hamisítatlan barack-konyak 5 kilós demyonnal 16 kor. Gyümölcskivitel Csongrád.

Csemegeszőlő

(Chasselas) postakosaránkint K. 3.40. Pirosbéú Jaffa-narancs, citrom, tiróli maroni, datolya, füge, mogyoró, mazsola, birsalmasajt postakosaránkint K. 2.60. Szabó Csongrádról. 28149

Rizike gomba

gomba, hus-, főzelék-, gyümölcs-konzervek, gyümölcszék, szörpök, szépségi csemegékről kérjen árjegyzéket. Felkai konzervgyár, Barta József Felka, Szepesm. 28006

Csemegeszőlőt

legnemesebb téli fajokban muskotálylyal 5 kilót 4 koronáért, remekszép finom almát vagy körtét 3 koronáért, vékonyhéjú diót vagy óriás birset 2 1/2 koronáért, óriás gesztenyét vagy lédús citromot 2 koronáért szállít Müller I. gyümölcskivitele Kiskun-álas. 28020

Pótvizsgálatra,

javitóra, póterettségre, bármilyen vizsgálatra előkészít: „Sztúdei Tanfolyam” Garay-u. 5. II. 12/a.

Vasbutor.

Rézagy 35 ft, gyermekagy 11, összecsuható vasagy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 3.50, rézgarnis 2.50. Összecsuható tábori ágy aczélsodronnyal 8.—, sodronnyonak kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/B. Telefon 22—66. 26975

Réz és vasbutor

a legolcsóbb gyári árban, rézagy 30 ft. Gyermekagy 10 ft. Angol vasagy aczél scironnyal 20 ft. Összecsuható vasagy 3 matracozzal 8.25 legjobb minőségben kapható Welsz J. Bpest. Andrassy-ut 77. (bejárat a Rózsá-utca) Árjegyzék ingyen. 27920

Hurutos

bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy-féle cukorka, melyet pe-metofüből készít Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán. Gyógyszertárban kapható.

Amerikai porcellán

pouder. Az eredeti doboz tetején „Yes” szócska áll. Kapható: Magyarországon mindenütt. Budapest, Kecskeméti-utca 8. szám. Rákóczi-ut 9, szám.

Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

Rekord hangversenylemezek legjobbakk a világon!

25 cm. mindkét oldalán bejárta db K 3.— 12 db vásárlásnál K 2.80.— Grammofonok K 25.—, 35.—, 50.—, 80.—, 100.— Fonográf hangerek K 1.30.— csakúgy, mint a legújabb SCHMUTZER FESTVÉREK gramfonon és szanglemez nagyraktárban Budapest, József-körút 26/g. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

60 fillért

akár bélyegben is, ha küld az alábbi címre, megkapja Tabori Róbertnek

Egy igazi anya

szellemi hagyatéka — csmü kis művét. — Lengyel Ödön Bpest, VI., Andrassy-ut 27.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatótt szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezéket től s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68 Beiratások egész napon át.

Asztalosok

új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Pénzt régtön

butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tisztá raktárhelyiségeinkbe bizományba beraktározza

Tauber

VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84—33.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rez- és mahagoni butorok, szőnyegok és függönyök, valódi angol börgarnitúrák eladása s vétele Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. I. em. Kaszinó-utca sarok. 267

Zálogcedulát,

briliánsokat, aranyat, ezüstöt, ékszert és rölséget veszek és eladok. Kertész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95—48.—

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát, pianinot, czimbalmot, hegedüt készpénzbeni áron a legújabb rendszerű

bankhitel

úján kizárólag csakis REMÉNYI nagy magyar hangszertelepén Prospektus és Árjegyzék legyen. Budapest, Király-u. 58.

Ingóságokat

értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpénzfelvétel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszertű raktárba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és szalonbutorok, keleti — szőnyegok, csillárok. — Telefon 82—13.

BUTOR-VEVŐKNEK

alkalom nyílik a 25 év óta fennálló

Sárkány-féle

butoriparos cégénél

VII., Erzsébet-körút 23. sz.

hol a helyiség átépítése miatt finom, modern asztalos és kárpitos butorok 30%-kal olcsóbban szereshetők be, addig, míg a készlet tart. esetleg részletfizetés mellett s. 28174 Nagy választék karácsonyi: és újvi ajándékokban.:

Kocsiárncsarnok

VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarországi legnagyobb kocsi raktára. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsok, karteritesek, keramittlapok, kehlheimi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór

épület-bontó vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72—74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736 SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Kajfestő - fésű,

egyszerű fésűvel által fest 5sz vagy vörös hajat valódi szőkésre, barnára vagy fekete: Teljesen ártalmatlan! Evéig használat! — Ezek használatban Egy darab ára 5 korona. SCHILLER, WIEN, III.E. Krieglberggasse 6. Szamos elismerő- és köszönőlevél.

+ Soványság +

Az egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. William Hartley tanár amerikai erőltató-pora. Soványság tartós, szép teit testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóallást. Verszegénység, gyengeség, idégesség ellen és gyomorbetegségeknak nélkülözhetetlen tápszor. Kituntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Grammofon!

200 koronás, hatalmas, csodaerős hanggal 25 kor-ért eladó. Duplalemezek. Ritka alkalom. Nyár-utca 5. ajtó 5. 5844

Modern

urasági butorok

alkalmi vétele

és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-, uri szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegok, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rezbutorokban.

GROSZ SANDOR és Társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, exelott Gyár-utca. Telefon 14—09.

Tokaji

hegyi bor (szamorodni) kiváló zamatos, 1908. évi ötliteres csomag 7 korona 50 fillér, 10 literes 14. K. Tokaji aszbur, 2 puttonos édes, 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve. Nagyobb vételnél megfelelő engedmény. Megrendelhető Grittner Lajosnál Tokaj. 28102

„Hungária”

beszélő-gépek

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket

ROSSUTH

LAJOS ARC-KÉPE

berakott fából kidolgozva művészi kivitelben, elefánt csont mintával izlésesen díszített valódi ébenfa-kerettel, 75 cm. magas és 60 cm. széles nagyságban

300K-értazonnal eladó

Ezt a remek művet egy Ausztráliából visszatért magyar ember készítette Kossuth Lajos legutolsó fényképfelvétele után. A tisztán, válogatott színes falapokból kirakott kép életű másolata az eredetinek, melynek összeállításán és díszítésén hat hónapnál tovább dolgozott a művész. Ez az egyedülálló, pompásan sikerült mű 600 koronára van értékelve és kiállítva. Bővebbet: VII. ker., Erzsébet-körút 50. I. 9.

Elsőrendű

SINGER-varrógépeket

nagybani eredetű gyári árban és minden árfelemelés nélkül, havi 8—10 kor. részlete szállítunk 10 évi jótállással.

LÁNG JAKAB és FIA

varrógép- és kerékpár-nyágerkedők, Budapest, VII., József-körút 41. sz. Főútlei: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. sz. — Kép s árjegyzék ingyen és bérmentve.

Pénzkölcsönt

4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő be hazakra J. II., III. helyen 15—60 évig törlesztethető. S emélyhitelt tisztviselőknél gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Tere-körút 1/a.

Pénzlelőget.

Telefon 149—00. Butor zongorára varrógép kereskedelmi árukra, melyek bizományba beraktározatnak. Régi Tauber cég csak Baross-tér 17. sz.

KWIZDA-FÉLE FLUID

Kigyó-védőlegy. Turista-fluid.

Rég bevált aromatikuss benőrzés az inak és izmok erősítésére és edzésére. Turisták, kerékpárosok, vadászok és lovasok által sikeresen használva elő- és utóerősítésre nagyobb túrák után.

Egész üveg ára K 2.— Fél üveg ára K 1.20

Kwizda-féle Fluid

Valódián kapható a gyógyszerárakban. — Főraktár: T8. 8k Jónnel gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12., Andrassy-u. 26.

VALÓDI FRANCZIA GUMMIÉS HALHÖLYAGOK

Utca 1.75 Z. 3. 10 K-ig 3 db. legfinomabb minőségű STERYL tartvény. védeft legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESEGE csak szegemmel kapható. NEUMAYER LIPOT BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÚT 33. AUERFÉNYHÁZ